

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
OCTOBER 20

LAIKS

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIII Nr. 40 (5594)

2012. gada 20. oktobris – 26. oktobris

Izcils apbalvojums Latvijas demografam Ilmāram Mežam

Rietummičigenas universitātes Kalamazū Geografijas, vēstures un socioloģijas departaments uz vienu nedēļu uzainīja vieslektoriu – Dr. Ilmāru Mežu no Latvijas. Lekciju cikla beigās Dr. Mežs sanēma universitātes *College of Arts and Sciences Department of Geography* apbalvojumu un Rietummičigenas universitātes vieslektora titulu.

Dr. Ilmārs Mežs dzimis Rīgā 1965. gadā, Rietummičigenas universitātē 1994. gadā ieguvis magistra gradu ģeografijā un 1995. gadā vēstures doktora gradu Latvijas Universitātē. Atgriezies Latvijā, bijis etnoloģijas pētnieks Latvijas Vēstures institūtā, vecākais referents Izglītības un zinātnes ministrijā un izglītības apmaiņas speciālists ASV vēstniecībā, 1998. gadā biroja vadītājs Starptautiskās migrācijas organizācijā (*International Organization for Migration*), 2006. gadā ANO Starptautiskās organizācijas Rīgas biroja pārstāvis, kādu laiku strādājis arī Kijevā, Ukrainā. Kopš 2011. gada viņš ir Starp-

tautiskās migrācijas organizācijas Latvijas biroja vadītājs. I. Mežs ir preceļējs, ģimenē trīs meitas un divi dēli, jaunākais

rībai. Latviešu biedrības centrā tikšanos ar viesi no Latvijas ievedīja Rietummičigenas universitātes Geografijas un Zinātņu

katedras profesors Džozefs Stoltmans (*Joseph Stoltman, Ph. D.*). Ilmārs Mežs bijis viņa students, vēlāk asistents, un Dž. Stoltmans atzina, ka I. Meža demografa darbība svarīga ne tikai Latvijai, bet arī Baltijai un visai Rietumeiropai.

Dr. I. Meža referāta temats bija „Latvija Eiropā pēc 1990. gada”. Ar vairākām informātīvām tabulām referents attēloja mūsdienu demografisko stāvokli Latvijā. Viņš atgādināja, ka Latvijā pārmaiņas pēc 50 gadu komūnistiskās pakļautības nav bijušas vieglas. Neatkarība nozīmē atbildību, un to sagaida ne tikai no tautas, bet visvairāk no valdības. Diemžēl politiskais process vēl arvien ir fragmentārs, 6-8 partijas nav spējušas izveidot koalīciju. Vēlētāji balso nevis par partiju, bet gan par jebkuru sev tikamu personu.

Ekonomika cieš, jo vietējie ieguldījumi ir niecīgi, lielākās

zemes platības par lētu naudu iepērk uzņēmīgi cilvēki no kaimiņvalstīm, piemēram, Dānijas un Vācijas. Latvija vēl aizvien ir atkarīga no Krievijas *Gazprom*. Patlaban Latvijā ir 12%-13% bezdarbnieku, izceļo 20% -25% gados jauno strādātāju. Visās nozarēs trūkst speciālistu.

Latvijā dzimstība ir ārkārtīgi zema, valsts pabalsts ģimenēm ar bērniem niecīgs. Stāvoklis ir kritisks, krize apdraud latviešu tautas pastāvēšanu gluži kā vēzis slimnieku. Patlaban Latvijā ir 1,3 miljoni iedzīvotāju, bet 2050. gadā, iespējams, būs vairs tikai puse no šā skaita.

„Demografijai jābūt valsts prioritātei,” lekciju beidzot, uzsvēra Dr. I. Mežs, „krize Latvijā būs pārvarēta, kad pieauga dzimstība, mazināsies emigrācija. Tiekai mūsu pašu spēkos ir pasargāt latviešu tautu no iznīcības!”

Ilze Šimane

Dr. Ilmārs Mežs (labā pusē) un Rietummičigenas universitātes Geografijas un Zinātņu katedras profesors Džozefs Stoltmans

dēļiš Kalvis piedzima īsi pirms Ilmāra Meža došanās uz Kalamazū.

Dr. Ilmārs Mežs vienu vakaru veltīja Kalamazū latviešu sabied-

Pasaules latviešu ekonomikas forums nākamvasar Rīgā

2012. gada 15. oktobrī Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) pārstāvji tikās pirmajā oficiālajā Pasaules latviešu ekonomikas foruma plānošanas sanāksmē, kurā piedalījās arī pārstāvji no LR Ministru prezidenta biroja, Amerikas Tirdzniecības palātas Latvijā, Latvijas Universitātes, Rīgas Techniskās universitātes, Amerikas latviešu apvienības un Latviešu nacionālās apvienības Kanadā.

„Šī bija pirmā oficiālā plānošanas sēde, kur runājām par konkrētiem jautājumiem, konferences mērķiem, dalībniekiem un programmu,” tikšanās norisi komentē PBLA priekšsēdis Jānis Kukainis. Pasaules latviešu ekonomikas forums notiks Rīgā 2013. gada 2. un 3. jūlijā. Forumā galvenais mērķis ir Latvijas ekonomiskās izaugsmes veicināšanas nolūkā stiprināt sadarbību starp dažādās uzņēmējdarbības nozarēs strādājošiem latviešiem Latvijā un pasaulei, veicinot savstarpēju kontaktu un sadarbības

projektu veidošanos, investīciju piesaisti Latvijai, kā arī Latvijas uzņēmējdarbības vides uzlabošanu.

Foruma galvenā mērķauditorija ir ārzemēs dzīvojošie profesionāļi – ekonomiski aktīvie latvieši un latviskas izcelsmes personas, kas vēlas izvērst ekonomisku sadarbību un nostiprināt saikni ar Latviju. „Mēs cenšamies uzrunāt visus – gan trimdas sabiedrību, gan nesenos izbraucējus,” skaidro J. Kukainis.

Nākamajos mēnešos

forumā rīkotajorganizācijas

sadarbībā ar forumā iesaistītajām

dalīborganizācijām turpinās darbu

forumā potenciālo dalībnieku

uzrunāšanā un piesaistē. Jau šobrīd

dalībū forumā apstiprinājuši

vairāki prominenti un pieredzējuši latviešu uzņēmēji no ASV,

Austrālijas, Latvijas, bet interesi

par forumu izrādījuši latvieši

vairākās valstis gan Eiropā, gan

Amerikā, gan Āzijā. Nākamā plā-

nošanas sanāksme notiks Latvi-

jas Tirdzniecības un rūpniecības

kameras telpās 2012. gada 1. no-

vembrī.

Ilze Garoza,
PBLA/ALA

Sengaidīts notikums Latvijas mūzikas dzīvē

Skatītāju pārpildītā Latvijas Nacionālās operas zālē 15. oktobra vakarā notika ilgi gaidīts koncerts – Birminghamas simfoniskā orķestra koncerts galvenā diriģenta Andra Nelsona vadībā.

Latvijas mūzikas sabiedrība un mūzikas cienītāji uzņēmīgi seko mūsu zemes talantīgo pārstāvju gaitām pasaulei. Dirigents Andris Nelsons beidzamo gadu laikā plašā pasaule guvis augstu atzinību un izpelnījies klausītāju mīlestību, viņa koncerti, lai kur

tie arī notiku, tiek uzņemti ar ovācijām. Nu beidzot par Andra Nelsona meistarību un sadarbību ar slaveno Birminghamas orķestri varēja pārliecītāties arī rīdzinieki, kas it labi atceras diriģenta pirmos soļus pie Latvijas Nacionālās operas un Nacionālā simfoniskā orķestra pulks, kā arī viesošanos kopā ar Birminghamas orķestri Rīgā 2010. gadā. Turklat koncertu no Operas nama pārraidīja gan Latvijas Televīzija, gan Radio programmā *Klasika*.

Orķestris atskaņoja J. Brāmsa 4. simfoniju un Vijoļkoncertu, tajā soliste bija latviešu vijolniece ar starptautisku slavu Baiba Skride.

Iedvesmota mūzicēšana raijāja sajūsmu opernama klausītāju rindās un daudzos tūkstošos, kas priekšnesumu bādija televīzijā un radiopārraidē. Ar ovācijām tik uzņemta orķestra mūzikā sagatavotā piedeva – Emīla Dārziņa „Melancholiskais valsīs”.

Foto: no Latvijas Koncertu archīva

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Kantoris ASV:596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Abonēšanas maksa ASV dollaros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.

Neizlietotus manuskrītus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saisinātus.
Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Redaktore: Ligita Koftuna
Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra Moora
Tālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,
astere2000@aol.com (fotogrāfiām)
6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štavlers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1
Rūdolfs Noritiss: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5

Reklāma laikrakstā "Laiks" un mājaslapā www.laiks.us
ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com
Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us

ABONĒJIET LAIKRAKSTU **LAIKS**

"LAIKA" abonements ASV maksā: 3 mēnešiem US \$45,-
6 mēnešiem US \$78,-
1 gadam US \$136,-
Gaisa pasts 1 gadam ASV US \$225,-
6 mēnešiem US \$120,-

Ārpus ASV "LAIKS" tiek piesūtīts tikai pa gaisa pastu
Kanadā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-
Latvijā 1 gadam US \$235,-
pusgadam US \$125,-
Citur pasaulē 1 gadam US \$295,-
pusgadam US \$155,-

Abonenti bez maksas saņems sešus "Jauno Laiks" pielikumus
un gada beigās nākamā gada kalendāru.

"Jauno Laiks" 6 numurus var pasūtināt atsevišķi.

Maksā US \$25,-

Abonēšanas maksu var atlīgt ar čeku vai naudas pārvedumu
(rakstot čeku uz "Laiks – Latvian Newspaper Inc." vārda).
Lūdzam noteiktīti norādīt, no kuŗa laika vēlas laikrakstu abonēt.

Laikraksts *Laiks* 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA

Lūdzu piesūtīt man laikrakstu "LAIKS" no _____
līdz _____ uz _____ mēnešiem uz sekojošo adresi:
(Mr./Mrs./Ms.) _____

Tālrunis _____

E-pasts _____

Pievienoju čeku, Money Order par US \$ _____

abonementa uzsākšanai/pagarināšanai (nevēlamo svītot)

Ja adrese mainīta, lūdzam uzdot arī agrāko adresi.

LŪDZAM IEGAUMĒT – abonementu uzsākšanas,
pagarināšanas un adrešu maiņas veic **3–4 nedēļu laikā**.

LAIKU varat pasūtināt arī Rīgas redakcijā
Lietojiet www.laiks.us

LASĪTĀJU BALIS

Iebilstu!

Iebilstu pret jēdzienu sajukumu un aplamībām replikām (*Laiks/BL*, Nr.37).

Apgalvojums, ka Latvijas "latvieši iemēģināja roku latviskas Latvijas veidošanā" ir bez kāda seguma, jo jebkāds mēģinājums šai virzienā tika momentā "noriets" un apturēts no Latvijā joprojām valdošajiem padomju laika varasvīriem un plašazīņas līdzekļiem, jo viscauri valdīja padomju kosmopolītisms. Nekāda jauna "polītiska sistēma" arī netika "iedibināta", jo turpināja valdīt tā pati mentaltātē, tikai ar demokratiskām dekorācijām. Svaigs piemērs tam ir brēka par uzrakstu uz pieminekļa Bauskas aizstāvjiem 1944. gada rudenī. Kas tā par "latvisku armiju", kur kareivji savā starpā sarunājas krieviski?

Imants Alksnis

Atjaunot Krievijas cara Pētera I pieminekli Rīgā?

Mūsu laikrakstu š. g. 22.-28. septembra numurā Dzintars Svenne rakstā „Pazīsti savu

vēsturi” jautā: „Ja esam atgriezuši atpakaļ vācu Melngalvu namu, kāpēc ne krievi Pēteri?”

Atbilde ir pati par sevi saprotama, ja iepazistamies ar savu vēsturi, kā Dz. Svenne pats to mudina.

Krievi, tīkojot pēc Baltijas zemes un ostām, 1700. gadā uzsāka kaļadarību, iesaistot zviedrus, kas tolaik bija noteicēji Baltijas zemēs un Baltijas jūrās. Kaņa gaitā Krievijas cars Pēteris pavēlēja krievu armijai bez žēlastības postīt latviešu un igaunu zemi, ar noluku radīt lielākus zaudejumus zviedriem. Tika nodedzinātas mājas, iznīcināti lopi, labība un pārtika. Iedzīvotājus aizdzina gūstā uz Krieviju, bet vecos cilvēkus nogalināja. Krievi iekaroja Vidzemē un Rīgu. Kaņa posta sekas bija bads un slimības, briesmīgā mērā epidēmijā bojā gāja liela dala Vidzemes iedzīvotajā.

Kāda gan var būt runa par pieminekli krievu caram Pēterim? Latvju tauta nav kājslauķis katram, kas tiko pēc tās zemes. Un krievi, nevis vācieši vēl joprojām tiko pēc latvju zemes. Būtu laiks to saprast un ievērot.

Teodors Liliensteins
Losandželosā

JAUNLAUCINI

www.jaunlaucini.lv

1. BEZMAKSAS KONSULTĀCIJA
MEŽA APSAIMNIEKOŠANĀ;
2. MEŽA TAKSĀCIJAS (PROJEKTA) IZSTRĀDE;
3. MEŽA ĪPAŠUMA VĒRTĒŠANA;
4. MEŽA IZSTRĀDE UN PĀRDOŠANA;
5. JAUNAUDĀŽU KOPŠANA, ROBEŽU ATJAUNOŠANA;
6. EIROPAS LĪDZEKLU PIESAISTE MEŽA ĪPAŠUMIEM;
7. NEKUSTAMO ĪPAŠUMU ATGŪŠANA,
MANTOJUMA DOKUMENTU KĀRTOŠANA

ASV- **Ivars A.Petrovskis**
504 Grand Avenue N.E.
Grand Rapids, MI 49503
Tel:(616)454-8012
Email:latcreun@tds.net

LV- **Arnis Zvaigzne**
Dunes 28-192,
Riga LV 1005
Tel:(371)29115477
Email:arniszv@gmail.com

ASV- **Sigurds Strautmanis**
9995 W.NORTH AVE, 356
Wauwatosa,WI 53226
Tel:(414)6070390

Meklē radinieku

Latvijā meklē radinieku Artūru Siliņu, viņam varētu būt apmēram 90 gadu. Viņš apmēram 1920. gadā Annenieku „Apšeniekos” iestādījis ozolu, kas vēl tur aug. Lūgums atsaukties cilvēkus, kuri kaut ko zinātu par Artūru Siliņu. Viņu meklē Lizetes un Jāņa Šmēlu mazdēls.

Lūdzu rakstīt: Edvīnam Valainim, Bikstu pagasta „Caunas” Dobeles novads, LV 37-13 vai zvanīt: 2-680-5749.

RigaVen Travel Inc.

LAIKS PALIEK VĒSĀKS.
BRAUKSIM KUR VIENMĒR SILTA SAULE SPĪD!

Zvaniet – INESEI ZĀĶIS
32 South Penataquait Ave., Bay Shore, NY 11706-8815
Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311
Fax: 631-665-6164
E-pasts: rigaven@aol.com

TEĀTRA, TEIKSMU UN PASAKU PASAULĒ

Evalda Dajevska darbu izstāde Latvijas vēstniecībā

Siltā un tīkamā 3. oktobra pievakarē Latvijas vēstniecība Vašingtonā DC, vēra durvis izstādei, kas veltīta pazīstamajam skatuves gleznotājam Evaldam Dajevskim. Mājas tēvs, jaunais Latvijas vēstnieks ASV Andris Razāns, uzrunājot ap 90 viesu vēstniecības dārzā, raksturoja Dajevski kā Lat-

teriālu atbalstu šim nolūkam sniedzis ALAs Kultūras fonds.

Būdams profesionāls izstāžu plānotājs, Pēteris Dajevskis ir mācējis tēva darbus gaumīgi pārādīt vēstniecības ne visai plašajās, bet viesmīligajās telpās. 34 izstādītajām gleznām un skatuves metiem pievienoti īsi paskaidro-

damas arī tīmekļa saitē: <http://artofdajevskis.toursphere.com>, kur var aplūkot arī gleznas.

Evaldam Dajevskim (1914-1990) liktenis bija lēmis 2. pasaules karā laikā pamest dzimteni un savu radošo mūžu pavadīt trimdā. Ar vairāku gadu pieredzi Liepājas operas un drāmas teātri, Dajevskis jau tūlīt pēc kaŗa sevi apliecināja par iztēlē bagātu un atjautīgu skatuves gleznotāju, no pietīcīgiem materiāliem veido-dams izteiksmīgas dekorācijas Mērbekas latviešu teātrim. Režisors Osvalda Uršteina rosināts, šis teātris deva kultūras veldzi tūkstošiem tautiešu Vācijas bēglu nometnēs. Izstādē redzamie sīkie dekorāciju meti, protams, nespēj parādīt Dajevska skatuves gleznas visā apgaismotā krāšņumā, nedz arī atdzīvināt to pacilātību, kādu toreiz, gan garīgi, gan vizuāli, rādīja tādi iestudējumi kā „Vilhelms Tells” vai „Divpadsmitā nakts”.

Savus skatuves gleznotāja kalngalus Dajevskis sasniedza Amerikā, veidodams rotaļīgi stilizētu skatuves ietērpu Amerikas latviešu teātra uzvedumiem. Tādos neaizmirstamos Vašingtonas ansambļa iestudējumos kā „Uguni” (1968), „Bezkaunīgie veci” (1970), vai „Divu kungu kalps” (1980), kā arī Nujorkas ansambļa lieluzvedumā „Princese Gundega un karalis Brusubārda” (1975) – skatītāji bieži aplaudēja, jau priekškaram veroties, pārsteigtī par skatuves vizuālo greznību. Atmiņā palikuši arī vietējo skatuves strādnieku aprīnas pilnie izsaučieni amerikāņu vidusskolu vai citās zālēs, ieraugot no Vašingtonas atraukušā latviešu teātra lidzatzestās dekorācijas. „Mēs nezinājām, ka šeit viesosies Brodveja

teātris!” viņi teica. Un nav brīnums, jo Dajevskis pelnīja iztiku, strādādams Brodveja teātrī.

Ja no Dajevska scēnografijas šajā izstādē gūstam tikai nelielu priekšstatu, tad iepazīstam viņu kā gleznotāju. Skatienu piesien 1946. gadā teātrīm veltītā glezna: „Drednauts”. Tādā vārdā Mērbekas teātrinieki bija nosaukuši no britu armijas iegūto veco krasas auto, kuŗā viņi ar visu skatuves iekārtu apceļoja Vācijas nomenes. Dajevskis šo „sapņu kulbu” rotaļīgi uzsvidējis gaisā, liekot apto lidināties Šekspira tēliem no „Divpadsmitā nakts”.

Dajevska māksla ir viscaur priekšmetīga; dažkārt, pavism konkrēti atainojot arī mūsdienīgus tiltu režģus vai rūpīnu skursteņus. Taču visizteiksmīgākie un viņam raksturīgākie darbi liekas tie, kuŗos viņš aizpeld citos laikos – romantizētā Senlatvijas un seno

latviešu teiksmu pasaule – rādot vikingu laivas pie Liepājas, senās Rīgas vārtus, ķekatas lēkājam saimes istabā vai karali sēžam rakstītās kamanās. Latviski senlaicīgie motīvi viņu saistījuši visu mūžu, bet ipaši pašos pēdējos mūža gados. Par to liecina viņa beidzamais darbs: „Mītiskā latviešu sēta” (1989). Tajā redzama istaba, klēts un pirtiņa pasakainās, zeltainās gaismās. Turpat arī svētā birzs. Šķiet, ir apstājies laiks un visu apmirdz dzīļs svētums un daiļums. Varbūt tādas Evalds Dajevskis bija iedomājies savas nākamās mājas.

Evalda Dajevska izstāde Latvijas vēstniecībā būs atvērta līdz 18. novembrim. Nākamgad tā daudz plašākos apmēros būs redzama Filadelfijā un Nujorkā. Vēlāk tai paredzēta paliekoša mājvieta Liepājas mūzejā.

Vilnis Baumanis

Foto: Pēteris Alunāns

No kreisās: vēstnieks Andris Razāns un izstādes veidotājs Pēteris Dajevskis

vijas un Eiropas vēstures atspogulotāju. Par izstādi plašāk pastāstīja tās veidotājs Evalda Dajevska dēls Pēteris Dajevskis, kas jau kopš agras bērnības vērojis, tēvu gleznojot. Tēvam aizejot viņa saulē 1990. gadā, Pēteris uzsācis viņa gleznu apzināšanu un populārizēšanu. Izstādi Latvijas vēstniecībā ierosinājis bijušais vēstnieks Andrejs Pildegovičs un ma-

jumi angļu valodā, bet katalogā lasāmas Pētera sakopotas bagātīgas ziņas par katru darba tapšanu un nozīmi latviešu vēstures un folkloras kontekstā. Līdz ar to latviski nerunājošiem apmeklētājiem – no ASV valsts departamenta un citām vēstniecībām – bija iespējams iedzīlināties latviskajā pasaule un latviešu tautas likteņgaitās. Pētera apceres atro-

LAIKS 2013 MĀKSLAS KALENDĀRS

MUIŽAS UN PILIS LATVIJĀ

**LAIKA mākslas kalendārs
celā pie jums!**

LŪDZAM IEVĒROT:

- Spiestuve izsūta tikai VIENU kalendāra eksemplāru katram LAIKA abonentam,
- LAIKA kalendārus **PAPILDUS** var pieprasīt, pasūtinot "LAIKAM" pēc adreses: **Rasma Adams 1292 S. Kimona Dr. Clearwater, FL. 33764, USA.**

**Pa tālrungi pasūtinājumus NEPIEŅEMS!
Pasūtinot kalendāru, iesakām lietot kalendāram
pievienoto kuponu.**

2013. gada kalendārs: ..... gab. X US \$18,00 .....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.00;
par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1,00

Ārpus ASV – par pirmo \$3,50
par katru nākamo uz to pašu adresi \$1,50

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

.....

Tālr.: ..... E-pasts .....

Draugu pieminot

Ar Uldi Stabulnieku iepazinos 1989. gadā Čikāgas Pieciņu turnejas laikā, kad Uldis bija savas karjeras augstumos – filmas, lugas, koncerti, skaņuplates. Sasveicinājāmies kā veci draugi un tādi arī palikām. 1996. gadā Uldim bija izdevība koncertēt ASV vienienes lielākajos latviešu centros – Detroitā, Čikāgā, Kalamazū, Grandrapidos, Milvokos un Indianapolē. Pavadīju Uldi uz četriem no sešiem koncertiem, tā nostiprinot mūsu draudzību, lai gan ar Uldi būt nedraudzīgam būtu bijis grūti. Sēzot pie klavierēm un humoristiski komentējot nākamo dziesmu, viņš ātri ieguva publikas uzmanību un simpātijas. Ar uzmanīgi izmeklētiem populāru latviešu dzējnieku darbiem izkrāsojis savas melodijas kā mazas glezniņas, viņš tās pasniedza klausītajiem.

Milākais no dzējniekiem viņam bija Čaks, tādēļ nebija grūtību sasēdināt klausītajus Čaka ormaņa ratos un izvīzināt pa trīsdesmito gadu Rīgas bulvāriem un nomales krodzinjiem. Koncerta beigās vienmēr skanēja "Nāk rudens apgleznot Latviju" ar Māras Zālītes tēlainajiem vārdiem. Mēs visi dziedājām līdzi, lūdzām to atkārtot un neslēpām, ka pa vaigiem noritēja pa asariņai.

Oto Švarca restorānā Rīgas viesnīcā 2000. gada novembrī. Pie klavierēm Uldis Stabulnieks, viņam blakus Armands Birkens, Alberts Legzdīņš un Latvijas uzņēmējs Gunārs Kirsons

Šo dziesmu vajadzētu atskanot visām Latvijas radiostacijām, sākot rīta raidījumus! Vēlākos gados ar Uldi Rīgā satikāmies pie MacDonalda. Iebaudījām labu

gu saimes Čikāgā. Un kaut arī Tevis vairs nav starp mums, mēs Tevi atcerēsimies. Tik un tā.

Alberts Legzdīņš

Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības saiets Katskiļos 28.-30.septembrī

Septembra pēdējās dienas mūs sagaidija ar smallu lietu, miglas vāliem un, kā jau rudenī pienākas, arī ar īsiem, bet spoziem saules brīziem. Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības (ALMA) saieta, kūš jau gadu desmitiem notiek. Nujorkas draudzes īpašuma Atpūtas namā Katskiļu kalnos, bija sabraukuši apmēram trīsdesmit cilvēku – gan mākslinieki, gan mākslas atbalstītāji. Piektdienas vakars pagāja iekārtojoties, sasveicinoties un iepazīstoties. Saita vieša no Latvijas, mākslas zinātniece Dr.art. Dace Lamberga nelielā lekcijā iepazīstināja klātesošos ar Latvijas Nacionālā Mākslas mūzeja (LNMM) rekonstrukcijas norisi, stāstīja par iemesliem, kāpēc tā ir aizkavējusies un kādas izmaiņas būs sagaidāmas mūzeja telpās un piebūvē zem zemes. Uzzinājām arī par Purviša balvas izveides vēsturi, tās iniciātoriem LNMM un SIA *Alfor*, kuras vadītājs ir mākslas atbalstītājs un kolekcionārs Jānis Zuzāns. Interesanti bija dzirdēt Daces pārdomas un pieredzi par Vālsts Kultūrapītāla fonda darbību, kurā arī viņa pati ir nēmusi daļu. Vēlu vakarā skatījāmies Gerdas Rozes, Mairas Reinbergas, Zanes Treimanes, Lindas Treijas darbu un Milvoku Dziesmu svētku mākslas izstādes pārskatus.

Sestdienu bija intensīvākā saita diena, kurā ietilpa pilnsapulce, lekcijas, dažādu jautājumu pārspriešana un beigu beigās – ballīte ar modernisma virzienu „piesitienu“. Pilnsapulcē mākslinieki nolēma uzsākt divus projektus – ALMA biedru mākslas izstādes plānošanu un izveidošanu, kā arī ar šejiennes mākslas dzīves vēsturisko dokumentu – slīdišu, fotografiju utt., apzināšanu un dokumentēšanu. Nākamais gads šejiennes latviešu māksliniekim ir sevišķi nozīmīgs, jo LNMM *Arsenāla* telpās tiks atklāta izstāde „Latviešu māksla trimdā“, tās kurātore ir Dace Lamberga. Viņa arī iepazīstināja ar šīs izstādes katalogu, grūtībām, kādas sastopamas ceļā uz trimdas mākslas apzināšanu un izstādes veidošanu. Tika parādīta nelielu daļu no izstādāmo darbu attēliem. Sekoja ilgas pārrunas un jautājumi, jo daudziem klausītājiem šī tema personīgi ļoti interesēja. Pēc pusdienu partraukuma Dace Lamberga turpināja ar stāstījumu par izdevniecību *Neputns* un jaunākajiem mākslas izdevumiem arī citās izdevniecībās. Mākslas grāmatas izdot ir sarežģīti un dārgi. Izdevniecība *Neputns* ir viena no vadošajām šajā jomā, par ko jāpateicas izdevniecības nenogurstošajai vadītājai Laimai Slavai. Mums bija iespēja apskatīt arī daudzas izdotas grāmatas klātienē, jo Dace savu koferi, ceļojot uz šejienu, bija piepildījusi galvenokārt ar smagajām grāmatām. Viņa pati ir arī daudzu mākslas grāmatu un katalogu autore – „Valdemārs Tone“, „Jēkabs Kazāks“, „Klassiskais modernisms – Latvijas glezniecība 20.gs. sākumā“ (šī grāmata tika izdotā arī Francijā un Igaunijā), grāmata par simbolismu Latvijā „Lāge du Symbolisme en

Lettonie“, „Fovisma atskānas latviešu glezniecībā 1910-1980“, „Mākslinieks. Portrets. Pašportrets“, „Kubisms Latvijas mākslā“ u.c. Jāpiezīmē, ka, iespaidojoties no D.Lambergas izpētes temām, arī šā gada saita galvenā tematika bija klasiskais modernisms.

Pēc nelielas pauzes ar sulīgu un atraktīvu stāstījumu uzstājās mākslas zinātniece Eleonora Šurma, iesākot ar kultūras dzīves attīstību bēgļu nometnēs, kurā

kurās tika piesūtītas Eleonorai lielos daudzumos, utt. Mākslinieku darbu attēli, Eleonoras Šurmās stāstījuma papildināti, ieguva atkal jaunu dvesmu, kā arī dzīļu ieinteresītu klausītājos. Tika apskatīti tādi mākslinieki kā Augusts Annuss, Leonīds Linauts, Ēvalds Dajevskis, Arnolds Treibergs, Konstantīns Černoks, Otto Grunde, Fridrihs Milts, Sigurds Vidzirkste, Elza Druja-Foršu, Jānis Gailis, Laimonis

paaudžu mākslinieku gleznas. Indras Avenas mirkļa tvēruma, pamatojoties uz fotogrāfijā iemūžināto kompozīciju, gleznojot uz audekla, iegūst pilnīgi citu dvesmu. Voldemāra Avena gleznā varēja atpazīt sievišķīgās un elegantās līnijas, kuŗu iedvesmas avots ir bijis celojumā uz Griekiju redzētās sengrieķu vāzes. Savukārt Madalēnas Miniatas abstraktā ainava prieceja ar savu drosmi krāsās (kaut gan pati Madelēna

ornamentiem, zīmēm, līniju un ģeometrisko formu kompozīcijām, kuŗas agrāk mākslinieks zīmēja ar roku, Ugis Nigals bija izstādījis nelielu datorgrafiku, kuŗā vienam apveidam atkārtojoties un savienojoties, pēkšņi atklājas interesanti ritmi un dažādas konfigurācijas. Linda Treija bija izstādījusi divus liela formāta zīmējumus ar „vientuļajiem“ putniem. Darbos dominēja tonālās attiebības un melancholiska noskaņa. Austris Mangulis bija atvedis vairākus savus darbus par latvisķu ornamenta kompozīcijas tematiku. Īpaši izsolei Uldis Stepe bija radījis vairākus keramikas traukus.

Sestdienas vakara noslēguma ballē mākslinieki ieradās tērpos, kas kaut kādā veidā raksturoja klasisko modernismu. Apkārt klistot, bija novērojami vairāki Mondriana iespādā radīti apgērbī, cepures ar dekorējumu, kas atgādināja kaut ko no Pikaso radītā krievu baleta scēnografijas un tēru stūrainajām formām. „Pop art“ atbalsojās blondu, vijigu frižūru un kreklā ar Merilinas Monro apdroku paskatā. Vakara gaitā uzradās dažādu matu – īsto un neīsto, sakārtojumi, kā arī ādas krāsas maiņas no bāli rozā uz šokolādes brūno. Šajā vakara raibumā starp uzturēšanos pie smalkā *gourmet* galda, ko brīnišķīgi palīdzēja izveidot rotkale Maija Neimanis, un sēdēšanu pie mājīgā kamīna, mēs dzirdējām Sarmas Muižnieces Liepiņas lajumā Jura Kronberga dzejoli no krājuma „Vilks Vienacis“ gan latvisķi, gan tulkojumā angļiski. Gleznotājs un dzejnieks Volde-mārs Avens nolasīja savus dzejoļus, kas sprakšķēja savā asprātībā, tiešumā un koncentrētābā tāpat kā liesmas kamīnā. Mums bija iespēja izsolē iegūt mantas un mantiņas, sākot no milzīga pus-kukula rupjmaizes līdz šokolādes konfektēm, no mākslinieku orgānaldarbiem līdz grāmatai par Rembrantu. Vakars pagāja runājoties, smejeties un daloties ar domām un atmiņām.

Svētdienas rīts tika atvēlēts ziņojumam no Pasaules Latviešu mākslas savienības. Ar jauno ēku Cēsīs, kur taps trimdas latviešu mākslas mūzejs, ar sasniegumiem un grūtībām, reālizējot šo projektu, mūs iepazīstināja Gunā Mundheima un Juris Ubāns. Vēl daži paziņojumi, pārrunas par nākošā gada sanākšanas datumiem un bija pienācis laiks saita dalībniekiem doties uz māju pusī. Mēs sanācām no tik dažādām vietām – Nujorkas un tās apkārtnes, Bostonas, Filadelfijas, Hjūstonas Tek-sasā un Rīgas Latvijā, bet mūs visus vieno interese par latviešu mākslu, radošo darbu un vēlme dalīties kopējā pārdzīvojumā. Milzigs paldies jāsaka Atpūtas nama saimnieci Janinai Briģei par burvigājām māltītēm un silto sagaidīšanu, visiem saita dalībniekiem par veiksmīgo un izdevušos mākslinieku un mākslas draugu sanākšanu šajā rudenīgajā laikā Katskiļos! Uz redzēšanos nākamajā ALMA saietā!

Linda Treija,
ALMA priekšsēde

Dace Lamberga, Dace Marga, Eleonora Šurma

Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības saieta Katskiļos

bija iespējama apvienojoties UNRRA (*United Nations Relief and Rehabilitation Administration*) atbalstam un latviešu mākslinieku „izsalkumam“ pēc darbošanās un mākslas radišanas, un turpinot par Nujorkas un tās apkārtnes māksliniekiem un viņu radošo dzīvi pēc ierašanās Amerikā. Mēs uzzinājām par to, ka jaunās mākslas kritikas dēkām, rakstot par māksliniekiem un viņu izstādēm. Dzirdējām par „druskas velniņu“ dažreiz sastrādātajiem nedarbiem, kā piemēram, Voldemāru Avenu pārtaisot no „priekšmetiska“ mākslinieka uz „priekšzīmīgu“, kā dažs labs mākslinieks savu neapmierinātību izteica dusmu pilnās skicēs,

Eglītis, Alfrēds Krūklīņš, Valdis Kupris, Dagmāra Igale, Rolands Kaņeps u.c. Jāpiezīmē, ka intrīģējoši bija klausīties arī citu mākslinieku piezīmēs un atmiņas par lekcijā pieminētajiem autoriem. Saitē piedalījās Laimoņa Eglīša atraiņe Gunta Eglīte, kuŗas atmiņas deva šai lekcijai īpašu garšu.

Par tradīciju ir izviedojušās saita mākslinieku izstādes, kuras jau gadiem aši un meistarīgi uzliek Aivars Zandbergs. Pie sienas izstādītajā darbu klāstā varēja manīt, cik daudzveidīgs ir saita mākslinieku devums. Mairas Reinbergas smalkās niansēs gleznotie darbi izstaroja maigu gaismu un veidoja mistisku noskaņu. Turpat blakus sekotā vienas ģimenes trīs

atzīst, ka viņai daudz labāk pie sirds iet grafika). Fotogrāfija kā glezna – tādu raksturojumu griegas dot fotomākslinieces Daces Margas darbiem, kas pārsteidz ar savu gleznieciskumu un abstrakto kompozīciju. Aivars Zandbergs profesionāli var pāriet no abstrakta stila darbiem uz reāli veidotām ainavām. Gunas Mundheimas darbos varēja atpazīt viņai tik raksturīgos augu un cilvēka motīvs, kā arī saskatīt jaunus radošus meklējumus. Metālmākslinieks Gints Grīnbergs izstādīja no milzīgam dzelzs naglām veidotu „rožu kroni“. Tas kā parasti tikai apstiprināja Ginta neordināro un iztēles pilno pieeju mākslai. Kā turpinājums interesei par

(Turpināts no Nr. 39)

Zigfrīds fon Fēgezaks

Fragmenti no topošās grāmatas „Baltiešu tragēdija”

Varinka smiedamās aizskrēja. Aurels apmulsis atvēra acis, bet bridi palika uz vietas: viņš noskatījās, kā viņa aizskrēja, pamājusi ar puķu pušķi, un tad nozuda aiz kokiem.

Kā apmāts, ar ļodzīgiem ceļiem un ar lielu, iepriekš neizjustu laimes sajūtu sirdī, Aurels streipuloja pa putekļaino lielceļu. „Ak, kā es viņu milu, un arī viņa mil mani – tagad es to zinu!” Uz lūpām viņš vēl sajuta viņas vēsās mutes spiedienu. Aizvēris acis, viņš atkal no jauna pārdzīvoja šo skūpstus, kas tik dzīli iegūla viņa sirdī. „Ak, kā es viņu milu,” viņš murmināja, druskā pacēla rokas, it kā lidojumam, un tad ļāva tām atkal krist. „Un arī Varinka mil mani. Tagad es zinu, kas ir mīlestība; arī mana mīlestība tagad ir pieaugusi!”

Kad Aurels ieradās mācītājmužā, visi jau sēdēja verandā. Ēda dārza zemes ar biezū krējumu. Mācītājs, kā parasti, bija iespraudis salveti zem zoda. Viņa sārtā seja spīdēja vakara saules gaismā.

Tūlīt pēc launaga Aurels aizlīda uz mežu. Viņš vēlējās būt viens. Šodien visiem bija brīvdiena, lai katrs varētu sakopot domas rītdienas notikumam.

Aurels staigāja gar priedēm un izvairījās no takas, jo nevēlējās nevienu satikt. Sausās, baltās sūnas bija vēl gaišas – kā viņš mīlēja šo sūnaino priežu meža paklāju, kas viņam tik ļoti atgādināja Loberģu! Reiz viņš ar Varinku staigās pa Loberģiem un visu viņai izrādīs: augsto purvu, āpšu alas, ūdensrozes, Gaujas siena plavas. Tad viņi būs saderināti un staigās roku rokā. Ko gan teiks māte, Adda un lielie brāļi? Bet pagaidām vēl neviennam nekas nav jāzina.

It kā nejauši Aurels bija nonācis ezermalā – viņā pusē, pa labi no tumšās salīnās, starp parka kokiem, mirgoja lielā, baltā māja. Aurels nometā drēbes un iegrīma vēsajā ūdenī. Rāmi, plāsi vēzēdams rokas, viņš iepeldēja ezerā, acīs paturot balto māju ar tumšajiem parka kokiem.

Tad vienā logā iedegās gaisma: varbūt tas bija Varinkas istabā, vai varētu būt, ka tieši tagad viņa skatās uz ezeru? Tad gaisma nondzisa. Māja aizvien vairāk iegrīma kuplājās koku galotnēs.

Aurels izkāpa uz salīnās niedrainajā krastā. Visus šos gadus viņš bija vairījies no salīnās. Bet šajā pēdējā nakti, pirms viņš būs pieaudzis, viņam bija jāsāmeklēsenā ala. No ozola vairs bija paliči tikai celms, caurais stumburs bija nopuvis, arī abi šķēpi pazušuši. Bet tur, puspaspēlēts zālē, vēl bija gludais, lēzenais akmens, ko Aurels bija nolīcis kā pieminekli savam mirušajam draugam Borisam. Aurels nometās ceļos un ar roku noglaudiņa akmeni, nē, viņš Borisu nebija aizmirsis un nekad neaizmirsīs.

Maigs vējiņš uzpūta pāri ezeram, un niedres sakustējās. Gaiss kļuva vēss. Bet ūdenī vēl bija silti. Nonācis krastā, Aurels paskatījās atpakaļ un nobijās: aiz tumšajiem parka kokiem liesmoja sarkana uguns blāzma; izskatījās, it kā

māja degtu. Bet tad blāzma cēlās aizvien augstāk, kļuva blāvāka, un mājas jumtam kā dzeltena melone pret blāvi zaļajām debesim uzvēlās apaļa mēness ripa; gaisma plūda starp stumbriem gandrīz čalodama, un stumbri vējā, kā sapnī, maigi cīkstēja.

Baznīcas baltā siena krasi izcēlās pret tumšo meža malu. Un blakus uzkalniņam stāvēja mācītājmuiža, paslēpta zem kuplajiem kastaņu kokiem.

Bet Aurels negribēja iet gulēt, viņam vēl nenāca miegs. Kaut kas viņam nedeva miera, vilka un plēsa viņam krūtis, it kā sirdi lauztu pušu. Atkal kaut kur dzīli sevī viņš saklausīja tālu, viļņojošu mūziku, kas kāpinājās līdz brāzmai un tad atkal klusi izskanēja: it kā skaņas viņā būtu ieslēgtas, bet neatrod izeju. Tās uzplūda aizvien spēcīgāk un nesavalīgāk, spieda un dunēja, aizplūda un aplūda.

Aurels stāvēja pie mazajām, tumšajām sakristejas durvīm, un viņš zināja, kur zem lēzenā akmens glabājas atslēga. Daudz nedomājot, kā sapnī, Aurels satvēra atslēgu, atvēra durvis un caur sakristeju iegāja baznīcā. Pa šaurajiem, augstajiem logiem mēness gaisma krita uz koka soliem, nerotātājām, kailajām sienām. Tikai pāris meiju altāra katrā pusē un lapu vītnes virs tā. Melns krusts izcēlās starp diviem sudrabu svečturiem, kas mirgoja mēness gaismā.

Koka kāpnes cīkstēja, un ērģeles stenēja un vaidēja. Tad tās sāka šalt, kā no aizsprosta izlauzīties straume; aizvien spēcīgāk brāzt un raut Aurelu sev līdzi. Vai viņš pats spēlēja – jeb bija tikai instruments, uz kuŗa spēlē? Pirksti gan spieda taustīpus, vilka reģistru, bet Aurels tos pats nevadīja, bet gan kāds spēks, kuŗs bija pārnēmis viņu un viņa rokas un kuŗam viņš pilnībā padevās. Un viiss, kas Aurelu bija nomācis, pārpildījis ar jaunas mīlestības pārlieko laimi, izplūda un šalca gaišas mēnesīnacas naktī.

Viņš nejauta, cik ilgi bija spēlejis ērģeles. Kad viņš beidzot grīlodamies norāpās pa kāpnēm un izgāja uz zālāja, mēness jau bija noslīdējis zemu virs meža. Kāds circenis cīkstēja, un dīķi kurkstēja vardes.

Bet tur, uz soliņa pie jasmīnu krūmiem, kāds sēdēja, saliecieš uz priekšu un atspiedies uz spieķa. Baltie mati mirgoja mēness gaismā.

Mācītājs Netkens piecēlies lēnām nāca pie Aurela. Klusēdams viņš spieda Aurelam roku, un viņi abi kādu brīdi klusēdamies stāvēja, it kā vēl klausīdamies kādu tālu mūziku.

Tad mācītājs vaicāja: „Ko tu īsti spēlēji? Pa brižam atgādināja it kā Bachu, bet tomēr bija kas cits.”

„Es nezinu, kas tas bija,” apmulsis teica Aurels. „Es spēlēju bez domāšanas, kas tik man nāca prātā.”

Mācītājs Netkens klusēja. Tad viņš uzlikā roku Aurelam uz pleca. „Vai tagad tu netici brīnumam? Dievišķā brīnumā, kas ir katrā no mums, Dieva brīnumā

pārvērsties miesā un asinīs? Dievs nav kaut kur virs mums, bet gan mūsu vidū, mēs katrs esam viņa dievišķās miesas daļa. Mēs esam taustīji, stīgas, uz kuriem Dievs spēlē savas mūžīgās melodijas – ērģeles stabules, caur kuřām plūst viņa dvaša.”

Viņi iegāja kastaņu koka ēnā, tad tumšajā, snaudošajā mājā. Pa atvērto virtutes logu dzirdams, kā siltajā vasaras nakts mēnesīnā cīrkstēja circenis.

xxx

Jā, gandrīz visas nodedzinātās muižas ir uzceltas no jauna, gružu kaudzes ir aizvāktas, novēpušie mūri notīriti. Grafs Borks ir brangi nopolnījis, izcirzīs Vaimašas mežus un pārdodams muižu, tā viņš daudz ko var atlauties.

Pat Mujāņos viss ir pārbūvēts, lai gan tur nekas nenodega. Bet jaunajiem mujāniešiem māja šķita ļoti vecmodiga: sienas tika izgāztas un ieliktas jaunas, jaunas tapetes, jauni aizkari, jaunas mēbeles. Pavisam moderni, pēc kāda ārzemju architekta projekta: visur parkets, tepiki, livrējas tērpti sulaiņi un mežsargi, medības ar dzīnējiem, pēc ārzemju modes ar rekordlieliem, vairāku simtu zaķu medijumiem, un brīvkunga kroni uz katras sulaiņa pogas. Pulksteni ar seno Livonijas laiku, kas karājās īdamistabā pie sienas, pārlikā uz jauno laiku. Bet tad notika kas negaidīts: pulkstenis apstājās. Pulkstenis nespēja pierast pie jaunā laika. Nekas nelīdzēja. Tagad tas stāv beigts un apputējis krāmu kambari bēniņos. Vairs nav ne dzelteno logu aizklāju, nedz zalo ožamo pudelīšu, ne brīnumu kamolu, nedz ziloņkaula spiekū. Toties klubas krēslī, pianola, gramofons un WC. Jā, arī tālrunis tagad ir iebrucis mājā, „zvanu kaste”, ko vecais Mujāniets tik ļoti necieta.

Jaunajai Mujānietei, dzīvespriecīgai valsts vācu grāfienei, prasījās pēc sabiedrības: viesībām, medibām, auto izbraucieniem. Viņai pat bija sava auto, varens, pelēks vāgis ar milzu starmešiem. Kad tas pirmo reizi iebrauca pa Loberģu aleju, visi saimes kastaņi un sastājās ap šo nezvēru. „Ak Dieviņ, ak Dieviņ!” teica vecā Minna. „Amerikānu vāgis,” piebildā pārvaldnieks, „šķietams.” Tikai satrauktais Mikēlis teicās redzējis vēl lielāku auto: „Tik lielu kā māju!” – bet neviens viņam neticēja. Šoferis, tērpts pelēkā livrējā, bija valsts vācietis, kas neprata ne vārda latviski. Viņš sēdēja kā Dievs tronī, ar sastinušu seju, pats kā mašīna.

Drīz pēc tam ieradās vēl otrs auto – Baltazāra. Viņš varēja tikai dažas dienas uzskatīties, jo viņam bija jādodas atpakaļ uz Volhīniju. Jā, lieta ar vācu kolonistiem bija labi sākusies, jo, tā kā krievu valdība tos Volhīnijā tirdija, ne nācās grūti šos vācu zemniekus pārvietot uz Vidzemi un Kurzemi. Šī pasākuma veikšanai bija izveidojies muižnieku konsorcijš: grafs Borks, jaunais Mujāniets, Lielsēpīlets, Erhards, – nedau-

dzi, bet tomēr ietekmīgi jaunās paudzes ļaudis, kas kopš revolūcijas neko vairs par latviešiem negribēja dzirdēt. Un Baltazārs bija kļuvis par šīs sabiedrības saimniecisko vadītāju.

„Tikai ar vācu zemniekiem mēs varēsim šeit noturēties,” viņš skaidroja, „un, tā kā latvieši jau tikai vai tā pārceļas uz pilsētām un laukos trūkst darbaspēka, vācu kolonistu izmetināšana neradīs grūtības. Te no Loberģiem derētu izmest arī atlikušos latviešu rentniekus!”

Māte sēdēja uz stūra dīvāna verandā. Viņa pacēla acis no sava rokdarba. „Nē,” viņa teica, „tas būtu netaisnīgi, to viņi nav pelnījuši. Veco Ķīguli, Zālīti, Vilku un visus pārējos nevar izlikt uz ielas.”

„Un pārvaldnieku? Kā tu viņu aizstāvēji, un tomēr viņš izrādījās nelietis! Visi latvieši ir negodīgi un ļaunprātīgi, un šeit iet runa par mūsu izdzīvošanu. Ja arī daži krievi latvieši dēļ tā ciestu – mūsu dzīvība ir svarīgāka. Ar sentimentālitāti mēs uz priekšu netiksim!”

„Bet ar netaisnību pavisam ne,” māte ar sparu nometa savu rokdarbu sānis, acis viņai spīdēja, un viņas balss trīcēja. „Vecā paudze domāja citādi; nedzīvoja tikai priekš sevis vien, bet rūpējās par visu zemi, arī par latviešu zemniekiem. Kad ieradās krievu lopu uzpircēji, tie allaž brīnījās par latviešu zemnieku sētām: tik skaitas pie viņiem esot tikai muižas. Ja mēs nebūtu atcēluši dzimtbūšanu pugadsimtu pirms pārējās

Krievijas, nebūtu iedzīvinājuši plaukstošu latviešu zemniecību, tad arī pie mums bieži būtu bāda laiki, kā tas notiek valsts iekšienē ...”

„Bet latvieši par to mums smuki pateikušies,” māti pārtrauca Baltazārs. „Viņi dedzināja un slepkavoja...”

„Jo krievu popi un skolotāji viņus sakūdīja – vainīgās jau bija pilsētnieku bandas, paši zemnieki tika terorizēti. Ja arī daudzi latvieši būtu vainīgi, tas mums nedod tiesības visu tautu nosodīt. Diez vai tavi vācu kolonisti dotajos apstākļos būtu rikojušies citādi. Neviena tauta nav ne labāka, nedz sliktāka par citu, un neliešus tu atradīsi visur. Lai gan latviešu slepkavas ir atrīmušas manu mīļāko brāli, mīļāko māsu – tas nepataisa latviešus par slepkavu tautu! Ja jūs patiesām pie mums ievedīsiet savu jauno morāli, ka latviešiem un vāciešiem valda divas dažadas tiesības, tad mums šeit būs gals. Jo taisnība paliek taisnība, un netaisnība paliek netaisnība.”

Māte atsāka savu rokdarbu; viņas bālie vaigi bija piesarkuši. Aurels vēl nekad nebija viņu redzējis tik satrauktu.

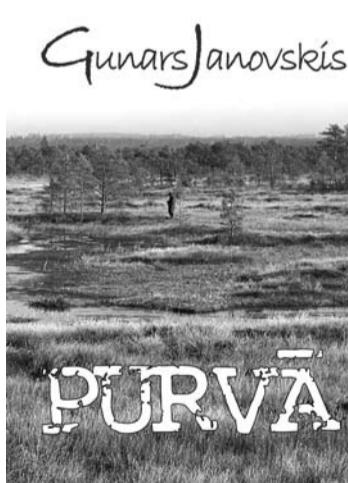
Nē, Reinhardi netaisnījās sev meklēt vācu kolonistus. Latvieši strādā labi, kādēļ ielaisties nedrošos eksperimentos? Bet purvs joprojām deg, pazemes uguns izplešas aizvien tālāk. Degošās kūdras zilganie dūmi un kodīgā smaka jau jūtami pagalmā. Nav lietus, trūkst ūdens.

(Turpinājums sekos)

CEĻĀ PIE LASĪTĀJA

Gunars Janovskis. „Purvā”

Zigmunda Skujīna un
Sarmītes Janovskas-Ērenpreiss ievadvārdi

„Pirms trīsdesmit viena gada tolaik tik tālajā Amerikā izdevniecības „Grāmatu Draugs” klajā laistā „Purvā” pirmā daļa uz manā galda nokļūst tikai tagad. Viss apgrīegas ar kājām gaisā. Nākotnes sapnī kļuvuši par pagātnes atmiņām, fantazijas radītās gribot negribot jāsamēro ar ištenību, sajūta tāda, it kā lasītu Žila Verna romānu par zemeslodes apceļošanu astoņdesmit dienās.

Nav šaubu, ka Gunara Janovska daudzo darbu vidū romāns „Pur-

vā” ieņem īpašu vietu un dažā labā lasītājā var izsaukt arī neizpratni. Veicot šī darba, tā teikt, archaioloģiju, var iedomāties iemeslus, kāpēc otrs daļas rakstīšanu Gunars uz laiku pārtrauca. Atsauksmes bija pārāk dažādas. Anšlavs Eglītis, kuŗa spriestspēju literātūras lietas respektēju, savulaik kollegam draudzīgi ieteicis „purvā tālāk nedoties”.

Mērījot ar reālītēs aršinu, pie tādas domas var nonākt. Taču manuprāt runa ir par sapni, kas šodien pārsteidz nevis ar detaļu precīzitāti, bet ar būtības gaišredzību. Jūs nepiekīrat? Tad, lūdzu, nosauciet vēl kādu, kurš 1978. gadā būtu redzējis, ticējis vai tēlojis Latviju 1988. gadā (tieši un precīzi 1988. gadā) kā ārpus Padomju Savienības esošu valsti. Katrā gadījumā tā laika polittechnologu saietu plāšākos atreferredējumos šāds scēnārijs netiek publiskots.”

No Zigmunda Skujīna ievada romāna „Purvā” jaunajam izdevumam.

SEKOJIET REKLĀMAI

Mani gadi ar Čikāgas Piecišiem

Uldis Streips

Ir 2012. gada 4. jūlijs. Mana vārda diena. Arī izsludinātā Čikāgas Piecišu pēdējā izrādes diena XIII latviešu dziesmu un deju svētkos. Nav daudz prieka manā sirdi. Drizāk – tāda kā rēta.

Še Milvokos ir kopā visi mani tik ļoti talantīgie skatuves biedri: sendienu draugs Alberts Legzdiņš, labākā draudzene Janīna Ankipāne, miljā, skaistā Lorija Vuda, ansambļa "zvaigzne" Armands Birkens, neticami mūzikālais Alnis Cers, jaukie un talantīgie māsīca un brālēns Linda Maruta Kronberga un Alberts Vitols. Ar dažiem no viņiem ir apbraukāta pasaule. Trūkst tikai Ūlža Ievānu, kuŗš aizgāja mūžibā 2008. gadā. Šodien ir pēdējā reize, kad uzstāšos kopā ar maniem draugiem, pēdējā reize pēc ilgiem kopā pavadītiem gadiem būt blakus...

Mans skatuves gājiens sākās pirms 45 gadiem. Alberts mūsu ģimeni apciemoja bieži, un gadu gaitā bieži "uzstājas" vecātēva lomā – uzvilkla biezo ziemas mici un, akcentā runājot, stāstīja jokus. Mēs visi rēcam. Alberts bija mana brāļa tuvs draugs, un mana mamma viņu uzskatīja par savu trešo dēlu. Man tolaik bija kādi 14-15 gadi. Pie mums gāja jautri – bija daudz jauniešu, kuŗi sanāca izpriečāties – rīkojām zaļumballes un visādas svinības.

1962. gadā bija paredzēti Otrie jaunatnes svētki Čikāgā. Mans brālis uzņēmās svētku vadību, un Alberts uzņēmās populārizēt šos svētkus. Viņš ar Ūldi Ievānu, Jāni Rinkušu un Modri Avotīnu bija sākuši plānot ansamblī. Galu galā 1961. gadā tika nodibināti Čikāgas Pieciši. Es biju sācis universitātes gaitas un pa laikam piebiedrojos ansamblim kā skatuves meistars. Tie, kuŗi ir bijuši mūsu izrādēs pēdējos 45 gadus, sapratīs, ka aizskatuvē vienmēr ir bijis chaoss – nezin kur palikuši rekvizīti, nezin kam ir jāuznāk, kuŗam jānoiet. Albertam mūžam pazūd "Hei, laili" panti tieši pirms izrādes. (Nesen izrādēs Toronto viņam tieši pirms izrādes pazuda bikses. Mēs jau bija norunājuši aicināt kādu skatītāju ziedot savējās, bet tad bikses atradās.) Es centos ieviest zināmu kārtību, lai arī visi uz mani blāava, ka nevar neko atract, lai ar man šķita, ka viss bija nolikts kārtībā. Lapiņu ar dziesmu secību uzlīmējām aizskatuvē uz sienas. Bet man tā bija izprieca, jo patika visas dziesmas, patika „skiti”, bijām labi draugi, visi arī seni pažīnas, un nevarēju iedomāties neko labāku par braukšanu līdzī un palidzēšanu aizskatuvē, un vēl bija iespēja noskatīties mīļāko izrādi par brīvu!

Pēc jaunatnes svētkiem ar Albertu staigājām brāļa mājas pagalmā, kur bija svinības sakārā ar labi novadītiem svētkiem. Es Albertam jautāju, vai ar to ansamblis izbeigs darbību. Viņš uz mani tā drūmi noskatījās un teica: "Vai tu tiešām tā domā? Mēs gribam turpināt." Tā arī notika. Vēl piecdesmit gadus.

Laika gaitā ansamblī ieklāvās meitenes, kuras vienmēr ieviesa maigumu, un, protams, vajadzēja taču sieviešu lomu spēlētājas „skitos”. Tika izdotas skaņu plates, un Čikāgas Pieciši sāka iegūt

plašu atzinību (bija arī kritiķi) visā Amerikā. Tika izbraukāta vai visa Amerika, arī Kanada.

Kādu dienu 1967. gadā iezvānījās mans telefons. Žvanīja Alberts. Ansamblis esot izjucis. Vai man būtu interese piebiedroties Piecišiem. Nebija nekādu šaubu, un es teicu "JĀ!". Tomēr – vaja-

lidlauku un sagaidīt Janīnu Ankipāni, kurā esot ielidojusi no Sentluisas. Aizbraucu. Tai laikā O'Hare bija krietni mazāka nekā tagad un bija vienkāršāk novietot mašīnu. Ieskrēju terminālā un skatījos apkārt. Nebija nekāda priekšstata par to, kā šī Janīna izskatās. Ieraugu – pūla vidū, no-

„skitus”, veidot programmu, lai atlāktu ansambļa braucienus. Mēs ar Albertu, Uldi un Ilmāru saņācām kopā Ilmāra mājā ik nedēļas vidū, jo viņa māja bija tuvu Northwestern universitātei, kur es vadīju savas dienas. Sākām „kalt” izrāžu saturu. Es spēlēju tikai klavieres, biju gājis uz klawierstundām pie Valža Treimaņa. Man bija diezgan laba balss, un tā arī es sāku dziedāt kopdziesmās un spēlēt „skitos”. Janīna mums piebiedrojās nedēļas nogalēs. Laika gaitā viņa sāka palikt manu vecāku mājā, un mēs pēc mēģinājumiem gājām klausīties mūziku Čikāgas bāros. Bījām jauni, un bijām labākie draugi.

Pirmā izrāde, atlākot darbību, bija Grand rapido. Pirms izrādes biedribas dāmas mūs cienāja ar garīgākajām kotletēm, kadas biju baudījis ārpus paša mājām. Pārēdāmies. Izrāde nebija no labākajām. Nākamā izrāde bija Toronto. Ilmāram bija elektriskā gitarā, Janīnai un Albertam – akustiskās. Pēc izrādes mūsu labvēle, dzejniece Velta Toma teicatos klasiskos vārdus: "Tikai labi ansamblī var atlauties sluktas izrādes." Šos vārdus mēs paši atkārtojām daudzreiz – izrāžu sākumā, izrāžu laikā un, protams, pēc izrādēm. Tai laikā Ilmārs mani aizveda uz ūtrupes veikalū Čikāgā, kur par letu naudu nopirku basģitaru. Ilmārs man arī ātri iemācīja šo un to, un nākamās nedēļas nogalē nospēlēju pāris dziesmas izrādē Priedainē. Nu bija pilna instrumentācija. Mēs izbraukājām vai visu Ameriku – parasti izbraucām piektienas vakarā Alberta folksvāgi, kur bija jāsaliek ģitaras, rekvizīti un Janīnas milzīgais matu žāvētājs. Ir kāda fotogrāfija, – reiz gadījās „plākana riepa”, un viss bija jāzīliek ceļmalā. Redzama iespaidīga kaudze ar matu žāvētāju paša vīrsu...

1969. gadā, būdams jauns zinātni doktors, saņēmu piedāvājumu strādāt Sandiego, La Jolla, vienā no pasaules skaistākajām vietām, un turpināt izglītību pie

slavena doktora. Nevarēju teikt "nē". Alberts „sabruka” – 1969. gadā Ilmārs jau bija sarunājis izrāžu ciklu Austrālijā. Man profesors atlāva braukt. Piestājām Fidži salās. Ar taksīti mūs no Nandi lidlauka aizveda uz Suvas pilsētu, kur bija mūsu motelis. Pa ceļam ēdām banārus (tādus es Amerikā neēstu, bet tie bija garīgākie, kādus jebkad esmu ēdis, Amerikas dzeltenie bez brūnumiem nestāv pat tuvu). Izpeldējāmies okeānā, atola ieskauti, lai haizivis netiek klāt, ūdens bija silts kā vannā. Vakarā viesmīli gribēja dzirdēt mūsu mūziku, nospēlējām pāris gabalus. Viesmīli atnesa alu litra pudelēs un uzaicināja naktī pie viņiem iebaudīt "kava". Garšoja kā krīts ūdenī, un uzreiz bija liela vajadzība meklēt labierīcības. Pa ceļam bija arī pāris izrādes Jaunzēlandē. Uztājāmies ziemeļsalā Oklandā, izbraukājām lielos paparžu mežus. Skaisti. Kopā ar Janīnu bijām apmetušies pie mana Talavijas konfiliistra. Viņam bija pasakaina orchideju kollekcia. Vakariņās pasniedza marinēta auna cepeti. Man bija grūti apēst visu, bet vienbrīd paskatos – man šķīvis atkal pilns – Janīnai negaršoja nemaz, un viņa visu bija paslepus uzlikusi uz mana šķīvja. Vakaru pavadījām ļoti jaukās sarunās, un alus netrūka.

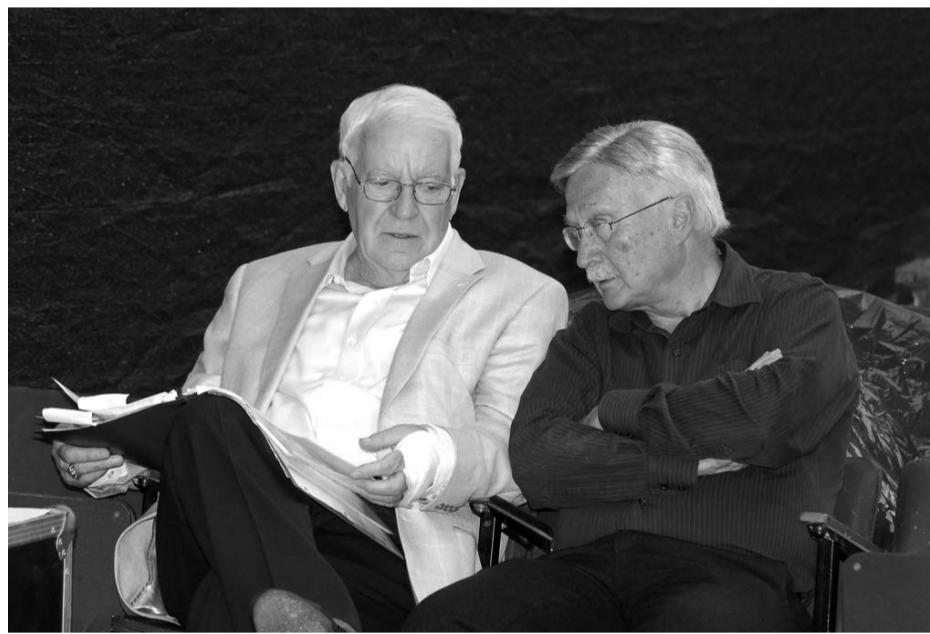
Dienvidsalā bijām Christchurch, kur visa architektūra angļu stilā – mājas ar glītām baltām sētiņām. Aitu bari klīst apkārt. Vienu rītu man bija iespēja ar kādu vietējo latvieti uzspēlēt skvošu. Neraugoties uz nogurumu, turējot diezgan labi. Laulu pāris bija ļoti jauki cilvēki, nepārspējami organizātori, un mūsu brauciens bija lielisks. Izbraukājām visu Austrālijas austrumdaļu, ēdām fish & chips, protams, mūs pārbaroja katrā mājā, kur palikām. Pa ceļam pārgulējām viesnīcas, iebraucām pat tuksnesi. Tur Laulas ļāva man pabraukt pa kreiso ceļa pusē. Piestājām pie restorāna, un – goda vārds – es nespriatu nevienu vārdu, ko mūsu viesmīlis teica. Ar pirkstu parādīju, ko gribu. Viņš runāja angļu, bet ar tādu akcentu, ka mums visiem bija lieli brīnumi. Laulas smējās. Braucienā piedalījās arī Ilmārs, kurš Austrālijā noskatīja sievu, Janīnu, Alberts, Jānis Rinkušs un es. Pēc brauciena (kur mums, puišiem, apkārt dzīvojās meiteņu pulki, un Jānītis viņas visas gribēja, Janīnai milzums pielūdzēju) skatītāji bija sajūsmā, katrā lidlaukā sagaidīja liels pūlis ar vīnu un ziediem, nogaršojām visus Austrālijas vīnus un alus, sāku domāt, kāpēc nevar tā pavadit visu dzīvi? Bet tad iestājās reālītē, un, pavadījuši vakaru Havajā, atgriezāmies mājās un ikdienas pienākumos.

Uz Austrāliju aizbraucām vēl divas reizes. Katrs brauciens bija brīnišķīgs. Alberts tos siki aprakstījis savā grāmatā "Čikāgas Piecišu brīnišķīgie piedzīvojumi". Viņš gan piedēvēja man tādas lietas, kurās es nebiju iesaistīts, izņemot to reizi, kad pēc izrādes ballītē kāda meitene iestrēga tualetē un nevarēja tikt ārā. Visādi izmēģinājāmies. Tad es ielīdu pa logu, biju dabūjis āmuru un kaltu un durvis atmūkējām. Dabūju buču.

(Turpinājums sekos)

Uldis Streips

Radošas sadarbības brīdī kopā ar Albertu Legzdiņu

Armands Birkens un Uldis Streips ar iemīloto partneri Janīnu Ankipāni

dzēja padomāt. Biju otro gadu doktoranta studijās, un patiešām nebija laika braukāt ar Piecišiem. Tomēr ideja bija tik pievilcīga, ka nevarēju nepiekrist. Sākumā bijām Alberts, Ilmārs Dzenis, Uldis Levāns un es. Tad Alberts man palūdza aizbraukt uz O'Hare

likusi ģitaru uz grīdas, stāv skaista, blonda meitene. Es piegāju un bikli vaicāju: "Vai tu esī Janīna?" Viņa mani no galvas līdz kājām diezgan vēsi nopētīja un pēc briža pateica: "Ja." Tā sākās mūsu 45 gadu ilgā, sirsnīgā draudzība.

Mēs sākām mēģināt dziesmas,

Window on Eurasia: Stalingrad and Stalinism Returning to Russia's Political Map, Pavlova Says

Pols Goubls
(Paul Goble)

Staunton, October 10 – Russian President Vladimir Putin and those close to him are pushing for restoring the name of Stalingrad to Volgograd over the next few months, an action that symbolizes the end of a cycle in Russian history and the return of a Stalinist approach by the Kremlin both at home and abroad, according to Irina Pavlova.

Pavlova, one of the most thoughtful Russian commentators writing today, argues in an essay posted online yesterday that “the greatest intrigue of social-political life in Russia over the next few months involves the issue of whether the name of Stalingrad will be restored to Volgograd”.

That city, which was known as Tsaritsyn before 1925, bore Stalin’s name until 1961 when his successor Nikita Khrushchev renamed it Volgograd as part of his broader de-Stalinization effort. Consequently, the name of that city represents a kind of barometer showing the direction of political life in Russia.

On September 21, Pavlova no-

tes, Putin signed a decree “On the celebration of the defeat by Soviet forces of the German-fascist forces in the Stalingrad battle” and named the openly Russian nationalist Vice Prime Minister Dmitry Rogozin to head the organizing committee.

The commemorations of the Stalingrad victory, Pavlova suggests, are likely to be lengthy, extending from the 70th anniversary of the Soviet envelopment of the German forces on November 19, 1942, to the similar anniversary of the German surrender there on February 2, 1943.

Three days after Putin’s decree, Pavlova continues, there appeared a public appeal for the renaming of Volgograd in the name of the Union of Citizens of Russia, a group led by Nikolay Starikov, one the most passionate advocates of the refurbishing of Stalin’s image and the return of Stalinist norms.

“With the start of Vladimir Putin’s third term,” the Grani commentator says, “there has begun an active attack on society” with such actions as legislation on “foreign agents,” spying, state secrets and so on. “The Kremlin has adopted a course of open anti-Westernism, Great power chauvinism, and the Stalinist type of modernization with an accent on militarism.”

At the 16th World Russian Po-

pular Assembly at the beginning of October, Pavlova notes, the leadership of the Russian Orthodox Church came out in full support of the regime’s shift. Patriarch Kirill spoke about “the upcoming celebration on an all-Russian scale of November 4,” a date marking the 400th anniversary of the end of the Time of Troubles.

Even more pointedly, Pavlova says, Kirill equated that event with events of 1812 and 1942, all of which the Russian Church leader argued was “a testimony to the spiritual correctness of our ancestors,” a position that he told that group still has “universal humanity-wide significance.”

According to Pavlova, in today’s Russia, “autocracy, anti-Westernism, and great power chauvinism are the spiritual values” which set the weather. And she adds that these values have “a very firm worldview basis which unites the power that be, the elite, the people, and the opposition.”

Given the economic problems of the US and Europe, Putin has clearly decided to focus on the East as part of his “strategic goal of extending the bounds of Russia’s influence in the world and to make Russia the center of the coming together of all anti-Western forces.” In that way, she

continues, he seeks to “fundamentally weaken the US by taking revenge for the disintegration of the Soviet Union.”

Putin wants to achieve “these ambitious goals” in the same way Stalin did, she writes, through “the active use of foreign specialists” and businessmen. Indeed, Western businesses and their governments seem ready to help just as they did in the 1930s and are already “celebrating the successes achieved by Putin’s Russia.”

“Indicative” of this, Pavlova points out, is the recent speech of Michael McFaull, the US ambassador to Moscow, during his speech to an economic forum in Sochi. There, she says, he gave a speech that “point by point was in the style of his predecessor as US ambassador to Moscow in 1936-1938, Joseph Davies”.

Given such Western acquiescence and even support, Moscow has become even more dismissive of the West. Putin’s press secretary Dmitry Peskov, for example, recently said that Moscow would ignore criticism of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe because “we do not consider such formulations and calls appropriate and will not in any case subscribe to them.”

If Putin does move to restore

the Stalingrad name, as Pavlova says she expects, “no one will be able to say anything in response to this symbolic act,” not only because of the West’s unwillingness to confront Moscow now but because of its often fawning treatment of Stalin during World War II.

The return of Stalingrad, she continues, means that “this cycle of Russia history is coming to an end” and that “in Russia now there is no other political subject except the Kremlin and its ‘power’ allies.” Even the human rights group Memorial, which was explicitly designed not to be subject to that arrangement, has been coopted.

As Jan Racinsky, the co-chair of International Memorial, recently observed, “the initiative for discussion” of the mass repressions of Stalin’s time “cannot be developed from below because no one will allow it. It isn’t necessary that the government initiate this discussion, but only it can make the conduct of such a discussion possible.”

And as a result, Pavlova concludes sadly, “it is not surprising that the call for renaming Volgograd Stalingrad has not elicited any response from the side of progressive Russian society.”

Kad ugunskurā beidz kvēlot ogles...

Šā gada 13. oktobrī dzimtajā smiltājā Rāmuļu kapos, kur atrodas Klētnieku dzimtas kapi tika apglabātas skautu vadītāja Voldemāra Klētnieka, gaidu vadītājas Lilijs Klētnieces un Gundegas Tauriņas, dzim. Klētnieces urnas.

Svētbrīdi kapos vadīja radine - Voldemāra tēva māsīcas meita Andra Kalniņa. Piedalījās ģimenes locekļi, rādi, draugi. Atvadu vārdus teica Rasma Līsmane, dzim. Klētniece, raksturojot aizgājēju dziļo tēvzemes milestību un skautu un gaidu darbību pirmskāja Latvijā, Vācijā bēglu nometnēs un grūto iesākumu Amerikas Savienotas Valstis, kā arī lielo darbu skautu un gaidu kustību organizēšanā pasaules tālēs.

No latvieši gaidu kustības un latviešu skautu kustības atvadu vārdus teica vad. Maija Šķinķe, uz kapa kopiņām noliekt trīs lilijas ziedus.

Pēc svētbrīža kapsētā visi pulcējās Andras Kalniņas mājās Jaunkēsās, kur arī Klētnieku ģimene pirms kārtā pavadīja vasaras. Visi dalījās atmiņās par aizgājējiem. Rasmai Līsmanei bija sagatavoti radinieku dzīves apraksti ar fotogrāfijām.

Voldemārs Klētnieks dzimis 1905. g. 4. decembrī Veismanu pagastā. Skolas gaitas ritējušas gan Cēsis, gan Rīgā. Apmeklējot Cēsu realskolu iepazinās ar skautu organizāciju un pats sāka skautot, skautisms bija tas, kas aizrāva Voldemāru visu viņa mūžu. Dziedot skautu-gaidu korī, viņš satika savu mūža biedri Liliju, vadīja mazskautus un mainīja mazskautu pro-

grammu no vilcēniem Kiplinga „Džungļu grāmatā” uz latvisko „Staburaga bērnu” Janča un Marša piedzīvojumiem pie Staburaga un Liepavota. Klētnieka izstrādātā programma vēl šodien tiek lietota latviešu skautu kustības mazskautiem. Viņš bija skautu žurnāla „Ugunskurs” redaktors, augstāko vadītāju sagatavošanas kursu „Gārēzera kurss” vadītājs, apbalvots ar Pelēka vilka un Baltās lilijas ordeņiem. Kad Latvijas Skautu centrālā organizācija 1940. gadā tika slēgta, Klētnieks strādāja Rīgas pilsētas statistikas pārvaldē par dienas strādnieku. Kaņa laikā viņš atsāka studijas Universitatē, ieguva magistra gradu matemātika un astronomijā. Šai laikā Klētnieks pievērsās otrai sava mūža lielākai interesei - latviešu folklorai un etnografijai. Apvienojot folkloru un astronomiju, viņš pētīja mūsu senču zināšanas par sauli, mēnesi un zvaigznēm, vēlējās izzināt, kāda simbolika paslepta mūsu dainās.

1944. gada 18. oktobrī ģimene no Liepājas ar kuģi devās bēglu gaitās uz Vāciju. Nākamie pieci gadi pagāja rosigā darbā, dibinot vienības, organizējot skautu vienības Vācijas ziemeļu un dienvidu joslās. Voldemārs Klētnieks organizēja vadītāju sagatavošanas kursus, nometnes, nodarbības. Klētnieks, uzņemot sakarus ar Skautu starptautisko biroju Anglijā, panāca, ka latviešu skauti piedalījās skautu miera džamborejā Francijā 1947. gadā.

Klētnieku ģimene uz ASV izceļoja 1950. gada 8. maijā, un atkal sākās rosigs darbs, ne tikai organizējot iebraukušos latviešu

skautus, bet arī strādājot ASV skautu nometnēs un kursos.

Šai laikā Klētnieks atrada laiku latviešu skautu žurnālam „Ugunskurs”, rakstot rakstus vadītājiem, piedalīties vadītāju kursu un konferēcu rīkošanā. Vēl par šo laiku uzrakstītas grāmatas – „Klintenieši” par latviešu ģimenes piedzīvojumiem Cēsis krievu okupācijas laikā, „Gundega Ieviņa” par seniem alu iemītniekiem Gaujas krastos, un „Senču raksti”, kur latviešu raksti tiek skaidroti bērniem.

Pēdējais darbs Klētniekam ir administrātors latviešu īpašumā Gaļezerā. Darba daudz, it sevišķi vasarās, kad notiek gan bērnu nometnes, gan vasaras skola. 1968. gada 17. augustā Klētnieks aizdedzina savu pēdējo ugunskuru latviešu skautiem ar sērkociņiem, kas paņemti līdzi no Latvijas. Bet viņam nebija lemts šo ugunskuru izbaudīt, jo Voldemārs Klētnieks piedzīvoja trešo sirdslēkmi un tika aizsaukts aizsaulē šai pašā vakarā, tikai 63 gadu vecumā.

Lilija Klētniece, dzimusi Grīnfelds, dzimusi 1910.g. 1. novembrī Rīgā. Jau no pusaudzes gadiem pievienojās Latvijas Gaidu centrālai organizācijai, būdama gaida, lielgaida un arī vadītāja. Gaidu-skautu korī viņa iepazīnās ar nākamo dzīvesbiedru Voldemāru. Klētnieku ģimene piedzima trīs bērni – Rasma, Austris un Gundega. Lilija audzināja bērnus un turpināja gaidu vadītājas darbu. Vēlāk, lai papildinātu ģimenes ienākumus, strādāja par kasieri Rīgas nekustamo īpašumu ekspluatācijas pārvaldē. 1940.gada 17. Jūnijā, Padomju

savienībai okupējot Latviju, tiek likvidēta Gaidu organizācija un pārtraukts vadītās darbs. Dzīve Rīgā klūst nedroša, jo „par vīru interesējas”, tāpēc bērnus aizved pie lauku radiem uz Kēsām.

1944. gada 24. septembrī Lilija ar bērniem devās ar vilcienu uz Liepāju. Valdis pievienojās ģimenes piedzīvojumiem Cēsis krievu okupācijas laikā, „Gundega Ieviņa” par seniem alu iemītniekiem Gaujas krastos, un „Senču raksti”, kur latviešu raksti tiek skaidroti bērniem.

Pēdējais darbs Klētniekam ir administrātors latviešu īpašumā Gaļezerā. Darba daudz, it sevišķi vasarās, kad notiek gan bērnu nometnes, gan vasaras skola. 1968. gada 17. augustā Klētnieks aizdedzina savu pēdējo ugunskuru latviešu skautiem ar sērkociņiem, kas paņemti līdzi no Latvijas. Bet viņam nebija lemts šo ugunskuru izbaudīt, jo Voldemārs Klētnieks piedzīvoja trešo sirdslēkmi un tika aizsaukts aizsaulē šai pašā vakarā, tikai 63 gadu vecumā.

Pēc Valža aiziešanas mūžībā Lilija pārcēlās uz Nujorku pie bērniem, bet tomēr 1997. gada viņa atgriezās Latvijā un dzīvoja savā dzimtajā Rīgā, kur atjaunoja regulārus sakarus ar radiem.

Nosvinējusi savu 90. dzimšanas dienu, tomēr 91. dzimšanas dienu nesagaidīja, jo 2001.gada 2. oktobrī Rīgā aizgāja mūžībā.

Gundega Tauriņa, dzimusi Klētniece, dzimusi 1937. gada 13. janvārī Rīgā. Kā jau visi Klētnieku bērni, arī Gundega jau dažu mēnešu vecumā brauca līdz pārējiem uz nometnēm. Četri gadu vecumā iepazinās arī Cēsu un Kēsu radiem, jo, kāram sākoties, māte bērnus aizveda uz laukiem. Pamatskolu beidza bēglu nometnēs Vācijā, kā arī tur uzsāka gaidu gaitas. ASV Čikagā darbojās gaidu vienībā, dejoja tautasdeju kopā „Dzelmeši”, darbojās Amerikas latviešu jaunatnes apvienībā (ALJA). Gundega ieņēma arvien atbildīgākus amatus latviešu gaidu kustībā, viņa bija arī Jersikas (3.) gaidu novada priekšniece, apbalvota ar gaidu vadītājas izturības zīmi. Apprečējās ar Jāni Tauriņu un pārcēlās uz dzīvi Seintluisas pilsētā Misūri pavalsti. Pēc vairākiem gadiem, tomēr pārcēlās atpakaļ uz Nujorku, tuvāk ģimenei. Slimības pievārēta, Gundega aizgāja mūžībā 1991. gada 12. janvārī.

*Kluss miers
pār zemi savus spārus raisa,*

*Un baltās sapņu puķes
mani aijāt likst.*

*Lai viņas savus ziedus
pār' man' kaisa,*

*Tik viņas manus sapņus
auklet drīkst.*

(Gaidu vakardziesma)

Maija Šķinķe

Latviešu fonda dalībnieki ir visur!

Par Latviešu fonda (LF) Nēdēļas nogali nākotnei (NNN) bija vairkkārtēja informācija laikrakstos. NNN sēdes un sarīkojumi ar apdomu tika ieplānoti Filadelfijas 120x120 sarīkojumu skaitā, un var piemērināt, ka viss patiešām notika, kā solits.

Kristīna Sīmane-Laimiņa Latviešu fondu pirmo gadu vadīja ar energiju un izdomu, un viņai izdevies ieviest dažus jaunumus. Savā ziņojumā viņa pieminēja trīs galvenos mērķus – celt LF prestižu, iesaistīt jaunus dalībniekus un piesaistīt papildus ziedojuimus. Jaunas rosmes ir – vairāk nekā 300 jaunu draugu Facebook, Latviešu fonda vietnē ir angļu valodas nodāla. Priekšēde tīkās ar jauniešiem Garezera vasaras vidusskolā, un jaunās paaudzes pārstāvju viedoklis bija, ka, turpinot un paplašinot LF darbību, svarīga ir informācija arī angļu valodā.

Padomē ir jauns postenis – sabiedrisko attiecību vadītāja. Šo darbu veic Ilze Pētersone. Fondam ir 14 jaunu dalībnieku, desmit miruši. Pārrunās par dalības/balsstiesību mantošanu konstatēja, ka Latviešu fonda balsošanas tiesības, kuŗas balstās uz aizdevuma, iespējams novēlēt pēcnācējiem, paziņojot par to padomei. To nevar darīt ar ziedojuumu rezultātā iegūtām balsstiesībām.

Pagājušā gadā LF ieguldījumi no Fidelity pārvesti uz Merrill

Lynch, kur LF akciju paketi ar labiem panākumiem apsaimniekoja Brigitā Tupuriņa Rumpētere. Nākamgad visu projektu atbalstam paredzēts izlietot \$30 000. Par sīkāku sadalījumu vēl lems. LF gada sapulci un nedēļas nogali nākotnei vēlams rikot vietās, kur dzīvo lielāks skaits LF dalībnieku, tāpēc nākamgad sapulce būs Toronto.

Aptaujās organizācijas vadībai iespējams uzzināt, kādas ir biedru vēlmes, kuŗa darbība bijusi derīga, kādā mērā dalībnieki seko LF darbībai presē, tīmeklī vai citur. Vakariņu laikā minēšanas spēle par LF vēsturi un darbību, pareizi atbildot saņēma reklāmas pogu, un pareizās atbildes zināja daudzi. Uzzinājām arī, ka LF dalībnieki dzīvo 12 valstis – tiešām gandrīz visur.

Vaira Paegle NNN dalībniekiem pastāstīja par savu pieredzi, darbojoties Latvijas politikā kopš Tautas partijas dibināšanas, kur viņa arī piedalījusies, līdz laikam, kad atgriezās uz dzīvi ASV.

Krēslai iestājoties, tika iedegtas sveces un deklamēti Sandras Milevskas izvēlētie latviešu protesta dzejoli, sākot ar Ausekļa 1873. gada sacerētājiem līdz mūsdienās tapušajiem. Dzejolus lasīja vai deklamēja Ivars Stonins, Laila Medne, Modris Mednis, Sandra Zeidenberga Jansone un Sandra Milevska. Zālē varēja aplūkot

jauniešu mākslas darbus, un galā diņi Halloween gaidās bija dekorēti melnās un oranžās krāsās.

Vakariņas sagādāja un par dalībnieku un viesu labklājību rū-

ierakstu ar Solveigas Miezītes ievadu un komentāriem.

Paldies Ģirtam Zeidenbergam par uzņemšanos rikot NNN rīkošanu, viņš visus uzdevumus

mane Laimiņa; priekšsēdes vietniece, aktīvo projektu lietvede – Aija Mazsīle; sekretārs, vicepriekšsēdis un projektu lietvedis – Ints Dzelzgalvis; vicepriekšsēde/liet-

No kreisās: Tija Kārkle, Aija Mazsīle, Kristīna Sīmane-Laimiņa, Anita Liepiņa, Ilze Pētersone, Brigitā Tupuriņa Rumpētere, Ingrīda Bērziņa, Rūdis Bērziņš

pējās Rita Ramane, Aina Berke, Jolanta Mockus, kā arī Intas Grundes firma „Dzintara galds”.

Nākamā dienā vareja noskatīties Rīgā notikušā Zigurda Miezīša piemiņas sarīkojuma video-

veica teicami. Paldies Filadelfijas Brīvo latvju biedrībai un tās priekšniekam Kārlim Bērziņam par telpām un laipno uzņemšanu.

Latviešu fonda padome 2013. gadā: priekšsēde – Kristīna Sī-

vede – Renāte Krūmala Kenneja (Kenney); kasiere – Tija Kārkle; sekretāre/sabiedrisko attiecību vadītāja – Ilze Pētersone.

Anita Liepiņa

Milvoku bērni un jaunieši stāsta par šovasar piedzīvoto

Foto: Eriks Kākulis
Elza Blennerte, Andris Karrs un Annele Kaugare dzied bīzbīrnu dziesmiņu; pa labi skolas pārzine Astrīda Kaugare

jaunieši. Astrīda Kaugare uzsvēra, ka šī atskaite ir iespēja pateikties draudzei un vietējai sabiedrībai ne tikai par stipendijām atsevišķiem bērniem un jauniešiem, bet arī par šo organizāciju atbalstu Garezera programmām un „Sveika, Latvija!” braucienam.

Sarīkojumā bīzbīrni nodziedāja visiem iemīloto bīzbīrnu dziesmiņu, savukārt bērnu nomettes, kultūras posma un sagatavošanas skolas dalībnieki atcerējās spilgtākos brīžus no šovasar Garezerā piedzīvotā. „Sveika, Latvija!” celotāji rādīja slīdītes un daļās iespaidos par aizrāvīgām dienām nedēļām, kuŗas izbraukāta visa

S. B.

Sveicam jaunos draudzes locekļus!

Latviešu ev. lut. draudzē Vašingtonā, DC, 7. oktobrī notika jauniešu iesvētes dievkalpojums. No kreisās: prāveste Anita Vārsberga Pāža, Aina Ingrīda Lūse, Mikaila Kira Bloka (Block), Jūlija Marija (Julia Marie) Lazdina, Annele Alma Bičevska, Kristians (Christian) Kārlis Minano, draudzes priekšnieces vietnieks Jānis Vītols

Milvokos pēc Plaujas svētku dievkalpojuma 7. oktobrī notika draudzes saiets, kuŗā bērni un jaunieši dalījās atmiņās par vasārā pavadīto laiku latvisķā vidē. Latviešu skolas pārzine Astrīda Kaugare pastāstīja, ka šovasar Milvoku bērni un jaunieši piedalījās dažādās Garezera programmās – paši mazākie bērnudārzā „Bīzbīrni”, lielākie bērnu nometnē, sagatavošanas skolā un kultūras posmā, jaunieši mācījās vasaras vidusskolā. Četri puiši jūnijā piedalījās ALAs rīkotajā braucienā „Sveika, Latvija!”. Milvoku latviešu kopienu pārstāvēja 25 bērni un

Foto: Eriks Kākulis
Šīs vasaras Garezera programmu un „Sveika, Latvija!” dalībnieki pateicas Milvoku draudzei, Daugavas Vanagu apvienībai un vietējai sabiedrībai par atbalstu. Pirmā rindā no kreisās: Leo Richardsons, Amālijā Junge, Andris Karrs (Carr), Annele Kaugare, Elza Blennerte, Krišjāni Kaugars, Džeimsons (Jameson) Junge, Lūkass Kākulis; otrā rindā: Rolands Bērziņš, Matīss Sīka, Tīa Sīka, Agate Māgure, Mikēlis Reinolds (Reynold), Sigurds Kākulis; trešā rindā: Oskars Bērziņš, Kārlis Vaidmans (Wideman), Kārlis Kalniņš, Kārlis Abuls, Mārtiņš Petrovskis, Marks Abuls, Evija Prūžinska

Foto: Pēteris Alūnāns

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Hermana van Rompeja vizīte

Eiropadomes prezidents Hermanis van Rompejs vizītes laikā Rīgā tikās ar Ministru prezidentu Valdi Dombrovski, lai pārrūnātu jauno Eiropas Savienības septiņu gadu budžetu un citus šobrīd aktuālus tematus. Eiropadomes prezidents, uzsklausot Latvijas intereses daudzgadu budžeta veidošanā atbildēja, ka ļoti nopietni uztverot Latvijas intereses ES budžetā, tomēr atgādināja, ka par ES budžetu novembrī kompromiss būs jāpanāk starp 27 dalībvalstīm. Tas visiem liks būt elastīgiem. Ar īpašu savījumu Eiropadomes prezidents pieminēja arī Nobela Miera prēmijas piešķiršanu Eiropas Savienībai.

***

Pagarinā misiju Afgānistānā

Saeima nolēmusi pagarināt Latvijas karavīru dalību NATO vadītajā operācijā Afgānistānā līdz nākamā gada 13. oktobrim. Par šo lēmumprojektu balsoja 58 deputāti, četri bija pret, bet 18 deputāti, visi no *Saskaņas centra* (SC) frakcijas, atturējās. Arī pret balsojušie deputāti ir no SC. Aizsardzības ministrs Artis Pabriks skaidroja, ka šī noteikti nav pēdējā reize, kad tiek pagarināta Latvijas karavīru dalība starptautiskajā misijā Afgānistānā.

***

Seima vēlēšanas Lietuvā

Lietuvā notika Seima vēlēšanas. Pēc provizoriem rezultātiem visvairāk balsu - 22,67% - saņēmuši kreiso populisti Darba partija, otrā vietā ar 19,58% atstājot centriski kreisos sociāldemokratus, bet valdošie konservatīvie ar 12,81% palikuši trešajā vietā.

Lietuviešu izcelsmes politiķis Romualds Ražuks (Reformu partija) intervijā Latvijas Radio atzīna, ka Lietuvas parlamenta vēlēšanu rezultāti nav liels pārsteigums un nedaudz atgādina 6. Saeimas vēlēšanu rezultātus Latvijā, kad populāritāti guva tādi politiķi kā Joachims Zigerists un Alberts Kauls. Lietuva zināmā mērā atkārto likumsakarības, kādas bijušas Latvijā. Jābūvē lielas koalīcijas partijas, Lietuvā vairs nepietiek ar pāris populāru cilvēku virzītiem politiskiem spēkiem.

Vienlaikus ar Seima vēlēšanām notikušajā referendumā 62% vēlētāju balsojuši PRET Visaginas atomelektrostacijas būvniecību, bet PAR bijuši 35%. Ražuka iestātā politiķiem būtu jāņem vērā, ka vairākums nobalsojuši pret.

***

KNAB 10 gadu jubileja

Pirms desmit gadiem 10. oktobrī Saeima iecēla amatā pirmo Korupcijas novēršanas un apkaņošanas biroja (KNAB) priekšnieku Gunti Rutki. Tādējādi šis datums iegājies kā KNAB dzimšanas diena. Šais desmit gados birojs ir pieredzējis četrus vēlētājus - G. Rutki (š. g. septembrī aizgāja mūžībā), Alekseju Loskovu, Normundu Vilnīti, Jaroslavu Strelčenoku, kas biroju vada kopš pagājušā gada 11. novembra.

KNAB darbības rezultātā 166 personas atzītas par vainīgām koruptīvām noziedzīgos nodari-

jumos un ir notiesātas. Kopumā spēkā stājušies spriedumi 113 izmeklētajās krimināllietās pret 196 personām, no kurām 88% atzītas par vainīgām.

Patlaban KNAB strādā 139 darbinieki - 73 sievietes un 63 vīrieši; caurmērā vecums 37 gadi.

1 94% darbinieku ir augstākā izglītība (53% - tiesību zinātnēs, 25% - ekonomikā un vadības zinātnēs, 6% - politikas zinātnē).

***

ES un latviešu valoda

Ārlietu ministrijā norisinājās ik gadējā ES daudzvalodības jautājumiem veltīta konference „Latviešu valoda Eiropas Savienībā - savstarpejās izglītošanās iespējas Eiropas Savienības tulkošanas procesos”. Konferencē tulkošanas speciālisti un citu nozaļu eksperti sprieda par latvisko tulkojumu uzlabošanu ES politikas atspoguļošanā. Liela uzmanība tika pievērsta mutvārdu tulkošanai. Eiropas Komisijas Mutvārdu tulku direktorāta direktore Anna Daena Bertē (Ann D'haen-Bertier) savā runā par latviešu valodas perspektīvām ES par vienu no veiksmes faktoriem minēja ne tikai Eiropas Komisijas sadarbību ar Latvijas valsts pārvaldes institūcijām, bet arī Latvijas Universitāti, kuras studentiem EK nodrošina izglītības un prakses iespējas ES institūcijās. Šo faktu apstiprināja arī LU Sastatāmās valodniecības un tulkošanas nodalas vadītāja prof. Gunta Ločmele, kas dalījās līdzīnējā sadarbības pieredzē ar Komisiju jauno tulkošanas speciālistu sagatavošanas procesā.

***

Ārlietu ministrijas atzinums

Atbildot uz Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) lūgumu, Ārlietu ministrija sniegusi savu atzinumu par 2012. gada 4. septembrī CVK iesniegtā vēlētāju parakstītā likumprojekta „Grozījumi Pilsonības likumā” pārejas noteikumiem.

Ārlietu ministrijas ieskatā CVK iesniegtais likumprojekts „Grozījumi Pilsonības likumā” nebūtu uzskatāms par pilnīgi izstrādātu atbilstoši Satversmes 78. pantam. Tas var būt pretrunā ar starptautiski atzīto Latvijas *de iure* ne-pārtrauktības doktrīnu, Latvijas konstitūcionalajiem pamatiem, tiesību sistēmu un starptautiskajām saistībām. Automatiski piešķirot Latvijas pilsonību visiem Latvijas nepilsoni, Latvija varētu nonākt pretrunā ar tagad pausto pozīciju, ka Latvija nav bijušās PSRS pēctece un neuzņemas nekādas bijušās PSRS saistības.

***

Plāno vākt parakstus Saeimas atlaišanai

Latvijas Neatkarīgo arodbiedrību konfederācijas (LNAK) priekšsēdis Jānis Kuzins aģentūrai LETA norādīja, ka ar 18. oktobri sāks vākt parakstus, lai rosinātu referendumu par Saeimas atsaukšanu. LNAK par Saeimas atlaišanas iniciātīvu paziņoja pavasarī. Kuzins plāno savākt 10 000 notāriālu apstiprinātu parakstu, lai tos varētu iesniegt Centrālajā vēlēšanu komisijā (CVK) pēc tam, kad būs stājušies spēkā pašlaik Saeimā skatītie li-

kuma grozījumi. Tie paredzēs, ka līdz 2015. gadam, lai sāktu otro parakstu vākšanas posmu Saeimas atlaišanas referendumu rosināšanai, jāiegūst 10 000 parakstu. Otrā parakstu vākšanas posmā būs jāsavāc gandrīz 145 000 parakstu.

***

Bijušais Latvijas Valsts prezidents Guntis Ulmanis

piedalījās Ukrainā Ļvovas 12. Starptautiskā ekonomikas forumā. Uzrunājot foruma dalībniekus, Ulmanis atskatījās uz Latvijas un Ukrainas ekonomiskajām atiecībām 20 gadu perspektīvā, kā arī uz pašreizējo abu valstu sadarbību, paužot Latvijas atbalstu Ukrainas eirointegrācijas kursam.

***

Jāatmaksā pusmiljons

Likvidētā partija LPP/LC bija tiesā iesniegusi kasācījas pieteikumu pret Korupcijas novēršanas un apkārošanas biroju. Augstākās tiesas Senāts pieteikumu noraidīja, tādējādi partijai par nelikumīgu līdzekļu izlietošanu valsts kasē būs jāatmaksā vairāk nekā pusmiljons latu. Senāta lēmums nav pārsūdzams. KNAB jau 2008. gadā partijai lika atmaksāt pārsniegtos priekšvēlēšanu izdevumus.

***

Uz kara takas pret Lembergu

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Edmunds Sprūdžs (Reformu partija) 12. oktobrī nosūtīja vēstuli Ventspils pilsētas galvam Aivaram Lembergam, kurā tiek prasīts trīs dienu laikā sniegt paskaidrojumu par konkrētu lēmumu pienēmšanas apstākliem Ventspils pašvaldībā. Iepriekš Sprūdžs bija saņēmis ministrijas juristu atzinumu par Generālprokurātūras iesniegto informāciju par Lemberga darbību. Sprūdžs atzinis: lai arī tiks vērtēts, kāda būs Lemberga atbilde uz ministra vēstulē minēto, tomēr viņam nav šaubu, ka Ventspils pašvaldības vadītājs būs jāatbrivo no amata.

LNT raidījumā 900 sekundes Edmunds Sprūdžs norādīja, ka Ventspils pilsētas galva Aivars Lembergs 20 gadus spļauj sejā ikvienam Latvijas iedzīvotajam, uzskatāmi demonstrējot, ka šajā valstī likumi nav visiem vienādi, un šis ir lielākais augonis pašvaldību sistēmā. „Kā es varu prasīt atbildīgu rīcību no cītem pašvaldību vadītājiem laikā, kad Lemberga kungs Ventspili ir astoņu no vienpadsmit Ventspils brīvostā strādājošu terminālu slēpts išpašnieks,” sacīja Sprūdžs.

Savukārt Lembergs LNT raidījumā sacīja: valsts jau iepriekš viņam uzrādījusi nepamatotas apsūdzības trīs lietās, bet tiesātās nav izdevies pierādīt. „Šītās ir tās pats blefs,” Sprūdža izteikums par Lemberga iespējamām nelikumībām vērtēja pats to adresāts.

***

Jauns Bībeles tulkojums latviešu valodā

Kanoniskā Bībeles teksta tulkošanā plecu pie pleca strādāja dažādi eksperti - latviešu valodas pētniece Maija Baltiņa, tulcotāji Aleksandrs Bite un Laila Čakare, kā arī dzejnieki Knuts Skuje-

LAIKS

SPILGTS CITĀTS

Vai visiem valsts izlases dalībniekiem jābūt patriotiem?

Latvijas futbola izlases dalībnieks un Hamburgas FK spēlētājs **Artjoms Rudnevs** presei izteicās, ka latviešu valodas zināšanas viņam nav nepieciešamas, jo Latvijā iespējams sazināties arī citās valodās. Vēlāk gan viņš norādīja, ka ir pārprasts. Tas nepalika nepamanīts. Latvijas futbola izlases kapteinis **Kaspars Gorkšs** publiskā vēstulē asi kritizē Rudneva izteikumus par valsts valodas nemācēšanu. Viņš raksta:

Pēc publiskajā telpā izskanējušajiem notikumiem man personiski ir radies jautājums par motivāciju un argumentāciju - vai visiem valsts izlases sportistiem ir jābūt savas valsts patriotiem. Citam tā ir nauda, slava, bet citam - patriotismus un cīņu par savu Valsti, Karogu!

Aizvien vairāk valstu izlases zem viena karoga spēle dažādu nacionālītāšu pārstāvji un nereti aktuāls ir jautājums par himnas dziedāšanu un cieņas izrādīšanu, - vai varam to prasīt no visiem? **Manuprāt - JĀ!** Dzenoties pēc stila, uztetotē **Mildu** (*Brīvības pie-minekļa tēlu - red.*) uz augšdelma vai pie katras iespējas bučot karogu, - ar to diemzēl neaprobežojas cieņa un savas valsts patrio-tisms.

Jautājums šeit ir par attieksmi, un mana izlases biedra gadījumā, manuprāt, runa ir vairāk par veselo saprātu un savā ziņā vienkāršu intelīgences trūkumu un neizprotamu bravūru. Runātājs nebūt nav ne nodevējs, ne kauna traips, kā tiek skandināts, bet apveltīts ar muļķību - tiesi tādu pašu kā visi pārējie, kuŗi, dzīvojot savu dzīvi Latvijā, tā arī nav uzskatījuši par vajadzīgu mācēt savas Valsts valodu un vēl vairāk - lepojas ar savu nemācēšanu! Es ļoti ceru, ka Artjoms ir pārprasts un tā nav viņa pārliecība. Ceru pirmām kārtām jau viņa paša labā. Pats aicinu savas Valsts līdzjutējus būt ar mums kopā stacionā un palidzēt mums visiem kopā cīnīties par savu Valsti, Karogu un VALODU!

nieks, Uldis Bērziņš un daudzi teologijas pārstāvji. Paaudzei, kas augusi ar pašreizējo tulkojumu, jauna Bībele, iespējams, nav vajadzīga, bet jauniešiem, kas mācas pavisam citu valodu, to uztvērt ir sarežģīti. Tulkojuma autori norāda, ka Bībele varētu pārsteigt. Taču tas nenozīmē, ka jaunajā tulkojumā ir ikdienas valoda, tulcotāji izturējās ar cieņu pret Bībeles valodas stila vērtībām.

***

Piemiņas plāksnes dzejnieci

Dobelē pie nama Brīvības ielā 3a, kur 1912. gada 10. oktobrī dzīmēsi izcilā latviešu dzejniece **Veronika Strēlerte**, atklāta piemiņas plāksne. Pieminot V. Strēlertes 100. dzimšanas dienu, Dobeles novada centrālā bibliotēka kopā ar Grāmatu draugu biedrību un novada pašvaldību rīkoja dzejnieci veltītu piemiņas dienu.

***

Cicerona balva Ivaram Knētam

Cicerona balvu jau četrpadsmito gadu pasniedz Latvijas Zinātnu akadēmija (LZA) sadarbībā ar Latvijas Universitāti un sabiedriskajām organizācijām un dažādu jomu publiskās darbības praktiķiem. Cicerona balvas žūrijas priekšsēdis ir LZA senāts priekšsēdis Jānis Stradiņš. Pēc viņa vārdiem: ar šo nomināciju vēlamies vēstīt, ka Latvija ir un būs prāta iespēju zelta raktives. „Izglītības pamatīgums kā Latvijas galvenā bagātība bija galvenais šī gada laureātu izvirzīšanas vadmotīvs,” uzsvēr Stradiņš.

Šogad Cicerona balvu nacionālās izglītības kategorijā saņems Rīgas Techniskās universitātes (RTU) bijušais ilggadējais rektors Ivars Knēts.

***

Nominē Lindgrēnes balvai

Divi latviešu mākslinieki – Reinis Pētersons un Anita Paegle nominēti 2013. gada Astridas

Lindgrēnes pieminās balvai. Šī balva ir starptautiska bērnu un jauniešu literatūras balva, ko 2002. gadā izveidoja Zviedrijas valdība, pieminot izcilo zviedru bērnu grāmatu autori.

Kopumā balvai bija izvirzīti 207 kandidāti no 67 valstīm. Viņu vārdi tika paziņoti Starptautiskā Frankfurtes grāmatu tirgus laikā. Balvas ieguvēju paziņos nākamā gada martā.

***

Sabojā Rotko gleznu

Londonas Teita mākslas galerijā kāds apmeklētājs sabojājis pāsaulslavenā Daugavpils mākslinieka Marka Rotko sienas gleznojumu, ar melnu krāsu uz tā uzrakstot tekstu: „Vladimirs Umanets 12, potenciāls jelovisma mākslas darbs.” Atbildību par notikušo uzņēmās krievu mākslinieks Vladimirs Umanets, nōrādot

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Aizkaukaza trijotne pretišķību krustpunktā

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Gruzijas parlamenta vēlēšanu iznākums lieku reizi pierādīja, cik vārīgs ir geopolitiskais līdzsvars Aizkaukaza reģionā, kur krustojas un sadūras Krievijas un ASV, Turcijas un Irānas intereses.

Ar 54,85 % vēlētāju balsu dāsnā un glumā oligarcha Bidzinas Ivanišvili koalīcija *Gruzijas sapnis* pieveica rietumnieciskā un pretkrieviskā prezidenta Micheila Saakašvili *Apvienoto nacionālo kustību*, kas savāca 40,43% balsu. Rietumvalstīm šis rezultāts ir visumā apbēdinošs, Krievijai visumā iepriecinošs.

Sparīgais un mentāli jaunekļigais Saakašvili, kas 2003. gadā t.s. *Rožu revolūcijas* burzmā prezidenta amatā nomainīja sklerotisko Gorbačova līdzgaitnieku Ševardnadzi, devīgos gados daudz ko paveicis, lai savu zemi tuvinātu civilizētās pasaules standartiem. Viņam izdevās iznīdēt dzīļi iesaknōjušos korupciju un ieviest Tiflisā un provincē kārtību - jebkuļā ziņā. Šim nolūkam

viņam nācās apcietināt un nodot tiesai tūkstošiem korumpētu un zagligu ierēdnū un policistu, un šis bargais solis, var teikt, kaitēja viņam 1. oktobra vēlēšanās.

Saakašvili norobežojās no Putina Krievijas, kas 2008. gadā t.s. piecu dienu kārt rezultātā divus Gruzijas novadus – Abchaziju un Dienvidosetiju padarīja par Maskavas protektorātiem. Viņš ierīkoja Tiflisā Okupācijas mūzeju, lika aizvākt Stalīna statuju tiranna dzimtajā pilsētā Gori, galvaspilsētā nosauca divas ielas ASV eksprezidenta Džordža V. Buša un nesen mirušā NATO spēku pavēlnieka Eiropā, sava tautieša Šalikavili vārdā. Saakašvili lūkoja decentralizēt pārvaldi, pārceļt Gruzijas parlamenta miteklī no Tiflisas uz Kutaisi, lai stiprinātu rietumu novadu pie Melnās jūras. Turcijas pierobežā viņš pārvērtē Batumi par starptautisku tūrisma centru, piesaistot amerikānu, vācu, turku investorus. Viņš lika pamatākmeni jaunai pilsētai – Lazikai turpat pie Melnās jūras, kurai bija jākļūst par modernizācijas un progresā bāku.

Iedomīgs Saakašvili bija gan:

likā uzcelt Tiflisā monumentālu prezidenta pili, turklāt tās kupolu viņš palūdz projektēt vācu architektam, lai būtu līdzīgs Reichstāga kupolam Berlīnē...

1. oktobra vēlēšanas bija gandrīz vai nevainojamas, un Ivanišvili uzvara bija iegūta godīgi.

Kas pazudināja Saakašvili? Gruzijas cietumos atradās, kā jau teikts, tūkstošiem ierēdnū un policistu, un šo cilvēku radi un radu radi (Gruzijā sensenis pastāv ģimeņu un klanu solidāritātē) balsoja par Ivanišvili. Micheilam Saakašvili bija izredzes uzvarēt, bet neilgi pirms vēlēšanām atklājās kāda neķīrība, kas viņam kļuva liktenīga: apgrozībā parādījās videofilmā, kur bija redzams, ka kādā cietumā uzraugi spīdzina ieslodzītos, pat tos izvarojoj. Saakašvili gan tūdāl atcēla no amata divus ministrus, kas bija atbildīgi par stāvokli cietumos, bet sakāve vēlēšanās nu bija nenovēršama.

Kas ir Ivanišvili? Viņš savus miljardus "sapelnījies" Krievijā, rosiādāmies banku nozarē, un maz kāds tic viņa apgalvojumiem, ka viņam neesot bijis saikars ar Krievijas organizētās no-

ziedzības grupējumiem, ar tādu plēsonu kā Arkadijs Gaidamaks un ar populāru, bet sapīnkējušos dziedoni Josifu Kobzonu, kam liegts iebraukt ASV un, starp citu, arī Latvijā tumšu darījumu dēļ.

Ivanišvili kļuva par aktīvu politiķi tikai pērnā. Viņš ieķēroja Gruzijas pavalstnieku sirdis ar plaši izvērstu labdarību. Šis nabadzīga zemnieka dēls padarīja savu dzimto sādžu par Gruzijas paraugciemu. Viņš dālāja dāvanas pa labi un pa kreisi. Pats sev viņš pirms dažiem gadiem uzcēla Tiflisas pievārtē uz pakalna supermodernu stikla un aluminijs pili, kur salonus var apbrinot Pikaso un Renuāra gleznas.

Ivanišvili dievojas, ka Gruzijas mērkis joprojām esot klūt par NATO un ES dalībvalsti, vēloties nomierināt Rietumus un neatbaidīt investorus. Tomēr viņš nepārprotami liek saprast, ka nepieciešams normālizēt attiecības ar Krieviju.

***

Tikmēr dienvidos no Gruzijas joprojām gruzd Armēnijas un

Azerbaidžānas konflikts **Kalnu Karabachas** dēļ. 1994. gadā noslēgtais pamiers ir tāds nedrošs un savstarpējais naids grūti sauldāms.

1990. gadā Armēnijā bija trīs miljoni iedzīvotāju, bet kopš tā laika viens miljons (!) emigrējuši - lielākoties uz Maskavu un Losandželosu. Tāds ir armēņu diasporas paradoxs.

Un Azerbaidžānā joprojām valda Alijevu dinastija: tās dibinātāja, nelaiķa Heidara Alijeva ("Nacionālā līderā") dēls Ilhams Alijevs un viņa dzīvesbiedre Mehribana – Pirmā Dāma gandrīz vai karalienes godā. Režīms ir autoritārs, bet Vašingtonai nav iebildumu, jo ir nodrošinātas Rietumu naftas korporāciju intereses. Izraēla saņem krietnu daļu importējamās naftas no Azerbaidžānas un piegādā tai vismodernākos ieročus. Ir jāzina, ka Azerbaidžāna tīko pēc diviem Irānas novadiem, kur dzīvo 20 miljoni turkvalodigo azeru. Šai reģionā viss kas var gadīties, un secinājumus lai izdara lasītāji...

Franks Gordons

Vēlēšanas un Eiropas labākais pašvaldības vadītājs

„Sprudz mēģina vērsties pret Eiropas labākās pašvaldības vadītāju,” pirmsdiens paziņoja *Zaļo un Zemnieku savienības* (ZZS) Saeimas frakcijas vadītājs Augusts Brigmanis.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Edmundam Sprudzam gan neesot pa spēkam no amata atbrīvot Ventspils mēru Aivaru Lembergu. Vaicāts, kāda tad ir ministra motīvācija vērsties pret Lembergu, frakcijas vadītājs arbildēja, ka „Reformu partijai ir 5% atbalsts, bet Ventspils partijai – 50%. Domāju, ka motīvācija varētu būt arī vēlme sākt kaļu ar pašvaldībām,” piebilstot, ka „Sprudz nāk un iet, bet pašvaldības paliek.”

Šādās situācijās mēdz sacīt, ka kaisības „sit augstu vilni”, un, gaidot, kā beigsies ministra un Lemberga „duelis”, tiek izteikti visdažākie minējumi. Sākot ar apgalvojumu, ka Sprudz pirms pašvaldību vēlēšanām mēģina celt savas Reformu partijas reitingu, un beidzot ar bažīgiem minējumiem, ka valdība varētu krist, ja tā ne-glābs Lembergu.

Protams, lasītājiem varētu rasties jautājums, kas ir noticis, ja jau runas un minējumi nerimst un nerimst.

15. oktobra rītā ministrs Sprudz publiski paziņoja, ka Ventspils pilsētas galva Aivars Lembergs tiks atlaiests no amata un tas ir garantēts par visiem simt procentiem. Kā zināms, jau četrus gadus noteik tiesvedība pret Lembergu, bet tagad prokurātūra ministrijai

nosūtījusi vēstuli, kurā lūdz vērtēt tās rīcībā esošo informāciju, jo ministriju vairs nevada ar Lembergu un ZZS saistīti cilvēki. Izrādās, ka Ventspils domes priekšsēdim Aivaram Lembergam un viņa bērniem Anrijam un Līgai Lembergiem pastarpināti piedērējušas vai piedērējušas vairākos Ventspili darbojošos uzņēmumos un viņi bijuši šo uzņēmumu patiesie labuma guvēji, Lembergs domes priekšsēža amatā pieņēmis lēmumus par viņu interesēm, tā nonākot interesu konflikta situācijā. Tie ir aptuveni 300 lēmumi, kas skaļ 25 uzņēmumus. Lembergs ne tikai lēmis par pašvaldībai piederošu uzņēmumu pārdošanu sev pašam vai savām atvāsēm, bet arī spriedis gan par aizdevumiem sev slēpti vai pastarpināti piederošām kompanijām, gan par nodokļu parādu atlaišanu, nomas maksu un dažādiem celtniecības projektiem.

Ministrs Sprudz pieprasīja pirmsdiens Lembergam paskaidrojumu par šiem faktiem, lai pēc tam lemtu par Ventspils pilsētas galvas atstādināšanu no amata, bet vēlāk varbūt arī atrastu juridiski pareizu iespēju no amata viņu atlaišanai.

Pirmsdiens vakarā Lembergs TV sižetos smiņīgi klāstīja, ka tās visas ir mulķības, ka ministrs viņu var atstādināt, ja grib, bet tas neko nemainīšot, jo viņa vietu domē uz laiku ienēmēšot viņa vietnieks, bet viņš pats turpat blakus vien būšot. Savukārt atlaiest viņu, tautas ievēlēto, varot vienīgi deputāti, bet viņi to nedarišot.

Protams, nekādu paskaidrojumu Lembergs ministram nav uz-

rakstījis, bet Ventspils pilsētas dome apgalvo, ka tā jau 12. oktobrī ir sagatavojuši un nosūtījusi atbildes vēstuli Sprudzam uz viņa atsūtīto vēstuli par paskaidrojumu sniegšanu. Tiesa gan, vēstulē, ko parakstījis Ventspils pilsētas domes izpilddirektors Aldis Ābele, norādīts, ka Lembergs par Ventspils pilsētas domes priekšsēdi tīcis ievelēts ar 2009. gada 1. jūlijā Ventspils pilsētas domes lēmumu un viņa pilnvaru termiņš beidzas 2013. gada jūnijā. Līdz ar to ministrs Sprudz neesot tiesīgs prasīt paskaidrojumus par periodu pirms 2009.gada 1.jūlijā, kas nav šo pilnvaru termiņa ietvaros. Vārdu sakot, Lembergs vada Ventspili jau visus neatkarības gadus, bet ministram nav tiesību prasīt nekādus pārskatus par to, kas noticis pirms 2009. gada 1. jūlijā.

Savukārt ministrs otrdienas rītā paziņoja: „Tas pārkāpumu apjomis, uz kuru norādījusi Ģenerālprokurātūra, tas, ka Lembergs 20 gadus faktiski spļauj sejā ik-vienam iedzīvotājam, uzskatāmi demonstrējot, ka līkumi šajā valstī nav visiem vienādi.

Lemberga kungs ir lielākais augonis pašvaldību sistēmā, jo kā es varu prasīt atbildīgu rīcību no citiem pašvaldību vadītājiem laikā, kad Lemberga kungs Ventspili ir astoņu no vienpadsmi Ventspils brīvostā strādājošo terminālu slēpts īpašnieks,” sacīja Sprudzs. Viņš ir sācis Lemberga atstādināšanas procedūru, bet Lembergs savukārt apgalvo, ka tās visas ir tukšas runas.

Par pēdējo dienu notikumiem un runām tāk daudz rakstām tāpēc, ka viss šis jandālinš loti skaid-

ri parāda vairākas neskaidrības.

Pirmkārt, vēl nav skaidrs, vai Lembergu izdosies atstādināt, jo vina aizstāvjos metušies gan politiķi un politologi (apgalvojot, ka Sprudz tikai audzē savai partijai reitingu), gan Liego pilsētu asociācija, kuŗas izpilddirektora vietnieks Māris Kučinskis saka: „Mēs domājam, ka ministra E. Sprudža paziņojumi plašsaziņas līdzekļos par to, ka Ventspils mērs Aivars Lembergs simtprocēntīgi tiks atlaiests, ir nekompetence vai tiesīs mēģinājums likumā noteiktās pilnvaras izmantot sava politiķa – aktīva reformātora tēla spodrināšanai.” Aizstāvības runās tiek minēts arī tas, ka par Lemberga vainu var spriest tikai tiesa. Acīmredzot Latvijā joprojām politiķi (un daudzi citi) nedomā, ka amatpersonai vai politiķim, kuŗa rīcība ir apšaubāma, būtu jāatkāpjas no amata, vēl vairāk – šo cilvēku nekādā veidā nedrīkst aizskart. Tā teikt, citur pasaule no amatiem var atkāpties, ja jau reiz ir tik naīvi, bet Latvijā amatpersonas un politiķi ir cieti kā klinti.

Otrkārt, Lemberga cīņa par savas vietas saglabāšanu ir viņa pēdējā cerība glābt savu ādu, jo Londonas tiesā viņam klājas pavisam bēdīgi, un šķiet, ka arī Latvijā daudzos amatos ir nonākuši cilvēki, ar kuriem neko sarunāt nevar. Tāpēc ir interesanti, vai Lembergs liks lietā zināšanas par savu „sadarbību” ar vairākiem šodienas valdošās koalicijas politiķiem vai, citiem vārdiem sakot, vai viņš mēģinās šantāzēt “savus draugus” ārpus ZZS, lai Sprudžu apturētu. Gāzt valdību gan nebūs vienkārši, lai ko arī Lembergs paustu,

jo *Vienotība* turēsies pie varas par jebkuru cenu. Šķiet, vienīgais variants, ko vismaz teorētiski var izspēlēt, ir šāds: *Vienotība izmet no valdības Sprudžu vai pat visu Reformu partiju, lai vietā var nākt Lembergam milā ZZS*. Tieša, liela daļa vēlētāju to varētu galīgi nesaprast, bet labāk dzīvot cēribās, ka gan jau viss kaut kā nomierināsies, nevis sagaidīt kompromitējošu informāciju par sevi no klausā un slepenā “drauga”.

Protams, pēdējo dienu kaisību stāsti un teorētiskie apsvērumi par to, kas varētu vai nevarētu notikt, normāli domājošam cilvēkam droši vien atgādina murgus. Diemžēl Latvijā tā ir skarba reālitāte.

Tomēr ārpus varas sienām Latvijā joprojām mīt gaiši un darbīgi cilvēki. Pagājušajā sestdienā biju Valmiermužas rudens gadatirgū pie Valmieras. Cilvēki tirgoja pašu ceptu maizi, pašu audzētu un pašu kūpinātu trušu, jēru, telu un cūku gaļu, pašu lietas vaska sveces un pašu spiesto rapšu ēļu ar dažādām piedevām. Jā, viegli viņiem neiet, kāda saimniece no Limbažiem smejet sacīja, ka pati nesaprokt, kā viņiem izdevies noturēties jau 15 gadus un joprojām pārdot pašu audzētus un kūpinātus šķinkus un karbonādes, cauraudzišus un citus labumus. Turīgāki nav kļuvuši, krizes plaukumā ūdens smēlies mutē, bet dzīvo joprojām. Tāds Lembergs un citi gudrīši šo cilvēku priekšā varētu tikai cepuri noņemt, bet to jau viņi pat neiedomājas. Jāķaro par savu vietu pie lielo labumu si-les. Atliek cerēt, ka viņu laiks pait, – kaut lēnām un negribigi, bet aiziet.

Sallija Benfelde

Par prāgmatisko populismu un salauzto sabiedrību

Sallija Benfelde sarunājās ar Tīrgus un sociālo pētījumu aģentūras „Latvijas fakti” vadītāju Aigaru Freimani

(Turpinājums no Nr. 39)

Vai domājat, ka radikālais Lindermans vēlēšanās „paņems” tos SC vēlētājus, kas ir noguruši no varas tukšajiem solījumiem?

Jā, bet Lindermana potenciāls nav liels. Ir arī daļa vēlētāju, kuri saprot, ka varas resursi mīt citās partijās, viņi ir konformisti, gatavi pieslieties kādam citam. Andra Amerika partija *Gods kalpot Rīgai* ir viens no signāliem, ka SC ir vēlētāji, kuri labprāt balsotu par Ameriku, nevis par Ušakovu. Amerika tagadējā partija ir Šlesera bijušās Latvijas Pirmās partijas un *Latvijas ceļa* (LPP/LC) 2009. gada modelis, – atcerieties, par to balsoja vairāk latviešu nekā krievu valodā runājošo. Amerika partija savā ziņā ir kā pretsvars radikālajiem SC vēlētājiem.

Visu laiku runa bija par to, ka pēc pašvaldību vēlēšanām SC un Amerika partija ies kopā vienā koalīcijā, un par Amerika partiju bija gatavi balsot tie, kuri par Ušakovu noteikti nebalsotu. Tagad Ameriks ir paziņojis, ka uz vēlēšanām ies kopā vienā sarakstā ar SC. Vai tā nav viņa klūda?

No malas redzamais ir diezgan skaidrs. Amerikam pašam iespēja tikt SC vēlētāju ievēlētam ir ļoti augsta, vēl dažiem viņa partijas biedriem arī, bet, ejot atsevišķi, izredzes tikt ievēlētam viņam ir daudz mazākas, būtu vajadzīga gan liela nauda, gan arī cilvēki, kas strādā partijas reitinga celšanai. Un Ušakovam Ameriks ir tikpat vajadzīgs, jo arī SC Rīgas domē grūti nosaukt vēl kādu deputātu, kuri būtu labi zināms vēlētājiem. Tāpēc lēmums iet kopā vienā sarakstā ir ļoti prāgmatisks un izdevīgs gan Amerikam, gan Ušakovam.

Kā jūs skaidrojat to, ka Reformu partijai ir tik zems reitings? Viņu ministri ir labi izglītoti, ar viņiem nekādus aizmugures darījumus sarunāt nevar, un viņi tiešām grib mainīt ierasto kārtību katrs savā jomā. Viņi acīm redzami ir traucēklis pārējiem politiķiem, bet kāpēc vēlētāji tik zemu vērtē partiju, kura tos ielikusi amatos?

Pirmais, kas nāk prātā, Reformu partija ir viena lēmuma partija, kas tapa, izmantojot Satversmes pantu par Saeimas atlaišanu, un mēs visi varējām to baudīt, nepūloto paši kaut ko darīt lietas labā. Tas radīja partijai milzīgu atbalstu. Tomēr bija divi fakti, kas partiju sašķēla kā ar nazi jau sākumā. Pirmais bija stāsts par SC un teicīnu partnieri – Zatlars sacīja, ka tikai ar tankiem viņu varēs piešpiest atteikties no domas par SC daļibā vēlēšanās. Bet jau drīz pēc tam nāca paziņojums, ka no šīs idejas tāpat nekas nevar sanākt, tāpēc iztiks bez SC. Tas bija politisks absurdns. Otrs fakti – valdība partija ielika ministrus, kas delikāti distancējās no par-

tijas, sakot, ka atbalsta partiju, bet tajā nestāsies. Tas vēlētājos izraisīja divainu sajūtu: mēs par viņiem balsojām, bet topošie ministri partijai neuzticas. Ķīlis, Pavļuts un Sprūdžs neapšaubāmi lielā mērā nosaka valdības darba kārtību, jo viņu izvirzītie jautājumi aizņem vismaz 70 procentus satura valdības komunikācijā ar sabiedrību. Liekoties tas ir pamatojis, jo viņu izvirzītie jautājumi tiešām ir jārisina, bet tikpat bieži šie jautājumi rada skandalozu gaisotni. Šo ministru sacītājā ir daudz virsrakstu, bet maz satura. Sabiedrībā tas rada drudža sajūtu. Jā, augstākajā izglītībā problēmu netrūkst, kaut vai 60 augstskolas pašreizējā demografiskajā situācijā ir kā briljantu veikals nabagu rajonā, tomēr, manuprāt, reformas izglītībā ir veicamas ar citām metodēm.

Kā jūs prognozējat Vienotības nākotni? Aizvien biežāk publiski izskan viedoklis, ka Vienotība, vismaz partijas vadība, kas nosaka tās rīcību, ir Tautas partijas garīgie mantinieki. Runā arī par to, ka, turpinot tādā garā, viņi aizies pa skuju taku atrāk, nekā savulaik to izdarīja Latvijas ceļš un Tautas partija.

Vienotība šobrīd ir vienīgā varas partija, kuri var piešķirt varu pilnā apjomā – tā domā lielākā daļa viņu vēlētāju. Tā tas ir, kamēr nav parādījusies no pietna alternatīva. Reformu partija ar savu ļoti aso, bet nedefinēto liberalo nostāju tāda nav, un šķiet, ka arī Nacionālā apvienība nav alternatīva politikas trūkuma un pašreizējo personālīju dēļ. Paliek SC, bet liela daļa vēlētāju nekad viņiem neuzticēs un nebūs tam gatavi. Vienotība ir pati sev ķīlniece savas lomas dēļ, tāpēc grūti spriest, kas ar partiju notiks. Protams, aizkustina stāsts, kas ik pa brīdim atkārtojas: Dombrovskis nav noguris, viņš ir gatavs strādāt.

Kas jūsuzprāt notiek ar Nacionālo apvienību?

Es nezinu. Domāju, ka Visu Latvijai! emocionālais pacēlums, nacionālais patoss, kas bija, viņiem ienākot Saeimā un politikā, ir pierimis. Tagad lietāmā visur esošā muļķība, un tas klūst aizvien manāmāk. Politiskā pieredze un veselais saprāts, kas savulaik raksturoja vairākus TB/LNNK līderus, ir pazudis bez pēdām. Visbiežāk

vienoti. Jau pats fakts, ka *Vienotības* fonā top politiskais spēks ar Einaru Repši, kurā ir vesela rinda cilvēku, kas *Vienotību* nav pametuši, bet veido jaunu organizāciju, kuru nesauc par politisku spēku. Visai divaini – tā ir tāda politiskā divsievība. Domāju, ka *Vienotībā* situācija atrisināsies, kad vai nu notiks iekšējā revolūcija, kas nekad nevienā politiskā partijā Latvija nav notikusi, vai arī parādīsies kāds alternatīvs politiskais spēks, kuri varbūt liks *Vienotībai* atgūt savu normālo stāvokli, un viņi būs spiesti konkurēt, varbūt mainīties partijas līderei muklājs. Sajūta ir tāda, ka tepat blakus tā alternatīva mīt, ka tā var

samazināšana, ir nesalīdzināmi lielākā nekā šeit. Sabiedrība Griekijā iziet ielās, un resnā, sviedrainā Eiropa baidās no trokšņa, ko viņi sacēl. Te viss ir kārtībā, tikai uzsvilpji: zēni, tur, zēni, šur! Un *standing ovation!* Es nejūtos laimīgs tāpēc, ka Eiropas Parlamentā kāds Dombrovskis aplaudē, kājas stāvot. Es nesaprotu, kāpēc mums bija jāglābj *Parex banka* un pēc tam bija stāsts, kā mēs glābjam skandinavu bankas. Kāpēc vienai mazai, nomocītai tautai bija jāglābj skandinavu bankas? Tāpēc, ka viņi te iegrūda naudu, jo te bija milzīga vajadzība pēc mājokļiem? Liekuliba ir tik liela un jautājumu ir bez gala. Gri-

Aigars Freimanis:

“Es gribētu teikt, ka mums ir teātrāla sabiedrība un reformas ir veicamas ar mākslinieciskākiem paņēmieniem, ne aizmirstot birokratisko precīzitāti”

“Domāju, ka Visu Latvijai! emocionālais pacēlums, nacionālais patoss, kas bija, viņiem ienākot Saeimā un politikā, ir pierimis. Tagad lietāmā visur esošā muļķība, un tas klūst aizvien manāmāk. Politiskā pieredze un veselais saprāts, kas savulaik raksturoja vairākus TB/LNNK līderus, ir pazudis bez pēdām”

“Vienotība ir pati sev ķīlniece savas lomas dēļ, tāpēc grūti spriest, kas ar partiju notiks. Protams, aizkustina stāsts, kas ik pa brīdim atkārtojas: Dombrovskis nav noguris, viņš ir gatavs strādāt. Pieteikumu politikā Vienotībai ir bijis daudz, bet tie it kā pazūd.”

parādīties, un patiesībā sabiedrībā ir alternatīvas gaidas.

Vienotība ir iemīlējusies pati sevī, un viņu cinisms joprojām brīžiem šokē.

Mani jau arī reizēm iedvesmo Sandras Kalnietes publiskie stāsti: kur vien Eiropā Dombrovskis parādās, notiek *standing applause*, un es visu laiku domāju – kam ir tie aplausi? Tiem 400 tūkstošiem cilvēku, kas aizbraukuši no Latvijas? Vienam no zemākajiem dzives līmeniem Eiropas Savienībā? Vēlmei par varēm ielauzties eirozonā? Tam, ka Latvijā ir demografiskā bedre? Kam ir tie aplausi? Tam, ka ar Eiropas pāriem viss ir kārtībā un skaitli izskatā labi? Es labāk gribētu dzīvot Griekijā! Tur vidējā alga un pensija, par spīti tam, ka notiek skarba algū un pensiju

bas kāpt ārā no tiem politkorēktuma rāmjiem, jo tas traģiskais farss, kas notiek Latvijas politikā, - tam nav pat atbilstošu vārdu. Vai vienreiz beigsies tā mafijas omerta jeb klusēšana?

Esat kļuvis par radikāli?

Es kādus piecus gadus jau esmu tā domājis, ja gribat – esmu radikāls. Vai mēs atkal smaidīsim un priečāsimies par kārtējo valsts iepirkumu afēru, ar sajūsmu sagaidīsim kārtējo *airBaltic* kompaniju, kuri maksāsim un maksāsim no savas kabatas? Un kāds atkal kļūs bagāts, un mēs aplaudēsim, asarām listot: malači! Mēs kā polārpētnieki – paši aizgāja un dzīvoja bez pārtikas ledājos. Ginea grāmatā mūs var ie rakstīt, bet es tur negribu! Es gribu normāli dzīvot. Bez aplausiem.

Iespaidiem bagātas dienas Tallinā

RLB un RPA pārstāvji viesojas Igaunijā

Rīgas Latviešu biedrības delegācija 7. un 8. oktobrī apmeklēja Igauniju, pavadot divas brīnišķīgas, aktīva darba, pozitīvas pieredzes un iespaidu pilnas dienas Tallinā. Rīgas Latviešu biedrības pārstāvji uz Igauniju devās pēc enerģiskā Igaunijas latvieša, ilggadēja sadarbības partnera un drauga Juŗa Žigura aicinājuma.

Tallinā viesojās Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdis Guntis Gaļiņš, biroja vadītāja Stella Līpīte, kultūras projektu vadītāja Māra Kokina, valdes locekle Lauma Celma, krājuma glabātāja Gaida Jablovska, Folkloras komisijas vadītāja Margita Poriete un reklāmas un informācijas koordinātore Zinta Gugane. Brauciens bija kopīgs ar Rīgas Pieminekļu aģentūras darbiniekiem Māriti Sēnbergu un Raimondu Baumanu.

Tallinā rīdziniekus viesmīligi sagaidija un uzņēma Juris Žigurs. Viņa pavadībā viesi devās uz tikšanos ar Tallinas latviešiem vecpilsētā, omulīgā mākslas salonā. Tur viņus jau gaidīja Latviešu nacionālās kultūras biedrības Igaun-

nijā pārstāvji – Anna Volkova, Laura Šmideberga, Igaunijas latviešu skolas Tallinā vadītāja Dita Lince un Igaunijas Latviešu biedrības vadītājs Norberts Kaupužs. Sirsniņā gaisotnē norītēja sarunas, ideju un pieredzes apmaiņa. Radās vairākas vērtīgas idejas, pieņemam, nākamā gada 4. maijā rīkot koncertu, kurā piedalīsies RLB bērnu vokālā studija „Knipas un knauķi” un tiks izrādīta biedrības Folkloras komisijas „Sprīdišķa skola” leļļu teātra izrāde Tallinā.

Pirmās dienas nobeigumā viesus izzinošā ekskursijā veda Norberts Kaupužs un Laura Šmideberga.

Nākamā diena sākās ar svinīgu bridi un ziedu nolikšanu pie Igaunijas neatkarības cīņu dalībniekiem veltītā Brīvības pieminekļa Brīvības laukumā. Brīvības krustu – pieminekli igaunji pielidzina Latvijas Brīvības piemineklī. Uz kolonnas novietots Brīvības krusta II veida 1. pakāpes goda zīmes atveids. Brīvības krusts ir augstākais Igaunijā piešķīramais apbalvojums par personisko drošību Brīvības cīņu laikā. Tas atklāts 2009. gadā. Latvijas pārstāv-

jus sagaidija Igaunijas Aizsardzības ministrijas pārstāvji un pieņemējķi apsaimniekotāji.

Viesi no Latvijas tikās arī ar firmas „Sakret” pārstāvi Renē Vinkleru, kas pastāstīja par „Sakret” darbību un ieguldījumu Igaunijas kultūrvēsturisko pieminekļu saglabāšanā un restaurēšanā.

Sekoja biedrības un aģentūras pārstāvju pieredzes apmaiņas vizīte Tallinas Kultūras departamentā. Vadošo speciālistu pavadībā viesi iepazīnās ar vēsturisko departamenta ēku, departamenta galvenajiem darbības virzieniem, problēmām un to risinājumiem.

Rīgas pieminekļu aģentūras pārstāvji tikās ar savas nozares Tallinas pilsētas speciālistiem, pārrunāja aktuālos Tallinas pilsētas pieminekļu uzturēšanas un saglabāšanas jautājumus, apmeklēja vairākas Tallinas baznīcas un mūzeus. Ar Igaunijas Valsts mantojuma padomes ģenerāldirektoru Kalevu Uustalu tika pārrunātas aktuālās temas pieminekļu jautājumos Tallinā un Rīgā.

Pēcpusdienā viesi tika laipni uzņemti Latvijas vēstniecībā Igaunijā.

Viesos Latvijas vēstniecībā Igaunijā

nījā. Latvijas vēstnieks Kārlis Eichenbaums un vēstnieka kundze Ināra Eichenbauma viesmīligi izrādīja kultūrvēsturisko vēstniecības ēku un pastāstīja par tās vēsturi. RLB pārstāvji vēstniecības ēkā jutās kā savās mājās, jo svinīgāko ēkas zāli ir veidojis arhitekts Eižens Laube, viens no Rīgas Latviešu biedrības nama galvenajiem architektiem.

Igaunijas Nacionālās operas Ziemas dārzā 8. oktobra vakarā notika 1865. gadā dibinātās Igaunijas biedrības *Estonia* jaunās darba sezonas pirmā sēde ar nosaukumu „Latvijas vakars”. Uzrunu teica Latvijas vēstnieks Igaunijā Kārlis Eichenbaums. Savukārt Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdis apsveikuma runā aicināja

stiprināt latviešu un igauņu draudzības saites, išstenojot jaunas ieceres un veidojot jaunas sadarbības formas.

Pēc svinīgās daļas Latvijas viesi tikās ar *Estonia* priekšsēdi Antu Virku un valdes loceklīem. Vaka rā nobeigums izvērtās patiesi brīnišķīgs, jo tika nolemts nākamā gada februāri rīkot Igaunijas teks-tilmākslinieku izstādi un koncertu Rīgā. Lielākā kopīgā iecere ir svinīgs sarīkojums Rīgā – veltījums Jāzepa Vitola 150 gadu atcerēi, kā arī Latvijas un Igaunijas 95 gadu dibināšanas svētki.

Paldies visiem, kas ar sirsniņu uzņēma Rīgas Latviešu biedrības un Rīgas Pieminekļu aģentūras pārstāvju Tallinā!

Zinta Gugāne

Kad liegtas tiesības dzīvot viegli

„Kro-Kro”. Knuta un Intas Skujenieku vēstules 1963-1969, sastādījusi Inta Čaklā, Laika Grāmata, 2012. g., 544 lpp.

Grāmatas „Kro-Kro” atvēršanas svētkos. No labās: Knuts Skujeneks, grāmatas sastādītāja Inta Čaklā, Inta Skujeniece, grāmatas redaktore Gundega Saulīte

ikdienu izsakās paskopi, varbūt tāpēc, ka Inta savās ciemu reizēs jau paguvusi visu novērot pati. Fiziskie darbi, kādi bijuši dien-dienā jāveic, viņu nav salauzuši, un brīvajā laikā atlicis daudz energijas, ko veltīt lasīšanai dažādās valodās, dzejošanai un at-dzejošanai, vēstulēm. Biežs sa-rakstes temats ir Knuta vēlējumu izklāsts, kādu lasāmvielu viņš velētos no Rīgas saņemt, un Intas skaidrojumi, ko viņai no tā visa izdevies sagrabstīt. Zimīgi, ka Knuts tikpat kā neko ne-pastāsta par saviem likteņbiedriem, citiem ieslodzītajiem. Jā-pieņem, ka brīvajā laikā lēģera iemītnieki būs tācu nodevušies kādām sabiedriskām aktivitā-tēm, izklaidei. Kaut kur starp vēstulēm pavīd tikai īsa atzīme, ka Knuts par kādu literāru tematu sniedzis referātu, bet citādi, kā izskatās, viņš kopis tikai pats savu gara dzīvi.

Knuts raksta apcerīgāk, Inta informātīvāk. Abi vēl ir tādos gados, kad cilvēki mēdz taustīties pēc atzinām, kas varētu kal-pot par vadmotīvu turpmākajās dzives gaitās. Savā veidošanās

procesā par īstenu poliglotu Knuts sev izvirza augstas prasības: „Es domāju, ka nebūtu slikti, ja es relātivitātes teorijas un citu fizikas nozaļu literatūru iemācītos lasīt svešvalodās.” Viņš domā, ka cilvēkam, kas izlēmis kļūt par nopietniņu dzejnieku, ir daudz jāraksta: „Arī literātam, tāpat kā sportistam, ir nepieciešama sportiskā forma.” Ir mirkli, kad Knuts grimst pesimismā: „Es nemāku dzīvot un nekad to neiemācis.” Citreiz uzmirdz viņa pašapziņa: „Es apzinos, ka principā esmu iemācījies rakstīt, un, ja arī man neiznāk spoži, tad akurāt mēslus es netaisu.” Inta uzslavē vīra veikumus, droši vien ļoti precīzi vērtējot situā-ciju: „Dzīvodams brīvībā, Tu būtu, tā teikt, izmainījies siknau-dā un nekas prātīgs nesanāktu.” Kā Rainis cietumā pārtulkojā latviešu valodā „Faustu”, tā Skujenieks tieši ieslodzījumā kļuva par dzejnieku un atdzējetāju. Fiziskā vanīgība gan spej ierobežot cilvēka rīcības brīvību, tomēr garu tā reizēm it īsteni atraisa.

Interesanti ir vērtējumi, kādus Knuts izteicis Intai, gan par mū-

su dzejas klasīkiem, gan par abu laikabiedriem. Izteikumi ir val-sirdīgāki, nekā būtu bijuši, ja Knuts jau sākotnēji būtu iedomājies, ka vēstules, kuŗas viņš rakstījis sev tuvākajam cilvēkam, kādreiz nākotnē varētu tikt ie-spistas. Inta mudina vīru literā-rajos darbos mazāk domāt par aktuālo momentu un tēmēt uz ko paliekošāku, kurmet Knuts rezonē, ka „rakstīt priekš mazbērniem nav visai pateicīgs darbs.” Šeit, protams, parādās arī Knuta rūgtums par to, ka politieslo-dzījumā pavadāmajā laikā vi-nām liegtas publicēties.

Apmēram pēdējās simt lappu-sēs vēstuļu krājums gūst gaišaku skanējumu divu iemeslu pēc. Pirmkārt, Skujenieku ģimenes lokā ienāk Intas brāļa dēliņš, milināmā vārdā saukts par Ezīti. Otrs gaišāka skanējuma iemesls ir drīzumā gaidāmā Knuta pa-laišana brīvībā. Ne jau nu nākotnes izredzes ir pavisam rožainas, jo jādomā, kur Knuts, nonācis brīvībā un Latvijā, strādās un kā abi varēs tikt pie nepieciešamās iztikas. Tomēr Knuts pēc sep-tiņu gadu dzīves mācības lēģeri mūža draugu lūko pārliecināt, ka no pietīcības nav jākaunas: „Vai ir vajadzība līdzināties ci-tiem? Kam tas ir vajadzīgs, un kam no tā kāds labums? Un ko var runāt un apcerēt tādu cil-vēku sabiedrībā, kuŗi ikvienu skata no cepures?”

Kādā rezignācijas brīdī Knuts pēc savu pēdējā laika nodarbju izstāstījuma Intai raksta: „Lūk, tāda ir mana dzīve. Vienmēr viens un tas pats, viens un tas pats.” Dažam lasītājam varētu uznākt vēlēšanās to pašu, ko Knuts saka par savu dzīvi, attiecīnāt arī uz Knuta un Intas attēlojumu vēstulēs. Atkārtošanās biežumu iz-lasē nevar noliegt. Uz lēģeri sūtā-mās zekes, ziepes, zobu pastu un

citu Knutam vajadzīgo Inta Rīgā meklē vairākkārt. Literātūra no lēģera tiek pieprasīta un uz lēģeri nosūtīta atkārtoti, mainās vienīgi grāmatu un žurnālu virsraksti un tituli. Atkārtojas centieni un mēģinājumi Knutam sagādat priekšlaicigu atbrīvošanu, bet tie visi beidzas neveiksmīgi.

Mazāk pacietīgus lasītājus, ku-rus „vienmēr viens un tas pats” varētu traucēt vai pat kaitināt un kuŗi tāpēc biezo grāmatu varētu vēlēties drīzāk pārkirstīt nekā izlasīt vārdu pa vārdam, gribētos drošināt ar Ravēla pazīstamās kompozīcijas „Bolero” atgādināšanu. Komponista gribētais efekts tiek sasniegts gan ar vienas un tās pašas melodijas, vienas un tās pašas temas nemītigu atkārtošanu, gan ar skanējuma pastāvīgu pieņemšanos skaļumā un spēkā un ar variācijām harmonijā un tempā. Kas vinas „Bolero”? Var-būt teiks, ka 15 minūtēs atskā-ņojamu kompozīciju nedrīkst salīdzināt ar 544 lappuses biezū grāmatu? Tad mēģināsim „pie-braukt” citādi. – Vai septiņus gados no cilvēka mūža, kuŗus nā-cies pavadīt nepelnītā nebrīvē, varētu patiesīgi attēlot liriskā dzejoli, novelē vai stāstā? Vai laika stiepšanai monotonajā lēģera ik-dienā piemērotākais atbalsojums grāmatā nav gluži tāda pati la-sāmās vielas izvēršana plašumā, piešķirot visam zināmu episku vērienu? Un vēstules tāču ir au-tentiskas, turklāt trīs ceturtdaļas no tām tik un tā ir atsījatas nost.

Sakārtotāja Inta Čaklā ievad-vārdos min principus, pēc kā-diem veikta vēstuļu atlase. Būtu gribējies ko vairāk zināt par 4. lappuse minēto „noklusēto drāmu”. Nav iespējams izteikties par atlases trāpīgumu un kvalitāti, ja nav redzētas ārpusē palikušās vēstules.

Eduards Silkalns

OLĞERTS KRODERS

1921. gada 9. augusts – 2012. gada 10. oktobris

Bez Krodera Latvijas teātris 20. un nu jau arī 21. gadsimtā nebija iedomājams. Viņa dzīve bez Latvijas un teātra arī.

„Man nepatīk, ka mani komandē. Es esmu preti vienmēr. Loģiski – jo neviens iekārtā nav laba visiem,” smēja Kroders un savās izrādēs visskaudrāk visu mūžu skāra tieši varas temu – runāja par to, ko vara, varmācība nodara cilvēkam, par to, kas aizliedz cilvēkam radošo brīvību.

Viņam ir Triju Zvaigžņu ordenis (2001), Latvijas Zinātņu akadēmijas Goda locekļa nosaukums (2007), LR Kultūras ministrijas piešķirta balva par mūža ieguldījumu (2007), LR Ministru kabineta balva par mūža ieguldījumu teātra mākslā (2009), Latvijas teātra gada skates „Spēlmaņu nakts” balva par mūža ieguldījumu, viņa izrādes pēdējos gados rēgulāri saņēmušas skatītāju balvu, Kroders divreiz ar desmit gadu pārtraukumu ir ieguvis Latvijas teātru Labākā režisora balvu. Bet pāri visam – 56 gadi teātri, 39 lomas teātri un kino (kam klāt vēl vairāk nekā 40 lomas skolu teātri un Ziemeļos), režijas 136 izrādēm profesionālajos teātros plūs 29 izrādēm Ziemeļos.

Mums likās, viņš dzīvos mūži. Viņam arī. Galvenais viņa

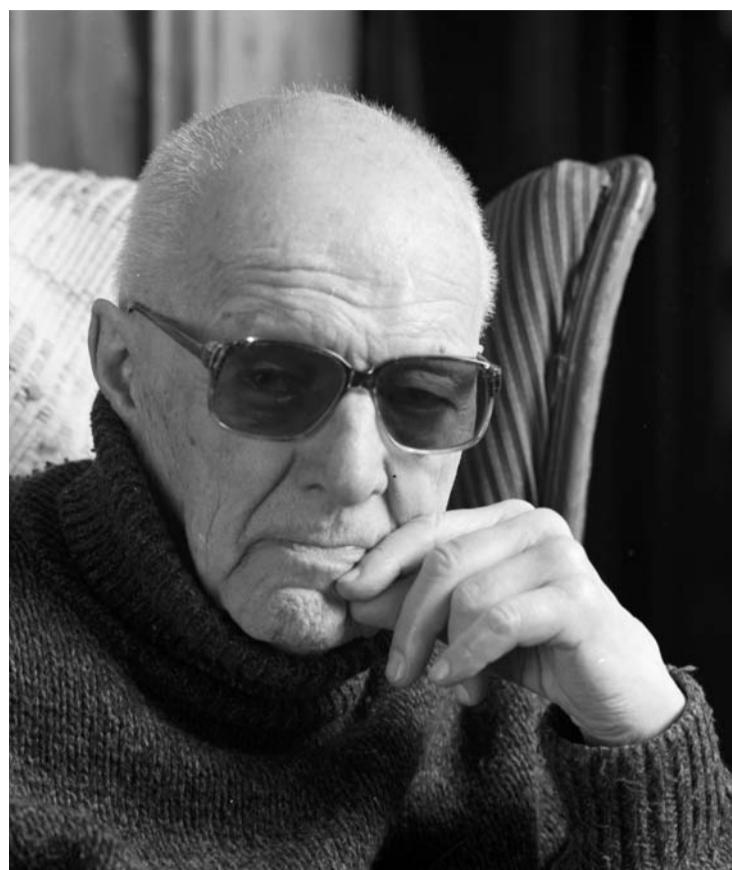

Foto: J. Kmīns

dzīvē bija māksla un mīlestība. Un abas viņš baudīja, un abām viņš kalpoja līdz pēdējam brīdim. Un dalījās tajā visā. Viņš palika teātri līdz pēdējam brīdim. Citējot Hamletu: „Tālāk tikai klusums...” Citējot Kroderu: „Mākslas funkcija ir at-

tirīt cilvēci. Un likt domāt, jo skaistums izglābs mūs visus.”

Kroderam tagad ir viegli. Mums jāskumst par to, ka kopā ar viņu aiziet laikmets un dala Latvijas. Cik liela daļa – tas paliek mūsu ziņā.

**Valmieras teātra saime
Atvadas un pateicība**

Ziņa par Latvijas teātra vecākā režisora aiziešanu, šķiet, vienā mirkli aplidoja visu valsti. Šī skumjā vēsts līdzīgi zeltītu rudenī lapu virpulim visos iespējamos plašsaziņas līdzekļos sacēla atmiņu un apcerigu vērtējumu plūsmu. Latvijas Televīzija liktenīgās dienas vakarā par godu Olģerta Krodera mūža darbam mainīja programmu un izrādīja gan dokumentālo filmu, gan kultūras raidījuma speciālizlaidumu. Radio pārraida Krodera izrāžu ieskaņojumus, bet Valmieras iedzīvotāji ierosinājuši režisora bēru dienā visā pilsētā izķārt karogus ar sēru lentēm...

Šajās dienās ļoti skaudri apjaunām zaudējuma lielumu. Nav nejaūšiba, ka gandrīz visās publīkācijās sabalsojas atziņa par to, ka līdz ar Kroderu aiziet vesels laikmets. Būdams Latvijas brīvalsts intelīgences pārstāvis, viņš šo brīvo radošo garu nezaudejā visa sava gaŗā mūža gaitā. Mūsu visu priekšstatos Kroders simbolizeja iekšēju brīvību un neatkarību, džentelmana stāju un neaptverami plašu redzesloku. Visos teātros, kur režisors strādāja, – Liepājā, Valmierā, Rīgā – ap viņu allaž pulcējās jauni skatuves mākslas censoņi. Gadu starpība nebija šķērslis, lai saprastos, ieklausītos, kopīgi ļautos patiesības izzināšanai.

Pēc savas unikālās personības

vēriena Olģerts Kroders pieder pie mūsu skatuves mākslas Lielo meistarū plejadas. Vienlīdz spēcīgs aktieņa mākslā un režījas dotībās, neaizmirstams savā mūžīgajā pretīstāvēšanā jebkuļai varai un vispārpieņemtu patiesību apšaubīšanā un mietpilsonības izaicināšanā. Visa skaistā cienītājs un ikdienīšu sīkumu ignorētājs. Latvijas patriots. Inteļektais un vientulis. Līdz pēdējam brīdim dzīvoja savā mākslā un savā Valmieras teātrī.

Mums ir bijusi laime kādu brīdi dzīvot vienā laikā ar Olģertu Kroderu un viņa mākslu. Šķetīnot režisora izrādēs ieprogrammētās atziņas par dzīvi un cilvēkiem, esam viņam līdzi domājuši, centušies viņu saprast un augt līdz Kroderu vērienam. Par to viņam neizmērojama pateicība.

Hamlets, Olģerta Krodera ie-mīlotais varonis, sajutot nāves dvesmu, lūdz draugu Horāciju, lai tas tālākajām paaudzēm nes liecību par notikumiem, kam tikko bijis liecīnieks. Līdzīgā kārtā arī mūsu uzdevums turpmāk būs liecināt par Kroderu – mākslinieku, kurā liktenī atbalsojās visas Latvijas divdesmitā gadsimta kataklizmas, bet radošajā devumā – problēmas, kas skāra ikvienu no mums.

Gundega Saulīte

Andris Poga ceļā uz mūzikas virsotnēm

Kad lasītāji saņems šo mūsu laikraksta numuru, latviešu diriģents Andris Poga jau būs Bostonā, savā jaunajā darbavietā, kur uz diviem gadiem kļūvis par slavenā Bostonas simfoniskā orķestra (BSO) asistentdiriģēntu. Trīsdesmit divus gadus vecā mūziķa karjera šobrīd veidojas žilbinoši strauji, aplieci-not ne tikai diriģenta talantu un darba spējas, bet arī čaklumu, labu skolu un mērķtiecību.

Latvijā Andri Pogu mūzikas cienītāji pazīst jau vairākus gados. 2000. gadā viņš beidzis Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas trompētes klasi. Tālāk studijas Andri aizveda uz Jāzepa Vītola Mūzikas akadēmiju, kur viņš ieguvis divus diplomas: pirmo pūtēju orķestra diriģenta specialitātē, otru – simfoniskā orķestra diriģēšanā pie profesora Viestura Gaiļa. Būdams Profesionalā pūtēju orķestra *Riga* mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents no 2007. līdz 2010. gadam, A. Poga, pats piedzīvodams radošu izaugsmi, manāmī ceļ arī šīs mūziķu vienības prestižu Latvijas mūzikas sabiedrībā. Kad 2007. gadā Andris saņem Lielo Mūzikas balvu nominācijā *Debija*, diezin vai viņš pats, bet vēl mazāk – klausītāji un kollēgas varēja iedomāties, ka turpmākais ceļš tik strauji vedis uz mūzikas virsotnēm.

Visu mainīja Andri spožā uzvara Jevgenija Svetlanova diriģēntu konkursā Francijas pil-sētā Monpeljē, kur 2010. gadā latviešu diriģents ieguva galve-

no godalgu. Pēc konkursa pavērās jauni apvāršni, jauni uzaicinājumi, kontrakti. Divu gadu laikā Poga ir stājies pie daudzu ievērojamu orķestru pulsts, apliecinādams sevi par perspektīvu jaunās paaudzes simfoniskās mūzikas interpretu. Ne velti kopš 2011. gada rudens viņš ir Parīzes orķestra (*Orchestre de Paris*) galvenā diriģenta Pāvo Jervi asistents un izglītības programmu pastāvīgais diriģents.

Jaunajā - 2012./2013. gada koncertsezonā diriģētam pare-dzēti koncerti ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri, sadarbība ar Izraēlas simfonisko orķestri, vieskoncerti Japānā, arī debija pie Latvijas Nacionālās operas diriģenta pulsts.

Sopavasarā marta beigās uz Bostonu tika aicināti četri kandidāti uz divām asistentdiriģenta vietām, notika pretendētu noklausīšanās. Kaut galveno lēmumu pieņēma administrācija, sekoja orķestra balsojums. Tas bija labvēlīgs Andrim, turpmākos divus gadus viņš būs BSO asistentdiriģēnts.

Laikraksts *The Boston Globe*, iepazīstinot lasītājus ar jauno diriģēntu, uzsver viņa teicamo techniku, māku saprasties ar orķestra mūzikiem tikpat kā bez vārdiem. Diriģents un orķestrīs, kā uzsvērts publīkācijā, acumirkli izjutuši savstarpeļu uzticēšanos un atsaucību. Šī vienojošā saikne, ko, izrādās, iespējams sajust acumirkli un kas mūzikas priekšnesuma laikā ra-dā neatkārtojamu atmosfāru,

Andris Poga

bijusi izšķirīga, lai orķestrīs un administrācijā nobalsotu par viņa kandidātūru asistentdiriģēnta amatā. *The Boston Globe*, ziņo, ka jaunā dirigenta pirmsātīgais koncerts pare-dzēts nākamā gada Tanglewoodas (*Tanglewood*) festivālā. Par šī tradicionālā festivāla norisi un augsto mūzicēšanas intensitāti An-

drim Pogam bijusi iespēja pārliecināties jau šovasar, par to diriģents aizrautīgi stāstīja Latvijas Radio Klasika klausītājiem. Viņš turpinās arī sadarbību ar Parīzes orķestri, brauks uz citiem pare-dzētajiem koncertiem.

Kā veiksies? Kā izdosies iekārot jaunas virsotnes? – To rādis turpmākie mēneši un gadi.

Skaidrs ir viens – Andris Poga ir ceļā. Turpmāko pāris gadu laikā viņam daudz laika nāksies pavadīt līdzostās un līdmašinās, jo daudzkārt būs jāšķerso At-lantijas okeans. Bet mēs, kaut neklātienē, vērosim vēl viena talantīga Latvijas mūzikā gaitas un priečāsimies par sasniegto.

Gundega Saulīte

Arnolds Klotiņš

LATVJU MŪZIKAS DIŽKOKS

*Nākamgad 26. jūlijā apritēs pusotra simta gadu kopš dienas, kad šīs pasaules gaismu ieraudzīja Jāzeps Vītols.
Apvienoto nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācija UNESCO ir iekļāvusi
Jāzepa Vitola 150. gadskārtu savā svinamo dienu kalendārā 2013. gadam*

Viņa vārdu zi-
na gandrīz katrs
latvietis. Ikviens
sekmīgs skolēns
jums atbildēs,
ka Jāzeps Vītols
ir pati ietekmī-
gākā figūra lat-
viešu mūzikā

pagājušā gadsimta pirmajā pusē. Ar mūziku saistīti ļaudis piemetinās, ka šī kompozīcijas profesora mācību baudījuši daudzi vēlāk pasaulei pazīstami komponisti gan Pēterpils Konservātorijā līdz 1918. gadam, gan pēc tam no 1919. līdz 1944. gadam Latvijas Konservātorijā, kuŗas rektors viņš bijis gandrīz gadsimta ceturksni. Vītols bija arī spožs mūzikas publicists, atstādams ap tūkstoti rakstu gan Pēterpils, gan Rīgas periodikā, kā arī sabiedrīks darbinieks, kuŗa personības spēks iedvesmojis latviešu mūzikas attīstību vairāk nekā pusgadsimtu un netieši dara to vēl šodien. Bet pats galvenais – Jāzeps Vītols ir pirmsais latviešu īsti universālais meistars, kas ar savu komponista darbību ieviesa tajā neapstrīdamu perfekciju, agrāk nebija tušu amata prasmes limeni.

Par Vītolu rakstīts samērā daudz. Vairākām agrākām monografijām ne tik sen pievienojies Olģerta Grāviša sastādītais krājums Jāzeps Vītols *tuvnieku, audzēķu un laikabiedru atmiņās* (Rīgā, „Zinātne”, 1999) un Ulža Siliņa plaši komentētais, apjomīgais Vītola sarakstes izdevums *Dziesmai vieni gala nava: Jāzeps Vītols savās un laika biedru vēstulēs 1918-1944* (Rīgā, „Nordik”, 2006). Daudz atziņu par mūsu mūzikas lielmeistarju projām glābā periodiskā prese. Tomēr nekad nav par daudz uzsvērt, ka Vītols ir viens no tiem lielajiem latviešiem, kuŗi nozīmīgā veidā, darbodamies starpnacionālā laukā, papildinājuši cilvēces kopīgo vērtību krātuves – līdzīgā kārtā, kā to darījis Krišjānis Valdemārs, būtiski veicinādams Krievijas jūrniecības uzplaukumu, vai Pauls Valdens, izdarīdams svarīgus un paliekošus atklājumus ķīmijas zinātnē (arī viņa vārds ir 2013. gada UNESCO kalendārā), kā arī citi. Par šo latviešu devumu cilvēcei mēs savā latviskajā pieticībā un kautrībā pārāk bieži klusējam, vairāk vienīgi uzsvērdami, ko esam piesavinājuši no citām tautām. Vītola 150. gadskārtu pieminot, tas tā vairs nedrīkstētu būt.

Gaismas pils autora ceļš nebūt nebija tik viegls, kā varētu likties pēc spožā sabiedriskā stāvokļa un daudzajiem apbalvoju-miem un pagodinājumiem mū-ža kulminācijā. Viņam bija jā-uzaug laikā, kad latvju mūzikas jaunais stāds vēl tikai spraucās augšup starp diviem kaimiņu pār-spēkiem - vācu un krievu skolu. Tāpēc jo cienījamāka šķiet Vī-tola spēja vāciskas audzināša-nas un krieviskas mūzikas iz-glītības krustojumā sevī izkopt savas tautas kultūras apziņu un

virzīt to plašākos apvāršņos.
Vēl vairāk – viņš it kā palika virs
šim trim kultūrām.

Vítola tévs, no latviešu zemniecības nācis, bet pakļaudamies Baltijas vācu skolu sistēmai, bija gandrīz pilnīgi pārvācojies, vācu skolās mācījās arī bērni. Tikai Pēterpilī studējošo latviešu sabiedrībā jauneklis Jāzeps Vitols apjauta un atjaunoja savas dzīlākās latvisķās saknes. Bet sava laika Pēterpils krievu komponistu skola deva darba prasmes. Ar laureāta zelta medaļu pabeidzis kompozīcijas klasi, Vitols tūlit tika uzaicināts par Pēterpils Konservātatorijas mācībaspēku, docēja tur pāri

aprindās, kas gaidījušas no Latvijas Konservatorijas absolventiem starptautisko zvaigžņu lietu jau uz lidzenas vietas. Ne jau bez cīņas uzvar Vítola viedoklīska ne mazāk svarīgi par virtuo zu sagatavošanu ir diletantisma izskaušana un mūzikālās videovispārējā limēna pacelšana.

Mūzikas izglītība bija viens no tiem mūzikas dzīves radošajiem un organizātoriskajiem izaicinājumiem, uz kuriem Vitols deva savu laiku atbildes, bet kurēm mūs nodarbina arī šodien un prasa mūsu laika risinājumus. Tāds jautājums ir bijis un jo projām ir arī Latvijas dziesmu svētku saturs un forma. Ar

sisko mūzikas formu aizsardzības pozicijā, kāpēc Latvija (atšķirībā no vairākām kaimiņvalstīm) nepievienojās *Starptautiskajai jaunās mūzikas biedrībai*, un tas 20. un 30. gados jūtami sašaurināja latviešu komponistu starptautiskos kontaktus. Tomēr radošas atjaunotnes nepieciešamību mūzikas dzīvē, kā to rādīja dziesmu svētku piemērs Vītols aizstāvēja arvien.

Jāzepa Vitola komponistu audzināšanas metodes ir daudz cildinātās, pa reizei arī kritizētas. Neapšaubāmi, viņa dzives laikā visai strauji mainījās priekšstatības par labo un slikto, veco un jauno mūzikā. Komponists Longiņš

esmu sastapis cilvēku ar līdzīgu mākslas universālvērienu. (. .) Katru, kas vien bijis spējīgs uztvert Vītola personas unikālo izstarojumu, fascinēja atziņa, ka te darīšana ar lielās pasaules cilvēku. (..) Varbūt šis pasaules personības izstarojums, kas savā paštāvībā paliek nezūdīgs, ir visnozīmigākais mantojums, ko Vitols latviešiem atstājis. (Sk. minēto O. Grāviša sastādīto krājumu, 187. lpp.)

Protams, joprojām nozīmīgs ir arī daudz kas cits no Vītola atstātā mantojuma. Viņš rādījis mums paraugu, ka mākslinieks var būt nozīmīgs ne tikai ar savu mākslu, tam jāapmierina arī sabiedrības prasījums pēc noteiktas, skaidras sabiedriskās stājas. Viņš izvadīja Latvijas Konservātoriju cauri abām 40. gadu pirmās pusēs okupācijām, taču ne kā konformists, bet saspriegtās attiecībās ar varas nesējiem. Bāgā gada reformu brutalitāte un varas manipulācijas divkārt noveda rektoru Jāzepu Vītolu līdz demisijas iesniegumam, bet abas reizes viņš to atsauga, tīklīdz uzzināja par draudiem viņa vietā iecelt ielikteni no PSRS. Nacistu okupācijas laikā, kad Latvijas valsts patriotisms tika skausts, viņš, sanemot Latvijas Universitātes goda doktora diplomu, savā atbildē nevairījās okupantu virsotnes klātbūtnē teikt vārdus: *Visa mana mūža darbs ir bijis variācijas par temu – tēvija Latvija*, bet to okupantu laikraksts *Deutsche Zeitung im Ostland* savā atreferējumā, protams, noplusēja. Kad 1944. gada vasarā rektors Vītols sanēma prasību apturēt Konservātorijas darbību, viņš izvirzīja izaicinošas pretprasības – lai darbibas apturēšana nenozīmētu slēgšanu, lai personālam saglabātos alga un piemērota nodarbinātība, kā arī tiesības atgriezties agrākajā darbā. Jāzeps Vītols, kuŗš parasti par politiķu darbībām iecietigi smaidija, Latvijai drāmatiskā brīdi, okupācijas terora apstākļos ar daudz ko riskējot, rīkojās citādi. Viņš lika savu parakstu zem Konstantīna Čakstes vadītās nelegālās *Latvijas Centrālās padomes* politiskā memoranda Rietumu sabiedroto valdībām – ar prasību par Latvijas suverēnitātēs un demokratiskas iekārtas atjaunošanu, abu okupāciju – stalīniskās un hitleriskās – apturēšanu.

Ar grūtu sirdi Jāzeps Vītols 1944. gada rudenī kāpa bēgļu kuģi, taču savu atteikšanos palikt vēlreizējā sovjetiskā okupācijā nekad nenožēloja. Volfgangs Dārziņš kādā rakstā atceras: *Kāpēc jūs, profesora kungs, tik vecs vīrs, mums braucāt līdz uz Vāciju? Tā kāds bija jautājis Vitolam, kurš atbildējis: Es, redzat, atbraucu tādēļ, ka negribēju solidarizēties ar varu, kas manai tautai nodarījusi tik daudz posta. Es atbraucu, lai tie tur ar manu vārdu nevarētu segt lietas, kas man šķietas meli un nekrietnibas.*

Jāzeps Vītols ap 1900.gadu

Vītola laikā bija tendenze pada rīt šos svētkus tikai par tautas svētkiem bez mūzikāli radošas intereses. Principiālā konfron tācijā ar körmeistaru konservātīvo daļu viņš tomēr panāca 30. gadu latviešu dziesmu svētkos atbilstošu programmu saturīguma un novatorisma līmeni uzņēmās arī *Dziesmusvētku biedribas* priekšsēža pienākumus. Pārejo Vītola un mūsu laikam kopīgu jautājumu vi dū minama arī latviešu mūzikas vieta starptautiskajā apritē komponista tapšana un viņa sabiedriskā stāja un citi. It īpaši šo kopīgo jautājumu dēļ Jāzeps Vītola atcere viņa 150. gadskārtā kļūst tagadējām paaudzēm ierosinoša.

Jāzeps Vītols ne tikai audzināja vairākas latviešu komponistu paaudzes, bet 1923. gadā kļuva arī par komponistu biedrības *Latvijas Skanražu kopas* priekšsēdi. Pretēji 20. gadsimta radikālajiem jaunajiem mūzikas virzieniem viņš nostājās klasiskās mūzikas vērtību aizstāvētājs.

Apkalns (1923-1999), Vītola priekškolloks pēckāra Vācijā Detmoldā, kurām bija iespējams salīdzināt Vītola metodiku ar turienes augstskolā valdošo, kritizēja Vītola paideagoģisko pieejumu par pārmērīgu pieķeršanos mūzikas ortografijai uz citu svarīgu skaņuraksta aspektu rēķinā. Tomēr Apkalns savu iepazīšanu nos ar latviešu vecmeistarū apmeklētā raksta visizjustākos vārdos, kas ir vērts citēt: *Paškīris pielūgsmē rožainos mākoņus, es aiz tieni meklēju un atradu cilvēku. Dienā dienā kopīgā darbā pavadīto mēnešos šis par dzīvu legendu kļuvušais vīrs man atklājās savā būtibā tik aizkustinoši skaidrā tīrs un godājams, ka, savienodamies ar ipašo garīgumu, kas strāvo no izcelsmes dzīlēm, iezīmējās jās par tēlu, ko mēs, latvieši, kopīgi senseniem laikiem esam paradusies saukt par - baltu. (. .) Vītols bija lielā, pasaulplašā mākslas vērienīgais cilvēks. Es savā ne gluži īsajā mūžā esmu ticies ar daudz dažādiem ļaudīm. Šaubos, vai jebka*

(Turpinājums sekos)

NOVADU ZINAS

Latvijas dabas aizsardzībai – 100 gadi

2012. gads ir Latvijas dabas aizsardzības 100. jubilejas gads. Šogad 100 gadi aprit arī Moricsalas dabas rezervātam Kurzemē, otram vecākajam Eiropā. Tas atrodas Usmas pagastā un ir uzskaitāms par Latvijas dabas aizsardzības simbolu un kopš 2004. gada iekļauts ES aizsargājamo dabas teritoriju *Natura 2000* vietu sarakstā. Par godu Moricsalas dabas rezervāta 100. gadu jubilejai Latvijas Pasts izdevis speciālo aploksni un zīmogu, uz tiem redzama retās, izzūdošās bērzu briežvabolu sugaras pārstāvē, kas ierakstīta īpaši aizsargājamo dzīvnieku sarakstā. Viena no šo vabolu nedaudzajām atrašanās vietām Latvijā ir tieši Moricsalas rezervāts.

Dabas rezervātā (platība 818 ha), iekļauta otra lielākā Usmas ezera sala - Moricsala (88 ha). Usma ir

piektais lielākais ezers Latvijā (41,4 km²) un otrs lielākais pēc ūdens daudzuma. Senākais apraksts par Moricsalas savdabīgo dabu atrodams 1855. gada 26. maija *Latviešu Avīzē*. Pirmos nocietinos pētījumus veikusi Rīgas Dabaspētnieku biedrība Kārla Reinholla Kupfera vadībā. Kupfers pirmoreiz šeit ieradās 1893. gadā, tikko pabeidzis Tērbatas universitāti, un ievāca daudzveidigu augu herbāriju. 1921. gadā Moricsalas rezervātu nodeva Latvijas Izglītības ministrijas pārzinā un pasludināja par dabas pieminekli saglabāšanai un zinātniski pētnieciskiem nolūkiem. Padomju laikā salas mežaudzes 1946. gadā tika iekļautas pirmās grupas mežos, kur saimnieciskie pasākumi tika stingri regulēti un bija aizliegta mežu ciršana. Valsts

rezervāta statusu Moricsalai piešķira 1957. gadā, iekļaujot tajā arī retām ūdensaugu sugām bagāto Luziķertes līci. 1979. gadā Mežsaimniecības un mežrūpniecības ministrijas Dabas aizsardzības daļas paspārnē nodibināja Valsts rezervātu administrāciju, kas piešķīra un pētīja ne tikai Moricsalas, bet arī Sliteres, Griķu un Krustkalnu rezervātu. Moricsalu raksturo ļoti vecs mežs, kur koki sasniedz pat 500 gadu vecumu. Dabiskais mežs un atmirusi koksne rada mājvietu retām kērpju, sūnu un kukaiņu sugām. Moricsala ir Latvijas vabolu paradiže, arī vienīgā zivjērglu kolonijas vieta Latvijā. Rezervātā konstatētas 222 tauriņu sugaras, no kurām dažas nav sastopamas nekur citur Latvijā un pat visā Baltijā. Jebkāda saimnieciskā darbība un rezer-

vāta apmeklēšana salā ir aizliegta. Moricsalas dabas rezervāts administratīvi ir pakļauts Sliteres rezervātam.

Interesanti, ka Moricsala savu nosaukumu ieguvusi pēc vēstu-riskiem notikumiem 1726. – 1727. gadā, kad salā uzturējies Saksijas grāfs Morics (*Maurice de Saxe*, 1696 - 1750), kas gribēja bildināt Kurzemes hercogeni Annu un kļūt par Kurzemes hercogu. Simpatijas bija abpusējas. Grāfa Morica nodomi tomēr neatbilda Krievijas interesēm. Viņam lika atstāt Kurzemē, bet grāfs pretojās krievu pavēlēm un ar savu kaļspēku nocietinājis Usmas ezera Zivju salā. Tādējadi skaistākā ezerā sala ieguva Morica vārdu, bet Usmas pagastā katru gadu augusta sākumā svin romantiskus Morica svētkus.

Šogad apālas jubilejas aprit arī Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: Krustkalnu dabas rezervātam - 35 gadi, Teiču dabas rezervātam - 30 gadi, Ķemeru nacionālajam parkam un Ziemeļvidzemes biosfairas rezer-

vātam – 15 gadi, bet Rāznas nacionālajam parkam - 5 gadi.

Dabas aizsardzības pārvaldes pārziņā ir visas Latvijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, un tā koordinē galvenos Latvijas dabas aizsardzības simtgadei veltītos sarīkojumus - kopīgi ar vietējiem iedzīvotājiem rīko aleju sakopšanas un dižkoku atēnošanas tālkas, velobraucienus, pārgājienus, radošās darbnīcas, konkursus, izstādes un daudz ko citu.

Moricsalas dabas rezervāta simtgades rudenī Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas speciālisti aicināja ekskursijā pa šo Dieva dāvāto stūrīti salām bagātajā Usmas ezerā.

Lidz 17. novembrim Rāznas nacionālajā parkā notiek akcija „100 dižkoku Latvijai”, kurā tiek iesaistīti vietējo skolu skolēni. Akcija beigties ar talku Latvijas Valsts dzimšanas dienas priekšvakarā 17. novembrī, kad tilks veikta dižkoku atēnošana un citi labi darbi. Aktīvākā skola/komanda balvā saņems ekskursiju Teiču dabas rezervātā gida pavadībā.

Valija Berkina

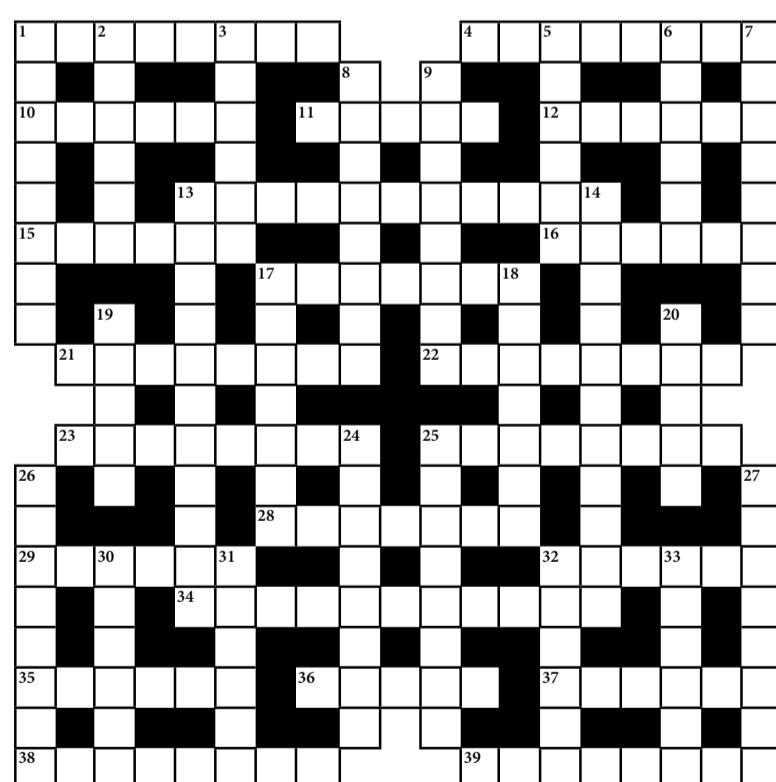
Moricsalas dabas rezervātam - 100

Moricsalas dabas rezervātam 100 gadi, un tas ir otrs vecākais Eiropā

Krustvārdu mīkla

Sastādījuši Daiga un Ilmārs Kalni

Līmeniski. 1. Latviešu dzejniece (1865-1943). 4. Izpalidzēt. 10. Lielā apmierinājuma izjūta. 11. Pie Baltijas jūras dzīvojošu tautu grupa. 12. Atmiņas. 13. Pamatiedzīvotājs kādā ES valstī. 15. Latviešu dzejniers, drāmatiķis (1865-1929). 16. Karpu dzimtas zivs. 17. Jūrmalas pilsētas daļa. 21. Ārstniecisks pārsējs. 22. Students viduslaikos. 23.

Daudzskaldnis. 25. Telpa preču fasēšanai. 28. Kārtas skaitlis. 29. Stava nogāze. 32. Pievērst (kam) skatienu; uztvert. 34. Skepse. 35. Spiedigs karstums. 36. Koka pūšamais mūzikas instruments. 37. Lokana kārts. 38. Nepamatoti, neatlaidīgi strīdēties. 39. Pamatiedzīvotāja kādā ES valstī.

Stateniski. 1. Skatuves mākslinieks. 2. Zirga apkalums. 3. Ezers

Vidzemē. 5. Detaļa mašīnā, kas savieno virzuli ar kloķvārpstu. 6. Trauks vielas sasmalcināšanai. 7. Tāds, kas ir saskaņā ar tiesībām. 8. Sēdeklis. 9. Tās, kas atlīcis pēc (kā) izmantošanas. 13. Eksperts. 14. Asi izsmejoši. 17. Bramanīgs, lielmutīgs. 18. Savītīgs cilvēks. 19. Lielis dziedātāju ansamblis. 20. Kanadas galvaspilsēta. 24. Stāvoklis, kad cilvēks nonāk kādas idejas varā. 25. Valsts Eiropas Savienībā. 26. Kratot stipri sakustināt. 27. Cilvēku un transportlīdzekļu kustība. 30. Pilsēta pie Latvijas austrumu robežas. 31. Cieti, ūdeni nešķistoši ieži. 32. Dedzinoši sāpēt. 33. Taisna linija.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 39) atrisinājums

Līmeniski. 7. Tiesnese. 8. Anaerobs. 10. Karno. 11. Tenis. 12. Dividende. 16. Balles. 19. Saites. 20. Batists. 21. Usuri. 22. Rases. 23. Aftas. 24. Krāni. 25. Barot. 28. Kakti. 30. Skutele. 31. Odeons. 32. Klauns. 36. Adomaitis. 40. Līnis. 41. Karot. 42. Siekstas. 43. Kategats.

Stateniski. 1. Verns. 2. Resnis. 3. Verbi. 4. Kalve. 5. Parāde. 6. Lotes. 7. Tramvajs. 9. Smiltene. 13. Dīķis. 14. Leviatāns. 15. Matrikula. 17. Damaska. 18. Ste- rīls. 26. Andežīts. 27. Stāla. 29. Tenisons. 33. Idiots. 34. Pirāti. 35. Bizes. 37. Morss. 38. Iraka. 39. Kabas.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Ogrē 11. oktobrī pēc rekonstrukcijas atklāta Patriotiskās audzināšanas un militārās tuvcīņas skolas cīņu zāle. Zāles aprīkojums atbilst labākajiem pasaules standartiem, kas iepazīti dažādu pasaules valstu, galvenokārt ASV sporta zālēs. Šeit iekārtots boksa rings ar 20 boksa maisiem un trenāžieru zāle galvenajiem bazes vingrinājumiem.

Pāvilostas Novadpētniecības mūzejā notika tūrisma filma „Brauciens ar bānīti pa Kurzemi” pirmizrāde. Liepājas pusē 1896. gadā tika uzbūvēts pirmsākums šaursliežu dzelzceļš Latvijā, ar galastacijām Pāvilostā, Rucavā, Aizputē un Kuldīgā. Bānītis savienoja arī Latviju ar Igauniju: Valka – Rūjiena – Pērnava. 1900. gadā uzbūvēja otru šaursliežu dzelzceļa līniju Liepāja – Aizpute. Lidz mūsdienām Kurzemē palikušais šaursliežu bānītis ir tikai Ventspili.

Dignājas pagasta senajā muižas ēkā biedrība „Dzīvības koks” nolēmusi veidot rehabilitācijas centru onkoloģiskiem pacientiem. Šādi centri ir daudzās Eiropas valstīs. Muižas atjaunošanai nepieciešami aptuveni 209 000 latu, tāpēc nolemts vākt ziedojumus. Biedrība „Dzīvības koks” dibināta 2004. gadā un ir sabiedriskā organizācija, kas Latvijā apvieno onkoloģiskos pacientus un viņu tuvinieku.

Latgaliešu pirmajā nedēļā reklamēja 20. starptautiskā tūrisma izstāde INWETEX Sanktpēterburgā – viens no svarīgākajiem tūrisma gadatirgiem Krievijā. Latgalieši sevi prezentēja kopejā stendā ar Pleskavas apgabalu pārrobežu sadarbības projektā *Tour de Latgale and Pskov*, ko ievieš Latgales plānošanas reģions Visvairāk apmeklētāji interesējās par dabas tūrismu un atpūtas iespējām Latgales laukos un par senajām Latgales tradīcijām un amatniecības tūrismu.

Līgatnes dabas takas un Līgatnes novada dome izsludinājusi ozolzīļu vākšanas visas Latvijas talku. Latvijas iedzīvotāji līdz 27. oktobrim aicināti palīgos sarūpēt ozolzīļu krājumus ziemai dabas takās mītošajiem dzīvniekiem - mežācūkām, alniem, stirnām, vāverēm un staltbriežiem. Visvairāk zīļu savākušais dalībnieks saņems dāvanu – celojumu uz Stokholmu, bet arī citiem būs pārsteiguma balvas.

Vidzemes augstskolā notiks pirmā tikšanās Erasmus projektā „Kopīga maģistra studiju programma starptautiskā tūrisma un sarīkojumu vadībā”. Projekts norisināsies līdz 1. novembrim un tiek īstenots sadarbībā ar partneriem no Lietuvas, Igaunijas un Apvienotās Karalistes. Paredzēts izstrādāt kopīgu maģistra studiju programmu.

Litenes pagasta pārvalde kopā ar Gulbenes novada domi un mācību centru „Buts” aicina jauniešus un pieaugušos iegūt un pilnveidot zināšanas mājražošanā, daiļdzīrniecībā un ainavu plānošanā, kā arī juridiskos jautājumos.

Gulbenē notika 10. Baltijas valstu lauku sieviešu konference. Pie-dalījās Igaunijas, Lietuvas un Latvijas visaktīvākās lauku sievietes, kas nodarbojas ar uzņēmējdarbību, vada dažādus klubus un organizācijas un gādā par to, lai lauki neizmirtu.

Alūksnē, Zemessardzes bataljona stābā, ieradās vairāku Alūksnes novada skolu audzēkņi, lai patriotiskās audzināšanas nolūkā iepazītos ar zemessargu vienības vēsturi, kā arī apskatītu bataljona ieročus un ekipējumu. Bataljonā dien gandrīz 300 zemessargi.

Jau 20 gadus Valmieras Pārgaujas ģimnazijs darbojas Norvēģijā klase, kur jauniešiem no 10. līdz 12. klasei ir iespēja apgūt norvēģu valodas pamatus un iepazīties ar Norvēģijas kultūru, vēsturi, ģeografiju.

Īzsiņas sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Baltiešu sadraudzības diena

Leikvudas igauņu biedrības namā 2010. gada 9. oktobrī pēc ilgāka pārtraukuma tika turpināta tradīcija – Nūdžersijas valsts igauņu, latviešu un liečuviešu kopā sanākšana. Toreiz sarīkojumu paši savā namā rīkoja igauņi. Apmeklētāji bija priecīgi un vēlējās tikties atkal. Pērnruden baltiešu sadraudzības dienu saimnieki bija latvieši, un sarīkojums notika Nūdžersijas latviešu biedrības namā Priedainē.

Soruden rīkot sadraudzības dienu kārtā bija liečuviešiem. Viņiem Leikvudas apkaimē sava nama nav, tāpēc baltiešus aicināja satikties igauņu namā. Agrā pēcpusdienā 6. oktobrī igauņu nama pagalmā cita pēc citas iebraca daudzas automašīnas. Augstu mastos vējā plivoja Lietuvas, Latvijas un Igaunijas karogs. Svinīgi sapostajā zālē uz galdiem bija novietoti visu triju „dzintarjūras māsu” karodziņi, cieši līdzās cits citam, un prātā nāca, ka igauņi, latvieši un liečuvieši, sastājušies tikpat cieši, 1989. gada 23. augusta vakarā, sadevušies rokās, veidoja nepārtrauktu dzivo kēdi: Tallina – Rīga – Vilni, lai pievērstu pasaules uzmanību vēsturiskajiem faktiem, kuŗu dēļ Baltijas valstis tik ļoti cietušas.

Kokteiļstundā liečuvieši uz ekrāna rādīja filmu par zubenbrāļu sakāvi Saules kaujā 1236. gadā. Filmā atspoguļota cīņa par politisko varu starp bīskapu (velāk archībīskapu) un Livonijas ordeni, zubenbrāļu cīņu pret Liečuvu un Zemgales „pagāniem”. Cīņa par varu gan 13. gan 20. gadsimtā apliecinā seno teicēnu: kur divi kaujas – trešajam sāp.

Visu vakaru uz ekrāna varēja vērot Baltijas zemi no putna lidojuma, skanot dziesmai „Lieču-Letima-Estima”, epizodus no Baltijas ceļa, skatus no Dziesmu svētkiem un Jāņu svinēšanas. Brīdī, kad tika dziedāta Latvijas himna, uz ekrāna bija redzams Brīvības piemineklis.

Nūdžersijas liečuviešu biedrības priekšsēde Rasa Miliūte sasveicinoties pauða prieku par atkalredzēšanos un iepazīstināja ar ANO vēstniekiem – Normanu Penki (Latvija), Margusu Kolgu (Igaunija) un Liečuvu vēstnieku ASV un Meksikā Zigimantu Pavilioni (Zigimantas Pavilionis). Kā svinīgos sarīkojumos parasts, tika ienesti karogi un nodziedāta ASV himna. Mācītājs Daniels Stanišķis vadīja īsu svētbrīdi un

lūdza, lai Kungs svētī, vada un apgaismo mūsu celus arī turpmāk. Vēstnieks Z. Pavilionis pateicās par ielūgumu un godu piedalīties baltiešu sadraudzības dienā un

sarīkojuma gaitā runas mijās ar priekšnesumiem. Pēc svētbrīža liečuviešu sestdienas skolas deju grupa „Lietuvele” nodejoja deju „Kepurine”. Dejas beigās mazās

dejotājas paklanījās un, piespiedušas salmu cepures pie sirsniņas, bez vārdiem aicināja: „Visi esat mīli gaidīti!” Liečuviešu bērnu mūzikas grupa (vadītāja Violeta Kun-

driene) ar ksilofoniem un dažādiem grabuļiem aizrautīgi un sirsniņi spēlēja J. Bartuļa skandarbu „Ponijs”. Publikai tas tik ļoti patika, ka bija jāatkārto. Mazie mākslinieki bija tautastērpos, bet četrus un sešus gadus vecās māsiņas Mia un Grēta Petrauskaites gaŗās, tamborētās linu kleitiņās un tamborētām cepurītēm galvā. Abas jaukās un milīgās meitenes izpelnījās īpašu uzmanību – daudzi viņām labsirdīgi uzsmaidi, apskāva, noglāstīja.

Leikvudas igauņu biedrības priekšsēdis Prīts Parmings ilgi nerunāja. Viņš pamudināja piepildīt glāzes ar šampanieti un saskandināt. Priekšnesumi atkal varēja turpināties. Nujorkas 5. starpautiskā pianistu konkursa fināliste, The Queen Morta balvas ieguvēja Agne Radzevičiute mūzicēja kopā ar Nujorkas simfoniskā orkestra vijolneci Barboru Viliukevičiūti. Viņas atskanoja komponista B. Dvarionā elēģiju *By the Lake* un J. Gruoda *A la Chopin*.

Gunas Panteles vijoļspēles iedvesmoti, latvieši citu pēc citas dziedāja tautasdziesmas, bet dziesmai „Pūt, vējini” pievienojās arī pārējie. Gunas acīs mirdzēja prieka uguntiņas, jo dziedāšana nebija ieplānota, bet skanēja tik spēcīgi un saliedēti, it kā dziedātu kāds Latvijas folkloras ansamblis. Mēs, latvieši, spējam būt jūsmīgi un aizrautīgi!

Lietuviešu sestdienas skolas direktore Aukse Moto pateicās igauņiem par iespēju viņu namā mācīt bērniem liečuviešu valodu, dziesmas, dejas, tradīcijas, lai saglabātu un veicinātu liečuviešu kultūras attīstību tālu prom no etniskās dzimtenes.

Agne Radzevičiute vēl nospēlēja trīs komponista M. K. Čurloņa prelūdijas, un vidējās paaudzes deju grupa „Viesulas” raiti nodejoja divas liečuviešu tautasdejas. Dejotāji izpelnījās ilgus aplausus.

Goda viesi un biedrību priekšsēži katrs dāvanā saņēma mākslas darbu – kociņu ar dzintara lapiņām un rozes. Pēc vakariņā Maits Maltis ar dēliem Miko un Jako no Igaunijas spēlēja un dziedāja „Lai mūzika mūs vieno” un citas dziesmas un aicināja dejot. Vēlāk deju mūziku spēlēja Ķestutis Baltramonaits no Nujorkas.

Lietuvieši ļoti rūpīgi bija pārdomājuši sarīkojuma norisi, un baltiešu sadraudzības diena bija interesanta, labi izdevusies un visiem ilgi paliks atmiņā.

Laima Dzene

No kreisās: Leikvudas igauņu biedrības priekšsēdis Prīts Parmings, Gitana Brazinskiene, Jurate Jakonite, Liečuvu ģeneralkonsuls Valdemars Sarapins, Latvijas vēstnieks ANO Normans Penke, Nūdžersijas latviešu biedrības priekšsēdis Jānis Students, Igaunijas vēstnieks ANO Margus Kolga, Liečuvu vēstnieks ASV un Meksikā Žigimants Pavilionis, pie pulsa Nūdžersijas liečuviešu biedrības priekšniece Rasa Miliūte

nodeva sveicienus no Liečuvu vēstniecības darbiniekiem. Savā runā viņš uzsvēra, ka par maz tikai stāstīt, kas mēs esam, bet ir ļoti svarīgi, ko mēs paužam pasaulei – ne tikai, ka bijām apspiesti, bet ka cenšamies veidot labāku sabiedrību, darot visu iespējamo, lai brīvības robežas paplašinātu. Triju Baltijas valstu panākumi neatkarības atgūšanā ir piemērs un iedvesmas avots to valstu iedzīvotājiem, kuri alkst brīvības. Vēstnieks aicināja atbalstīt ASV Kongresa Tautas pārstāvju palātas rezolūciju par „Melnās lentes dienu” komūnisma un nacisma upuriem, skaidrot amerikāņu draugiem rezolūcijas nozīmi. „Ir jārunā gan par vēsturi, gan mūsu sasniegumiem,” viņš teica.

Ikvienš runātājs uzsvēra, ka vienā trim Baltijas valstīm ir daudz kopīga un mēs būsim tik stipri, cik vienoti iesim kopīgo ceļu.

Sarīkojuma apmeklētājus apsveica arī Leikvudas igauņu biedrības priekšsēdis Prīts Parmings, Nūdžersijas latviešu biedrības priekšsēdis Jānis Students un Liečuvu ģeneralkonsuls Nujorkā Valdemars Sarapins.

Pirms katras vēstnieka apsveikuma tika nodziedāta Liečuvu, Latvijas un Igaunijas himna. Visā

Lietuviešu bērnu mūzikas grupa

Dejo liečuviešu deju grupa „Viesulas”

Toronto pensionāru Plaujas svētku saiets

Toronto pensionāru Plaujas svētku saietai atklāja Liene Martinsone, īsā uzrunā aicinot pensionārus būt pateicīgiem, ja, no rīta uzmostoties, jūt sāpes – tas nozīmē, ka esam dzīvi!

Plaujas svētku svētbrīdi vadīja prāveste Ilze Kuplēna-Everte, iēsākot ar korāli „Dievs ir šo gadu svētījs”. Svētrunas pārdomās viņa citēja kalna sprediķa vārdus no Mateja evaņģelijā 5.-8. nodaļas un aicināja pārdomāt, ko ticība nozīmē ikdienas dzīvē un kā

pasaulīgās raizes saistās ar Dieva valstību. Dievs ir devējs, mēs esam nēmēji. Tāpēc nedrikstam aizmirst jau pavism agrā bērnībā mācītos vārdus „paldies” un „lūdzu”. Svētbrīdis beidzās ar korāli „Dievs, pateicos”.

Irisa Purene bija sagatavojusi vēselu klavierkoncertu. Viņa spēlēja J. S. Bacha *Arioso*, Lūcijas Garūtas „Prelūdiju”, Kloda Debisi „Mēnesgaismu”, virknī F. Šopēna kompozīciju, nobeidzot ar polonēzi. da

Paldies un uz redzēšanos Latvijā!

Ilggadējā Skenektedijas latviešu ev. lut. draudzes sekretāre Ieva Liepkaula, draudzes pērminderis un revidents Modris Morozovs un Modrā tēvs Jānis Morozovs š. g. oktobrī pārceļas uz dzīvi Latvijā.

Skenektedijas latv. ev. lut. draudzes locekļi viņiem pateicas par darbu draudzes labā un novēl viņiem gaišu un laimīgu dzīvi dzimtenē.

No kreisās: Modris Morozovs, Jānis Morozovs, Ieva Liepkaula

Nujorkas latviešu ev. lut. draudzes

PŁAUJAS SVĒTKU

dievkalpojums ar dievgaldū

svētdien, 28. oktobrī, plkst. 14:30

St. Mark luterāņu baznīcā

100 Harter Road, Morristown, NJ

Māc. Laris Saliņš, ērģelniece Ingrīda Steele.

Solistē Laila Saliņa. Kollekte.

Pēc dievgaldū dāmu komitejas

SILTĀS PUSDIENAS

vīns, kūkas un kafija.

Piedalīšanās \$25 no personas.

Galdinji ir rezervējami, zvanot

G. Ģigai (908) 272-4580 līdz š.g. 25. oktobrim.

Piedalīties aicina Nūdžerijas novada darbinieki.

Nūdžerijas Latviešu Biedrība,
Nūdžerijas Latviešu kreditbiedrība,
Leikvudas –Nūbransvikas ev. lut.draudze un ģimene rīko:

90 GADU JUBILEJU

Valfrīdam Spuntelim

Priedainē

2012.g. 27. oktobrī, plkst. 2:00PM

Paredzēti apsveikumi, priekšnesumi un siltas vakariņas.

Ziedoņumi pie ieejas, sākot ar \$25,

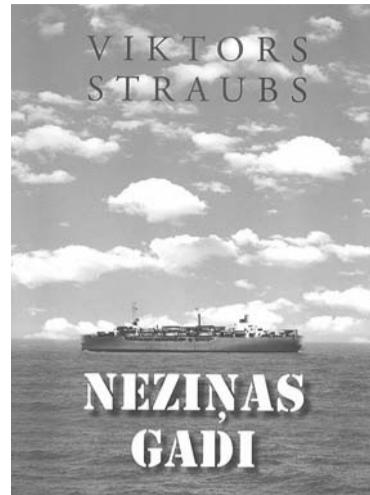
ko dāvināsim Nūdžerijas Daugavas Vanagiem.

Lūdzam pieteikties līdz 22. oktobrim, zvanot Sarmītei:732-610-8227

Latvijā, apgādā „Vesta-LK” iznākusi Dr. Viktora Strauba grāmata „Neziņas gadi”. Šī ir triloģijas „Sava laikmeta liecīnieks” trešā grāmata. Grāmatai ir četras daļas un 196 lappuses. Pirmajā nodaļā aprakstīti notikumi Putlosas gūstekņu nometnē, bet otrajā – gūsta laiks Cēdelgemā, Belģijā. Trešajā nodaļā attēlota dzīve pēckara gados – Vācijas bēgļu nometnēs, bet ceturtajā nodaļā gatavošanās izceļošanai uz ASV.

Stāstot par pieredzējumiem Putlosas gūstekņu nometnē, au-

Viktors Straubs NEZIŅAS GADI

tors piemin arī pulkveža Kripēna kādam angļu ģenerālim iesniegtu memorandu, kuŗa saturs, pēc autora domām, bija par iemeslu tam, ka latviešu leģionārus neatbrīvoja jau 1945. gada rudenī, kad tika atbrīvoti Putlosas nomētnē novietotie vācu kara gūstekņi. Pretēji tam latviešu leģionārus pārcēla uz Cēdelgemas gūstekņu nometni Belģijā, kur tiem nācās pavadīt vēl ilgus mēnešus, pie tam visai bēdīgos apstākļos.

ASV dzīvojošie grāmatu var pasūtināt, rakstot čeku par USD 20,- uz Z. Ridera vārda (piesūtīšana ieskaņīta).

Kanādā dzīvojošie var pasūtināt grāmatu, rakstot čeku par USD 23.- uz Z. Ridera vārda (cena jāuzrāda US dollaros, cenā ie-skaitīta piesūtīšana).

Pasūtinājumi, reizē pievienojot čeku, sūtāmi uz adresi:

Zigurds Riders
401 Bounty Way #195
Avon Lake, OH 44012
e-pasts: zigriders@centurytel.net
tālr. (440) 930 – 5847

(Lūdzu, izpildiet ar skaidri salasāmiem drukātiem burtiem!)

Latvijā grāmatu var iegādāties grāmatnīcās un Okupācijas mūzeja grāmatu galddā.

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI
UZ LATVIJU

Kārtojam nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810

**Lasiet
tīmeklī!**

www.laiks.us

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE 2012. g. Ziemsvētku sūtījuma

saiņu savākšanas datumi un punkti ASV.

VIDIENĒ:

Atlantā – piektdien, 12. oktobrī – pie Krēslīniem

Sv. Pēterburgā: svētdien, 21. oktobrī, 12os pp - Latv. biedrības namā, 17905 9th Ave. N, St Petersburg, FL

Indianapolē – ceturtdien, 18. oktobrī, no 6-7 vakarā - Latv. sabiedriskā centrā – 1008 W. 64 St., Indianapolis, IN

Čikāgā – trešdien, 24. oktobrī, 1os pp - Sv. Pētera baznīcas telpās, 450 Forest Preserve Dr, Wood Dale, IL

Milvokos – trešdien, 24. oktobrī, 5-6 pievakarē - Latviešu draudzes telpās – 1853 N. 75 Street., Milwaukee, WI

Mineapolē – ceturt., 25. okt. 12-1 pp - Latv. draudzes telpās – 3152 17th Ave., S. Minneapolis, MN ☎ 651-210-8578

Latvijas Ciemā – sestdien, 27. oktobrī, 10:30 no rīta - 10740 Kurzeme Rd, Three Rivers, MI

Kalamazū – sestdien, 27. oktobrī, 12os pp - Latviešu Sabiedriskā Centrā, 100 Cherry Hill Dr., Kalamazoo, MI

Grand Rapids – sestd., 27. okt., 5os vakarā - Latviešu Sabiedriskā Centrā, 504 Grand Ave., NE, Grand Rapids, MI

Saginawā – svētdien, 28. oktobrī, 11-12 no rīta - Latviešu draudzes telpās, 128 N. Elm, Saginaw, MI

Detroitā – svētdien, 28. oktobrī, 5-6 pp - Sv. Pāvila latv. Baznīcā, 30623 W 12 Mile Rd., Farmington Hills, MI

Klīvlandē – pirmdien, 29. oktobrī, 9os no rīta - Latviešu draudzes telpās, 1385 Andrews Avenue, Lakewood, OH

AUSTRUMOS: Bostonā – svētd., 4. nov., no 12:30-2:30 pp - Trimdas draudzes telpās, 58 Irving St., Brookline, MA

Filadelfijā – sestdien, 3. nov., no 12-12.30 pp - Fila. draudzes īpašumā - 301 N. Newtown St Rd., Newtown Sq, PA

Īstbransvikā – sestdien, 3. nov., no 8-9 no rīta - Nūbransvik./Leikv. dr. īpašumā, 12 Gates Av, E. Brunswick, NJ

Kvekētaunā – sestdiena, 3. nov., no 10.30-11 no rīta - draudzes īpašumā, 424 Juniper St, Quakertown, PA

Jonkeros – sestdien, 3. novembrī, no 1-2 pp - Nūjorkas draudzes īpašumā, 254 Valentine Ave, Yonkers, NY

Lankasterā: sestdien, 3. novembrī - pēcpusdienu - lūdzam ar mums sazināties!

Mančesterā – svētdien, 4. novembrī, no 5-5:30 pp - Draudzes telpās Spring un Garden St, Manchester, CT

Pokipsijā – svētdien, 4. novembrī, no 8-8:30 no rīta - 2 Merry Hill Rd, Poughkeepsie, NY

Priedainē – lūdzam ar mums sazināties līdz 26. oktobrim!

Ročesterā – trešdien, 24. oktobrī, no 4-6 pp - pie Edītes Jordan, 130 Ellingwood Drive, Rochester, NY

Salā – sestdien, 3. novembrī. no 10-11 no rīta - Nūjorkas latv. ev. lut. draudzes telpās, 4 Riga Lane, Melville, NY

Sirakūzās: pirmdien, 29. oktobrī, pie P. Zariņa: 8536 Indian Hill Road, Manlius, NY - lūdzam ar mums sazināties!

Vašingtonā, D.C./Rokvilē – svētdien, 4. nov., no 9.30-10.45 no rīta - Vaš. dr. īpašumā 400 Hurley Av, Rockville, MD

Vilmingtonā pie Baidiņiem – sestdien, 3. novembrī, 3os pp - 1104 Windon Dr., Wilmington, DE

RIETUMKRASTĀ: Losandželosā: svētd., 14. okt., no 10-12:30 pp Latv. Centrā 1955 Riverside Dr, Los Angeles

Portlandē – svētdien, 14. oktobrī, no 9-11iem no rīta: Portlandes latviešu centrā: 5500 SW Dosch Rd, Portland, OR

Sanfrancisko: sestdien, 20. oktobrī, 11 no rīta līdz 1 pp: pie Māras Sidlow, 1563 Lincoln Ave, Alameda, CA 94501

Sietlā: ceturtdien, 11. oktobrī, no 10:30-12:12iem pp: Sietlas latviešu centrā: 11710-3rd Ave NE, Seattle, WA

• • • • •

Pieņemsim ar UPS sūtītās pakās līdz 2012. g. 3. novembrim.

Ja vēlaties saņemt reģistrācijas numurus pa telefonu, lūdzam zvanīt:

Tālrunis: (973) 744-6565 (spiežiet 5nieku) vai (888) LAT-VIAN ☎ E-pasts: pakas@lasl.com

Lūdzu sekojet sīkākiem norādījumiem mūsu mājas lapā: www.lasl.com

ADVOKĀTS
PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoto nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma jautājumus.
ASV
38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ
„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Rīgas rajons LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekim Latvijā ir jāpriesakās viena gada laikā.

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

- 27. oktobrī plkst. 7.30 vakarā *Labyrinth Choir „Maximum Joy!“* koncerts *First Cong. Church of Natick* (2 E. Central St, Natick, MA) un 3. novembrī plkst. 7.30 vakarā *Hancock Church* (1912 Mass Ave, Lexington, MA). Koris dziedās optimistiskas dziesmas, klausītāji varēs pievienoties. Informācija: www.labyrinthchoir.org

DETROITA (MI)

- 21. oktobrī plkst. 11.30 Latviskā mantojuma federālās kreditsabiedrības atklātā valdes sēde Sv. Pāvila draudzes sabiedrisko notikumu ēkā. Būs karsta kafija un gardas uzkodas.

- 4. novembrī pēc dievkalpojuma sabiedriskajā ēkā draudzes informācijas sapulce; būs uzkodas, kafija. Visi draudzes locekļi aicināti ierasties!

ČIKĀGA (IL)

- 2. novembrī plkst. 7.00 DVCV priekšsēža Andreja Mežmaļa referāts par Latvijas problēmām un cilvekiem, Čikāga, Ciānas Kroņluktura zālē. Ziedojuums \$5.-

FILADEFIJA (PA)

- 20. oktobrī plkst. 6.00 Brīvo latvju biedrībā (531 North 7th Street Philadelphia, PA 19123) Sateklas dievturu kopa ar viesiem no Vašingtonas, folkloras ansambla „Sudrabavots“ dalīniekiem (Andra un Daigas Rūtiņu ģimene, māsas Helēna, Brigita un Ingrīda Viķiņiņas, Daina Bolštēina) daudzinās veļus; būs sazdēšanās sveču gaismā, seno tautas atzinumu pieminēšana, saviesīga pasēdēšana.

- 6. novembrī plkst. 11.00 Brīvo latvju biedrības telpās Filadelfijas pensionāru kopas saiets. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība, pārrunas par neseniem notikumiem un Ojāra Celles referāts par politiku Latvijā. Saiets beigties ar dzimumdienu svinēšanu un kafijas galdu. Viesi laipni gaidīti.

KLĪVLANDE (OH)

- 11. novembrī plkst. 12.30 Klīvlandes Daugavas Vanagu apvienības 61 gada darbības atceres un Lāčplēšu piemiņas sarīkojums Apvienotās draudzes zālē (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH). Pēc svētbrīža Klīvlandes DV apvienības priekšnieka Zigurda Reineka ievadvārdi un DV priekšnieka un DV Centrālās valdes priekšsēža, Latvijas republikas Jūras spēku atv. flotiles admirāla Andreja Mežmaļa svētku runa. Apsveikumi, apbalvojumi un mielasts. Dalības maksa \$20, jauniešiem \$10, bērniem līdz 16 gadiem ieeja brīva. Ielūdz Klīvlandes DV apvienību.

LOSANDŽELOSA (CA)

- 21. oktobrī plkst. 12.30 draudzes bazārs (1955 Riverside Dr. Los Angeles CA 90039-3704).
- 23. oktobrī plkst. 7.30 dziedones (mecosoprāns) Elinas Garančas koncerts

Santa Monica College Performing Arts Center, Broad Stage (1310 11th Street, Santa Monica, CA 90401).

NUJORKA (NY)

- 21. oktobrī plkst. 9.00 novusa turnīrs – Nujorkas kausa izcīņa DV namā Bronxā (115 West 183rd Street). Reģistrēšanās līdz

plkst. 9.00. Informācija, zvanot Jānim Laubertam, tālr. 718- 832-6172.

- 21. oktobrī pēc dievkalpojuma Jonkeru baznīcā (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705) rudens tirgus. Būs siltas pusdienas, latviešu ēdiens (pīrāgi, jāņusiers, rupjmaize), tautiskas mantas, grāmatu galds. Bērni iepriecinās ar tautasdeju uzvedumu. Dalības maksas pieaugušiem \$20, bērniem ieeja brīva. Ielūdz Nujorkas draudzes Ziemeļu novada dāmu komiteja.
- 27. oktobrī plkst. 2.30 koncerts *Autumn Leaves* bibliotēkas telpās *Forest Hills* 108-19 71 Ave. Programmā romantiska, rudenīgas noskaņas mūzika. Biruta Grunvalde dziedās latviešu tautas dziesmas, itāļu un spāņu komponistu dziesmas, kā ar dziesmas no Brodveja izrādēm; pianiste Šarlote Rosa Zanda spēlēs V. A. Mocarta un S. Džoplina skaņdarbus, pianists Edmunds Nikodemis savas kompozīcijas un itāļu renesances skaņdarbus. Izziņas: 718-268-7934.

- 2. novembrī no pulksten 12.00 līdz 5.00 un 3. novembrī no plkst. 9.00 līdz 3.00 lietoto mantu tirdziņš DV namā Bronxā (115 West 183rd Street). Lūgums ziedot mājsaimniecības piederumus, aparātus, drēbes un rotaļlietas, nogādājot tos DV namā dažas dienas pirms tirdziņa. Daļu ienākumu ziedos Bronxas latviešu skolai un draudzes Ziemeļu novadam. Informācija, zvanot pa tālr. 908- 277-1251.

- 3. novembrī no plkst. 9.00 līdz 3.00 lietoto mantu tirdziņš Jonkeru baznīcā (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705). Lūgums ziedot mazlietotas drēbes, virtuves piederumus, rotaļlietas, elektronikas ierīces. Atlikums tiks ziedots Bronxas latviešu skolai un draudzes Ziemeļu novadam. Mantas var nodot sestdienās no pulksten 9.30 līdz 1.30 vai citā laikā, sazinoties ar baznīcas pārvaldnieci Viju Valdmani, e-pasts: ancitis@optonline.net, tālr. 914-476-4787. Brīvprātīgos darbiniekus lūdzu sazināties ar Lauru Zamuru, e-pasts: klzamurs@aol.com, tālr.: 516- 628-1465.

PRIEDAINE (NJ)

- 27. oktobrī plkst. 2.00 Nūdzersijas Daugavas Vanagu apvienības priekšnieka Valfrida Spunteļa 90 gadu jubilejas svinības; rīko Nūdzersijas latviešu biedrība, kreditsabiedrība, Nūbransvikas-Leikyudas ev. lut. draudze un ģimene. Dalības maksa – vismaz 25 dollaru ziedojuums DV apvienībai. Lūgums pieteikties līdz 22. oktobrim, zvanot: 732-610-8227.

SIETLA (WA)

- 27. oktobrī plkst. 6.00 Sietlas latviešu sabiedriskā centrā Baltijas studiju atbalstgrupa rīko Mārtiņvakanu ar maskām, dejošanu, dziedāšanu, rotaļām, vakanīnam, kluso izsolī. Dalības maksa: pieaugušiem \$25, studentiem \$15, bērniem, jaunākiem par 10 gadiem ieeja brīva. Visi laipni aicināti.

- 10. novembrī no plkst. 10.00 līdz 4.00 un 11. novembrī no plkst. 12.00 līdz 4.00 Ziemsvētku tirdziņš latviešu centrā; būs latviešu ēdiens, rokdarbi, rotas,

keramika un citi daiļamatniecības izstrādājumi.

- 18. novembrī plkst. 12.00 pēc dievkalpojuma Sietlas latviešu centrā Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums. Svētku runu teiks Vašingtonas universitātes prof. Guntis Šmidchens, dziedās igauņu ansamblis „Mägi“. Būs bufete ar auksto galdu. Dalības maksa par vismaz 10 dolaru zie dojumu.

Sietlas latviešu sabiedriskais centra adrese: 11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125. Informācija: www.seattlelatviancenter.com

ST. PĒTERSBURGA (FL)

- 21. oktobrī plkst. 12.00 pie Biedrības nama Jānis Vārpalietis savāks saņēm nosūtīšanai uz Latviju. Tie Latvijā tiks nogādāti uz Ziemsvētku laiku. Ieprieciniet radus un draugus svētkos Latvijā!

- 5. novembrī plkst. 7.00 Biedrības namā pirmais koŗa mēģinājums pēc vasaras pārtraukuma! Ar šo pirmdienu sāksim gatavoties 18. novembra svētku koncertam. Būsim priecīgi atkal tikties ar visiem mūsu kora dalībniekiem un aicinām mūsu pulkā arī jaunus dziedātājus. Koŗa priekšnieks – Andris Rītums.

- 6. novembrī, plkst. 10.00 Biedrības valdes sēde.

- 10. novembrī, plkst. 4.00 Biedrības namā ikgadējais Mārtiņu vakars ar siltām vakariņām, kafiju un cepumiem, danču priekiem Ilmāra Dzeņa mūzikas pavadijumā. Jautrību veicinaši dzērieni katram līdzi jānes pāšam. Vakara nagla – Filadelfijas muzikantu Gunas Panteles un Endrū Panteļa (Andrew Puntel) koncerts! Nelaidīsim garām šo izdevību! Sanāksim Mārtiņos kuplā skaitā! Ieejas ziedojuums sākot ar \$20.00.

- 12. novembrī plkst. 7.00 Biedrības namā koŗa mēģinājums.

- 13. novembrī plkst. 1.00 Biedrības namā videoizrāde – pēc Augusta Deglava romāna „Rīga“ veidotās izrādes Latvijas Nacionālajā teātrī I un II daļa. Izrāde dod ieskatu Rīgas dzīvē pagājušā gadā simta sākumā. Kafija un cepumi. Visi laipni aicināti! Ieejas ziedojuums sākot ar \$3.00.

- 18. novembrī, plkst. 6.00 Biedrības namā Latvijas Valsts dibināšanas 94. gadadienai vel tīts svinīgs vakars ar svētku uzrunu, kora priekšnesumiem. Uz Latvijas veselību varēs pacelt pa glāzei vīna un baudīt svinību

kliņgeri. Ieejas ziedojuums sākot ar \$5.00.

VAŠINGTONA (DC)

- 27. oktobrī no plkst. 8.30 līdz 1.00 lietoto mantu tirdziņš draudzes namā (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121).

- 27. oktobrī plkst. 7.00 Dziesmu vakars ar „Ilgiem“.

- 4. novembrī no plkst. 9.30 līdz 10.45 draudzes namā sānu pieņemšana sūtīšanai uz Latviju.

- 7., 8. un 9. novembrī piparkūku cepšanas talka.

- 13. novembrī plkst. 7.00 DV CV priekšnieka, LR NBS atv. adm. Andreja Mežmaļa referāts Mazajā zālē; pēc referāta sadraudzība. Dalības maksa par vismaz \$5 ziedojuumu. Rīko DV.

- 18. novembrī pēc dievkalpojuma Latvijas valsts dibināšanas atceres sarīkojums, piedalisies skolas audzēķi.

DIEVKALPOJUMI

- Bostonas latv. ev. lut. Trim das dr. (58 Irving St., Brookline, Ma 02445) dievk.: 21. okt., 28. okt., Ticības atjaunošanas dienā, ar dievg. Dievk. sākas plkst. 11.00.

- Bukskauntjas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā (424 Juniper St., Quakertown, PA 18951): 21. okt. plkst. 2.00 Reformācijas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

- Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr. (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): 21.

okt. dievk. 28. okt. Reformācijas dienas dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. 4. nov. dievk., pēc dievk. draudzes informācijas sapulce. 11. nov. Lāčplēšu pie miņas dievk. ar dievg. 18. nov.

Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. 25. nov. mirušo pie miņas dievk. ar dievg. Dievk. sākas plkst. 10.00 no rīta. **Bibeles stunda:** 16. nov. plkst. 11.00. Draudzes māc. A. Greiema, tālr.: 517-614-4853. Ērg. R. Ozoliņš, Dr. S. Lizlova, L. Upīte.

• **Dienvidkalifornijas latv. ev.**

lut. dr. (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): 21. okt. plkst. 11.00 draudzes loceļķu vadīts dievk.; pēc dievk. rudens bazārs. 28. okt. plkst. 11.00 dievk., māc. A. Ozoliņš.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.** (100 Rockview St., Jamaica Plain, MA 02130): dievk. ar dievg. katru svētdienu plkst. 11.00, māc. Dr. J. Keggi.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv.**

Jāņa dr. (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): 21. okt. plkst 11.00 dievk. angļu val. ar dievg. 28. okt. plkst. 11.00 dievk., 11. nov. plkst. 11.00 dievk. ar dievg. 18. nov. plkst. 11.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk. 25. nov. plkst. 11.00 mirušo pie miņas dienas dievk. ar dievg. Māc. I. Dzelzgalve. Informācija: www.latvianluthchurch-phila.org

(Turpināts 19. lpp.)

Kristus ev. lut. latviešu draudze Hamiltonā, Kanadā

meklē mācītāju,

kas strādātu pilnu darba laiku, pārvadītu latviešu un angļu valodas, vēlētos aprūpēt draudzi ar 250 draudzes loceļķiem un palīdzētu mums veidot baznīcas nākotnes tēlu. Hamiltonas latvieši ir pazīstami ar to, ka ir loti aktīvi savā sabiedriskā dzīvē.

Kandidātus lūdzam pieteikties pie Kanadas LELBA apgabala prāvestes Ilzes Kuplēnas-Ewart līdz 2012. gada 31. oktobrim.

pastor-ilze@standrewslatvian.org

Tel. 416-924-1563

Latviešu Klīvlandes Kreditsabiedrība ASV

MEKLĒ

latviski runājošu biroja vadītāju.

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr: 616-361-6003): **28. okt.** plkst. 5.00 svečišu vakars *Woodlawn* kapsētā. **11. nov.** Lāčplēšu piemiņas dievk., pēc dievk. sadraudzība. **18. nov.** Latvijas valsts svētku dievk. **25. nov.** miruso piemiņas dievk., pēc dievk. sadraudzība.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996), māc. B. Puiķe.

• **Kīlvlandes Apvienotā latv. ev. lut. dr.** (1385 Andrews Avenue, Lakewood, OH): dievk. notiek katrai svētdienai plkst. 1.00. Māc. Dr. S. Eglīte. Bībeles stundas mēneša otrā un trešā trešdienā plkst. 10.00. Baptista dr. dievk. notiek svētdienās plkst. 2.30.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.** (*University Lutheran Church*, 1020 S. Harrison Road, East Lansing, MI), māc. A. Greiema.

• **Manchesteras latv. ev. lut. dr.** (21 Garden St., Manchester, CT 06040): **28. okt.** plkst. 11.00 draudzes 60 gadu jubilejas dievk. ar dievg., māc. B. Puiķe; svinības notiks *Manchester Country Club*. **17. nov.** plkst. 11.00 Latvijas dibināšanas atceres dienas dievk. ar dievg., māc. D. Salnīte; pēc dievk. sarikojums „Tava balss ir ari mana, Latvija!“ – uzrunu teiks Dace Micāne Zālīte, svētku priekšnesumā piedalīties dzejniece Dace Micāne Zālīte un flautiste Agita Ariste; pēc priekšnesumiem azais un kopdziesmas Latvijai. Dr. priekšn. A. Grase, tālr. 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr: 414- 258-8070): **21. okt.** dievk. angļu val. ar uzrunu bērniem un dievgaldu. Bībeles stunda angļu valodā. **28. okt.** Reformācijas dienas dievk. ar dievg. un uzrunu bērniem. Visi rēgulārie dievk. sākas plkst. 10.00. **Bībeles stunda 1. nov.** plkst. 10.00. **4. nov.** dievk. ar uzrunu bērniem. **6. nov.** plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. Māc. L. Zusēviča, tālr.: 414- 421-3934 e-pasts: pastorlauma@gmail.com; draudzes priekšn. S. Kalve, tālr.: 414- 536-0358. Informācija: www.milwaukeedraudze.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): **21. okt.** dievk. ar dievg., māc. R. Nilja; pēc dievk. sadraudzība. **28. okt.** un **4. nov.** dr. darbinieku vadīts dievk. Dievk. sākas plkst. 10.00 Dr. priekšnieks Gerolds Luss, tālr.: 612-333-1785, e-pasts: ygluss@gmail.com Informācija: www.mndraudze.org

• **Nubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.**: **21. okt.** plkst. 1.30 draudzes baznīcā Īstbransvikā (12 Gates Ave, East Brunswick). **28. okt.** plkst. 8.30 Leikvudā; Reformācijas svētki Māc. I. Pušmucāne-Kineiko (Kineko); e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Nujorkas latv. ev. lut. dr.**: **21. okt.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** (254 Valentine Lane, Yonkers NY 11705) dievk., māc. J. Saivors;

pēc dievk. Mīkelu tirgus; **Salas bazn.** (4 Riga Lane, Melville NY) plkst. 10.30 dievk., māc. L. Salīņš; Džamaikā (162-10 Highland Ave, Jamaica NY 11432) plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Salīņš. **28. okt.** plkst. 10.00 **Jonkeru bazn.** dievk., māc. J. Saivors; **Salas bazn.** plkst. 10.30 dievk., māc. L. Salīņš; **Īsttoranžā** (Holy Trinity Lutheran Church, 153 Glenwood Ave, East Orange NJ 07017) plkst 2.30 Pļaujas svētku dievk. ar dievg., māc. L. Salīņš; pēc dievk. Lailas un Lalitas Salīņu koncerts.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street): **21. okt.** plkst. 1.00 dievk., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. **11. nov.** plkst. 1.00 dievk., Latvijas valsts dibināšanas atceres un mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. **23. dec.** plkst. 1.00 Ziemsvētku dievk. ar dievg., māc. R. Franklins; pēc dievk. kafija. Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Safrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave): **28. okt.** plkst. 11.00 dievk., mag. Rota Stone; pēc dievk. kafijas galds. Inf: www.lync.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.**: katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalnīna; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalnīna, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalinisis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **21. okt.** plkst. 10.30 dievk., pēc dievk. Bbeles stunda. **28. okt.** plkst. 10.30 Reformācijas svētku dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija tīmeklī: www.seattlelatvianchurch.org

• **Sv. Pētersburgas latviešu ev. lut. dr.**: („Mūsu Pestītāja (Our Savior)“ baznīcā, 301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). **21. okt.** plkst. 14.00 dievkalpojums, kuļu kuplinās Andris Ritums. **28. okt. plkst.** 11.00 Biedrības namā Bībeles stunda. **4. nov.** plkst. 14.00 dievkalpojums, kuļu kuplinās Aleksandra Rituma. Dr. māc. Aivars Pelds, dr. priekšn. Aija Norbergs.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **21. okt.** Bībeles svētku dievk. ar dievg. **28. okt.** Reformācijas svētku dievk. ar dievg., pēc dievk. oktobrā jubilāru sveikšana. **4. nov.** ģimeņu dievk. ar dievg. **7. nov.** plkst. 7.30 padomes sēde. **11. okt.** plkst. 11.00 dievk.; plkst. 2.00 DV aicina pieminēt Lāčplēšus *Rock Creek* kapsētā. **18. nov.** plkst. 11.00 Latvijas valsts dibināšanas atceres dievk., piedalīties skolas audzēknji. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.** (76 Windham Rd., Willimantic, CT): **3 nov.** plkst. 11.00 mirušo piemiņas dievk. ar dievg., māc. D. Salnīte. Dr. priekšn. V. Bachmute, tālr. 860-644-3268.

Mūžibā aizgāja mans mīlais vīrs un mūsu gādīgais tēvs un vectēvs

ARNOLDS MAIDELIS

Dzimis 1926. gada 29. jūnijā Gulbenes pagastā, miris 2012. gada 20. septembrī Hartfordā, CT

SIEVA VERONIKA

DĒLS TĀLIVALDIS AR SIEVU UN MEITĀM MEGHAN UN MĀRU
DĒLS MĀRTIŅŠ AR SIEVU UN MEITU ALEKSANDRU

Negaidīti pēc īsas un grūtas cīņas mūžibā aizgāja mans mīlais dēls, mūsu mīlais brālis un draugs

MĀRTIŅŠ FRICIS RĀCENIS

Dzimis 1976. gada 30. aprīlī Hauston, TX, miris 2012. gada 19. septembrī Naperville, IL

Apbedīts Mt. Olive kapsētā Chicago, blakus tētim

Dzīļas sērās un milestībā MĀTE

INGEBORGA, BRĀLI SAŠA UN PĒTERIS

Tu allaž būsi mūsu sirdīs...

Pēkšni aizsaukts mūžibā dzīli nacionālais tautas un tēvzemes Latvijas milestības gara pauðējs un uzturētājs, leģionārs, izcils koŗa dziedātājs, bija vecākais

ev. lut. mācītājs KĀRLIS ZUIKA

Darbojās Anglijā, Vācijā, Latvijā

* Dzimis 1916. gada 14. janvārī Madonas novada toreizējā Līdēres pagasta Ambātu lauksaimnieka Pētera un Marijas septiņu bērnu ģimenē (šūpusis kārts kā trešajam)

† dzīves pavediens pārtrūcis 2012. gada 17. jūnijā Rīgā, zemes klēpī guldiņs 22. jūnijā Liezēres kapos.

Dzīļu skumju un milestības lokā
MĀSAS RASMAS, BRĀĻU PĒTERĀ,
JĀNA UN ROBERTA ĢIMEŅU BĒRNI
UN MAZBĒRNI LATVIJĀ, AMERIKĀ, KANADĀ UN VĀCIJĀ

Dieva mierā un mūžīgā dzīvībā aizgājusi mūsu mīlā

ALISA ANNE STRAUTMANIS, dzim. ANDERSON

Dzimus 1969. gada 18. maijā Milwaukee, WI, mirusi 2012. gada 14. septembrī Germantown, WI

Vedat mani dziedādami,

Nevedat raudādami,

Lai iet mana dvēselīte

Pie Dieviņa dziedādama.

Dzīļas sērās un mīlās atmiņās

VĪRS SIGURDS, MEITAS ŪVE UN ANNA, HELĒNA MARNAUZA

Mūžibā aizgājis mūsu mīlais draugs un kaimiņš

AUGUSTS KRĒSLINŠ

Dzimis 1919. gada 11. novembrī Ikšķilē, Latvijā, miris 2012. gada 13. septembrī Dearbornā, Mičiganā

Vainags irst, vainags irst,
Manu dienu vainags irst.
Sirds, kas dzīvē nogurusi,
Dieva mierā iemieg klusi.

Sēro
BAIBA STEPE, RAIMONDS TILTINŠ
INĀRA UN JĀNIS APINIS

SPORTS

Sestā vieta Ķelnē maratonā

Latvijas gaļo distanču skrējēja **Ilona Marchele** izcīnīja sesto vietu Vācijas pilsētā Ķelnē maratonskrējienā. Viņa bija otra ātrākā starp Eiropas skrējējām. Marchele sasniedza rezultātu 2.39:18, par 44 sekundēm atpaliekot no sava personiskā rekorda.

Uzvarēja kenijieti Helēna Kiprop – 2.25:34. Kungu konkurenčē ātrākais bija kenijietis Alfrēds Kerings – 2.07:37.

Ilona Marchele

Pirmajās desmit minūtēs zaudēti divi vārti...

Pasaules kausa izcīņas kvalifikācijas spēlē Latvijas futbola izlase Bratislavā ar 1:2 zaudēja Slovākijai. Tas bija trešais zaudējums trijās spēlēs. Līdz ar to vairs nav cerību šajā kvalifikācijas spēlu ciklā ierindoties augstā vietā. Visi šie zaudējumi bija pa savam sāpīgi. Zaudējumā grieķiem sāpina tas, ka uzvaru un pat neizšķirtu Latvijas futbolisti izlaida pašu spēkiem, zaudējumā Bosnijā – ka pretinieku pārkums atzīts bezcerīgi, bet Slovākijā – ka pretinieks nebija īpaši labāks par mūsējiem Slovākijas vienība ātri izvirzījās vadībā ar divu vārtu pārsvaru, un Latvijai visa atlikusi spēle bija kā smags kāpiens kalnā. Latvijas izlases labā vienīgos vārtus, reālizējot 11 m soda sitienu, guva Māris Verpakovskis.

Jau piektajā minūtē aizsargi pieļāva kļūdu, kas ļāva vienam pret Vanīnu iziet Vaisam. Mūsu vārtsargs slovakus neatļauti kavēja, izpelnoties 11 m soda sitienu. To veiksmīgi realizēja Hamšiks. Dažas minūtes vēlāk pēc soda sitienu bumbu vēlreiz Latvijas izlases vārtos izdevās ieraidīt Salatam, panākot jau 2:0 Slovākijas labā. Pirmā puslaika turpinājumā Latvijas izlasei bija vairākas labas iespējas atspēlēties, pēc Rudneva sitienu bumba ielidoja pretinieku vārtos, bet tika fiksēta aizmugure.

Otrā puslaikā Latvijas futbolisti centās atspēlēties, bet Slovākijas izlasei tikai nedaudz pietrūka, lai ar ātriem pretuzbrukumiem gūtu panākumu. Dažas iespējas gūt vārtus bija arī mūsējiem. 84. minūtē pret sevi pārkāpumu soda laukumā izpelnijs uz maiņu nākušais Māris Verpakovskis, tiekot pie iespējas izpildīt 11 m soda sitienu. Viņš sita veiksmīgi, panākot 1:2. Taču izglābties no zaudējuma mūsu futbolistiem neizdevās.

Šī neveiksme būtībā pārvilka svītru Latvijas futbolistu cerībām šo kvalifikācikas ciklu nospēlet godam. Pirms sacensībām viens otrs futbola lietpratējs prognozēja,

ka „šī grupa ir īemama”. Tas nozīmēja, ka varētu gūt punktus pret grupas favorītiem. Līdz šim tas nav izdevies. Latvijas izlase ar slovākiem bija spēlējusi trīs reizes: viens neizšķirts un divi zaudējumi. Vārtu starpība 3:8. Starptautiskās Futbola federācijas (FIFA) vērtējuma tabulā (rangā) Slovākijas futbolisti ir 48., Latvijas – 118. vietā.

Mūsu vienības galvenais treneris Aleksandrs Starkovs pēc apendicīta operācijas bija spiests palikt mājās un spēli vēroja televizora ekrānā. Starkova asistents Jurījs Ševlakovs pēc spēles sacīja; „Mēs nesekmīgi nospēlējām pirmās desmit minūtes, lai gan futbolisti tika noskaņoti, ka Slovākijas vienība spēlē savās mājās un tā uzbrucks no pašām pirmajām minūtēm. Diemžēl izturēt sākumu mums neizdevās. Divas standartsituācijas izšķīra daudz. Sākums bija ļoti grūts un tas bija trieciens visai mūsu komandai. Labi, ka spēlētāji iztureja, jo vairāk vārti netika zaudēti. Spēles izskanā jau mums radās iespēja panākt neizšķirtu. Mēs centīsimies novērst tās kļūdas, kas radās šajā spēlē un tās vairāk neatkārtotos citās spēlēs.”

Citā G grupas spēlē Lietuvas izlase ar 2:0 izbraukumā pārspēja Lichtenšteinas vienību. Pirmais puslaiks beidzās bez vārtu guvuma. Abu grupas vadošo vienību – Grieķijas un Bosnijas/Herzegovinas spēle beidzās bez vārtu guvuma – 0:0.

Mūsu grupas tabula.

	Spēles, vārti, punkti.	Bosnija/Hercegovina	3	12:2	7
Slovākija		3	5:2	7	
Grieķija		3	4:1	7	
Lietuva		3	3:3	4	
Latvija	3	3:8	0		
Lichtenšteina		3	1:12	0	

Latvijas vienības nākamā spēle notika Rīgā 16. oktobrī ar Lichtenšteinas futbolistiem.

***

Eiropas U-19 futbola meistarīšu kvalifikācijas spēlē Portugālē mūsu jaunieši ar 0:2 zaudēja laukuma saimniekiem, ar 0:6 – Francijas līdzaudžiem.

***

Baltijas kausa izcīņā Igaunijā Latvijas U-21 futbolisti pusfinalā ar 0:1 zaudēja Lietuvas vienībai.

Jā, tie ir viņi, Liepājas olimpieši...

Pirms kāda laika redakcija saņēma šo, pa e-pastu sūtītu fotogalleriju. Tas bija atrasts, kārtotojot māju. Kāda kundze šo bildi bija iedevusi *Laika* Amerikas ziņu redaktorei Astrai Moorai un lūgusi noskaidot, kas tie ir par futbolistiem, kurās vienības daļnieki? Kāds sporta veterāns viņai teicis, ka tie varētu būt Liepājas *olimpieši* – plaši pazīstamas komandas spēlētāji. Īstie zinātāji esot jau Aizsaukles ceļos... Skaidrs bija vienīgi, ka fotografēts pirms daudziem gadiem.

Šo versiju vajadzēja pārbaudīt. Aicināju palīgā laikraksta *Kurzemes Vārds* redaktoru, aizrāvigu futbola vēstures pētnieku Andžilu Remesu. Šopirmdieni saņēmu no viņa atbildi. Jā, tie ir viņi – slavenās Liepājas vienības *Olīmpija*

spēlētāji pag. gs. 40. gados. Andžils noskaidrojis arī fotografijs tapšanas gadu un futbolistu vārdus.

spožās tradīcijas.

Paldies Amerikas sporta draugiem par vērtīgās fotografijs

16 vienības un vēl jābūvē otra hallo. Viegli jau nebūs ne vienā, ne otrā variantā,” uz plūsiem un

Olimpijas sastāvs 1944. gada pavasarī (no kreisās): Heiblichs, Krūmiņš, Apsēns, E. Ziņģis, H. Jēgers, E. Jēgers, V. Ziņģis, Tils, Janševskis, Sudmalis, Lazdiņš

No Olimpijas vēstures

Neatkarīgajā Latvijas Republikā pag. gs. 20. – 30. gados futbola tikai viena provinces komanda spēja rēgulāri kā lidzvērtīga cīnītis ar Rīgas labākajām futbola vienībām. Šī komanda bija Liepājas *Olīmpija*. Sporta biedrības *Olīmpija* (dib. 1909. gadā) futbola sekcija tika izveidota 1922. gada rudeni un tad pat Aizputētā aizvadīja pirmo spēli. *Olīmpija* daudzas reizes izcīnīja Liepājas pilsētas čempiones titulu, tikai vienu reizi to spēja iegūt cita komanda. 1926. gadā Liepājas futbols izpelnījās atzīšanu arī no Latvijas izlases sastādītāju puses, valstsvienībā debitēja uzreiz septiņi *Olīmpijas* futbolisti. – Daudzēns, Pikols, Tils (sk. foto), Blūzmanis, Blūmentāls, Dambrēvics un Feldbergs. Šajā gadā aizvadītas arī pirmās starptautiskās spēles – pret Tallinas *Kalev* un Tilzites *Lithuania*. 1927. gadā tika izveidota Latvijas futbola virslīga, apvienojot labākās Rīgas un provinces komandas. *Olīmpija* kļuva par pirmo uzvarētāju. Arī vēlāk liepājniekim veicās labi. 1928. gada sezonā *Olīmpijas* rindā debitēja vārtsargs Harijs Lazdiņš (sk. foto), bez kuŗa turpmākajos gados šo komandu pat iedomāties nebija iespējams. 1939. gadā *Olīmpija* ieguva savu pēdējo – septiņto Latvijas čempiona titulu.

1940. gada 7. jūlijā *Olīmpija* aizvadīja spēli pret Sarkanās armijas futbolistu vienību un 4000 skatītāju priekšā guva ļoti pārliecinošu uzvaru – 7:3. 1941. gadā līdz ar okupācijas varu maiņu *Olīmpija* tika atjaunota un atkal piedalījās Latvijas meistarsacīkstēs. 1942. un 1943. gadā liepājniekī ierindojās otrā vietā, 1944. gadā, kad turnīru kārtā apstāklu pēc nepabeidza, – trešajā. Sivākais *Olīmpijas* pretinieks bija Rīgas ASK. *Olīmpijas* treneri Otto Fišeru, kuŗai vadībā vienība izcīnīja trīs valsts čempionu titulus, vācieši nošāva.

Vairākums pēdējo gadu *Olīmpijas* spēlētāju kļuva par kodolu pēc kuŗa izveidotajai Liepājas *Dinamo* komandai, kuŗai bija lemts turpināt Liepājas futbola

saglabāšanu un Andžilam Reimesam par tās atsīfrešanu!

Bobslejistu pārdomas

Latvijas bobslejisti pirmssezona treniņnometni aizvada Lillehammerē. Latvijas komandas rindās ir piloti Oskars Melbārdis, Uģis Žalims un Oskars Ķibermanis. Nav skaidrs, vai šī briža pieredzējušākais pilots Edgars Maskalāns turpinās karjēru. Latvijas izlases treneris Sandis Prūsis jau tājām, vai Maskalāns beigs savu karjēru ir izvairīgs. „Viss ir iespējams, visiem zināms arī teiciens – nekad nesaki nekad.” Lielāks skaidrība būs octobra beigās, kad tiks rīkota preses konference. Maskalānam ir kājas muskuļa sastiepums. Iepriekš pilots pats izteicies, ka viņa startēšana būs atkarīga no pašsajūtas.

Ja Maskalāns beigs karjēru, tad paredzams, ka nākamo sezonu kā Latvijas izlases pamatlīdzeklis uzsāks Melbārdis un Ķibermanis, Žalimam nav pietiekama braucienu skaita, lai startētu Pasaules kausa izcīņas četrinieku sacensībās. Pirmie trīs posmi notiks Ziemeļamerikas trasēs, tāpēc jau izlemts, ka jebkurā gadījumā Žalims sezonu uzsāks Eiropas kausa izcīņā.

Aizvadītajā sezonā Latvijas sportisti vissekmīgāk startēja pasaules meistarsacīkstēs četriniekiem, Maskalāna ekipāža izcīnīja sesto vietu, Pasaules kausa izcīņas kopvērtējumā četriniekiem Oskara Melbārža ekipāža bija piektā, Maskalāna – sestā.

Lipmana idejas par hokeju 2017

Latvijas Hokeja federācijas (LHF) prezidents Kirovs Lipmans jau pavasarī izteica ideju, ka 2017. gada pasaules meistarsacīkstes augstākajā līgā Latvija varētu rīkot kopīgi ar Dāniiju. Sobīrā viņš savas domas nav mainījis un atkal runā, ka kopīga turnīra rīkošana būtu izdevīgākais variants. „Ja Starptautiskā hokeja federācija uzticētu Latvijai rīkot pasaules meistarsacīkstes 2017. gadā, tad kopā ar Dāniiju būtu labāk. Otrā variantā – rīkojot tikai pašiem, sanāktu lieli izdevumi. Jāuzņem

minusiem norāda Lipmans.

Dānijas Hokeja asociācijas prezidenta Henrika Bahu Nilsenu pavasarī pārsteidzis Latvijas kollegas Kirova Lipmana piedāvājums kopīgi rīkot 2017.gada pasaules meistarsacīkstes. Viņš tomēr atzinis, ka ideja ir interesanta. “Lipmans ierosināja; ja Francija un Vācija gatavojas ienesiņgt kopēju piedāvājumu, tad kāpēc gan ne arī Dānija un Latvija? Šī ideja mani pārsteidza. Tās priekšrocība: divām valstīm kopā ir vairāk draugu un attiecīgi arī lielākas izredzes balsošanā, kad lems par nākamo meistarsacīkšu sarīkošanas vietu. Iespējams, tas būtu izdevīgi arī ekonomiski, jo sadaļitos izmaksas. Tomēr jautājums – kur notikuši pusfināla spēles un fināls? Kirova ideja ir interesanta, mums jāsatiekas vēl un tā jāapspriež,” sacīja Nilsens.

Pēc Nilsena teiktā, Latvijas un Dānijas projekts ir uz vienu gadu, nevis kā Zviedrija un Somija, kas rīkos meistarsacīkstes šogad un nākamgad. Pēc Nilsena domām, Latvijai un Dānijai kopā izredzes būs lielākas, nekā kandidējot atsevišķi. “Taču vēl jāpanāk savstarpejā vienošanās. Runājot ar Dānijas valdību un atbalstītājiem, plānā bija tikai 2017. gada meistarsacīkstes. Ja ejam kopā ar Latviju, veidojas pavisam cita situācija. Taču jāskatās arī uz kontekstu: Latvija un Dānija ir mazas valstis, Vācija un Francija – lielas. Tāpēc, ejot kopā, iespējas uzvarēt kaujā ar lielvalstīm ir lielākas. Ja runājam tikai par 2017. gadu, tad pusfinālus un finālu gribu redzēt Dānijā. Lielākā problēma varētu būt vēlme izšķirīgās spēles rīkot Kopenhāgenā. Ceļošana nevarētu būt problēma, jo lidojums no Rīgas un Kopenhāgenu ilgst apmēram stundu un 15 minūtes. Tagad jāpārdomā stratēģiju, jo līdz šim Dānija domāja rīkot vienatnē meistarsacīkstes. Par to, ka izšķirīgām spēlēm jābūt Dānijā, nevar būt diskusiju, jo valdība man devusi lielas garantijas, tāpēc citā valstī fināli nevar notikt,” saka Nilsens. 2017. gada pasaules meistarsacīkšu mājvietu IIHF paziņoja 2013. gada pasaules meistarsacīkšu laikā, kad notiks arī IIHF kongress.

P. Karlsons